

11
1970

LACARA

VOL. XIX
N. 711
MARTIE 1970

reportaj de șapte zile

o acțiune de importanță excepțională

S-A ÎNCHEIAT ACȚIUNEA DE MAJORARE A SALARIILOR ȘI INTRODUCEREA NOULUI SISTEM DE SALARIZARE

Așa cum a anunțat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în cuvântarea rostită la adunarea festivă prilejuită de cea de-a 25-a aniversare a instaurării guvernului democratic de la 6 Martie 1945, la 1 martie 1970 s-a încheiat aplicarea în toate ramurile a Hotărârii Comitetului Central și a guvernului privind majorarea salariilor și introducerea noului sistem de salarizare.

Pentru a informa cititorii revistei noastre despre rolul și semnificația acestei importante acțiuni am solicitat un interviu tovarășului ing. Nicolae Mitrofan — director adjunct la Direcția coordonării salarizării din Ministerul Muncii.

— Ce număr de salariați afectează noul sistem de salarizare și care este procentul de majorare a salariilor?

— De salarii majorate beneficiază întregul personal din toate ramurile și sectoarele de activitate, adică un număr de circa 5 milioane de oameni ai muncii. În privința procentelor de creștere obținute în întreaga acțiune de majorare a salariilor, acestea sînt cuprinse între 8,6 și 19,8 la sută, diferențiate pe ramuri și sectoare de activitate, în funcție de nivelul general al salariilor existente în trecut și de necesitatea asigurării unei mai bune corelări a câștigurilor ce se realizează în diferite domenii de activitate. În industria ușoară, de pildă, procentul mediu de majorare a salariilor este de 15,2 la sută, în silvicultură, 16 la sută, în circulația mărfurilor, 14,8 la sută, în învățămînt, 19,1 la sută, iar în sectorul sanitar, 19,8 la sută.

Ca urmare a majorării salariilor oamenii muncii din țara noastră vor beneficia numai în cursul acestui an de venituri suplimentare în valoare de 10,5 miliarde lei.

— Cum s-a efectuat aplicarea noului sistem de salarizare?

— Ținînd seama de problemele complexe care se ridicau în legătură cu trecerea la un nou sistem de salarizare, acesta a fost mai întii experimentat într-un număr restrîns de întreprinderi și unități reprezentative din diverse ramuri ale industriei, construcțiilor, agriculturii, circulației mărfurilor etc., și apoi, pe baza rezultatelor obținute, s-a trecut la generalizarea sa, în mod eșalonat. S-a început cu ramurile unde, ca urmare a condițiilor generale de calificare, nivelul salariilor era mai redus, respectiv cu industriile alimentare și ușoară, continuîndu-se cu unitățile din industria locală și celelalte ramuri.

— Care sînt principalele elemente stimulatoare ale noului sistem de salarizare?

— Printre elementele stimulatoare ale noului sistem de salarizare, aș cita în primul rînd creșterea ponderii salariului tarifar de încadrare, ca element determinant al câștigurilor oamenilor muncii, creștere obținută prin includerea în noile salarii tarifar a celei mai mari părți din adaosurile la salarii realizate în trecut — premii lunare și trimestriale, spor de acord și altele. Creșterea ponderii salariului tarifar în salariul total permite o mai mare stabilitate a veniturilor muncitorilor și întregului personal, un echilibru mai cert al câștigurilor.

În al doilea rînd, introducerea treptelor și gradațiilor precum și a sporului pentru vechime neîntreruptă în aceeși unitate au creat posibilitatea diferențierii salariilor cadrelor din aceeași categorie sau funcție, atît în raport cu calitățile lor profesionale cît și cu vechimea, asigurîndu-se în acest fel câștiguri mai ridicate cadrelor de bază, cu experiență, care aduc un aport substanțial în îndeplinirea sarcinilor unității sau instituției în care își desfășoară activitatea. Acordarea salariilor este nemijlocit legată de modul de îndeplinire a sarcinilor ce revin fiecărui salariat.

Aplicarea acestor elemente ale noului sistem de salarizare stimulează preocupările oamenilor muncii pentru ridicarea pregătirii profesionale, pentru perfecționarea calificării, sporînd în același timp cointeresarea tuturor în creșterea eficienței activității întreprinderilor și unităților, în îmbunătățirea întregii activități.

Introducerea noului sistem de salarizare și majorarea salariilor se înscriu pe linia măsurilor luate de partid și guvern pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei, reprezentînd în același timp o garanție sigură a sporirii în continuare a nivelului de trai al întregului popor și va constitui pentru toți oamenii muncii un puternic factor mobilizator în îndeplinirea programului de edificare a socialismului în patria noastră, trasat de cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

10 martie 1970

Bucureștenii, desigur, sînt extrem de curioși să afle cît mai multe amănunte despre ceea ce se petrece în spatele panourilor din Piața Universității. Mai ales de cînd pe șantierul noului Teatru Național și al hotelului «Intercontinental» clădirile se profilează cu tot mai multă siguranță și claritate.

Oferindu-vă un aspect al atelierului de sculptură și ipsoserie, deschis chiar în incinta șantierului pentru a se împiedica eventualele deteriorări ale pieselor cuprinzînd detalii artistice, vă vom face desigur și mai curioși. Dacă «partea pentru întreg» este o figură stilistică, nu știm exact în ce măsură, aici, ea poate satis-

face o viziune asupra stilului abordat în decorațiunile interioare.

Fotoreporterul i-a surprins șeful de echipă Trifan Eugen și colegii săi Mircea Tudorel și Ilie Căpitănescu în cadrul atelierului sus-amintit.

argumente pentru belșugul din toamnă

Că soarta recoltelor este hotărîtă înainte ca firul de griu sau porumbul să se încovoie în bătaia vîntului, nu mai reprezintă de foarte mult timp un secret. O serie de factori de cea mai mare importanță, îngrășăminte chimice, semințe selecționate, munci agricole executate în termen și de bună calitate, etc. «veghează» asupra dezvoltării normale a bobului aruncat în brazdă. Nu mai puțin importante sînt mașinile agricole, de randamentul lor depinzînd în mare măsură rezultatul viitoarei «bătălii» pentru recoltă. La uzinele «Semănătoarea», în aceste zile se depun eforturi sporite în vederea asigurării actualului sezon cu mașini complexe, în număr și calitate corespunzătoare. Constructorul șef al uzinei, ing. Eugen Constantinescu, ne-a vorbit despre preocupările constante ale colectivului întreprinderii vizînd perfecționarea unor utilaje, precum și asimilarea altora noi. Astfel, în actualul sezon agricol va intra în exploatare combina de recoltat cartofi, agregat de mare utilitate, avînd în vedere sporitul randament (2 ha și jumătate pe schimb) de care dispune. Mașina care reprezintă fabricația de bază a uzinei rămîne însă combina autopropulsată pentru recoltatul cerealelor Gloria C 12. Intrată din acest an în producția de serie,

combina posedă calități net superioare față de vechiul tip, autopropulsat. Un motor de 100 CP și o serie de detalii tehnice noi îi asigură randament sporit și mare manevrabilitate.

O serie de echipamente montate la respectiva combină vor asigura recoltarea a nu mai puțin de 36 culturi. Printre cele mai importante echipamente se numără cele destinate recoltării porumbului, florii-soarelui și orezului. Tot în cursul acestui an se va fabrica un dispozitiv de tocarea paielor și a tulpinilor de porumb și un dispozitiv de încărcare.

Pe de altă parte, semănătorii de plante prășitoare S.P.C. 6 i s-au adus îmbunătățiri substanțiale. Un dispozitiv hidraulic pentru acționarea marcatoarelor și un altul necesar însămînțării sfeclei de zahăr îi vor spori substanțial eficiența. Se preconizează, de asemenea, o perfecționare a instalației de ierbicide.

La ora actuală se află în omologare o serie de noi echipamente care vor lărgi utilizarea motocositorului.

O scurtă trecere în revistă, fără-ndoială, dar care atestă preocupări majore, materializate în bună parte, argumente convingătoare pentru belșugul din toamna aceasta.

H. MIHAJ

Nu știm precis cum reușește operatoarea Eugenia Cabă din secția de etirat fibre poliamidice să stăpînească valurile albe de melana, pentru că asemenea dar nu se capătă la o obișnuită lecție de înot. Dar ceea ce cunoaște și noi, putem spune. De pildă că la platforma chimică de la Săvinești a fost pusă cu două luni înainte de termen o nouă fabrică de fibră acrilică românească — «Melana 3», în cadrul Combinatului de fire și îngrășăminte chimice — Piatra Neamț. Fabrica va avea o capacitate anuală de producție de 10 000 tone, cît trei ori mai mare decît instalațiile similare aflate în producție

In drum spre Sala Palatului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU și ceilalți conducători de partid și de stat răspund aclamațiilor mulțimii.

GLORIOSUL JUBILEU:

6 MARTIE 1945 - 6 MARTIE 1970

În ziua de 6 Martie 1970 întregul nostru popor a sărbătorit un glorios jubileu: 25 de ani de la instaurarea primului guvern democratic-revoluționar, act cu profunde semnificații istorice. Declanșator al marilor prefaceri economice, sociale și politice care au schimbat fața țării, evenimentul sărbătorit aceste zile ne oferă prilejul unei retrospectivă a drumului parcurs, drum mereu ascendent, marcat de realizări remarcabile în toate domeniile.

Cu legitimă mândrie, cetățenii României socialiste au ținut să sărbătorească memorabila aniversare. La București, în Piața Palatului, mai bine de o sută de mii de oameni, o adevărată mare de capete, și-au exprimat dragostea și încrederea nețărmurită în partidul comunist, forța care în urmă cu 25 de ani a determinat în mod hotărâtor schimbările care au culminat cu cucerirea puterii și care, de-atunci, n-a încetat o clipă să conducă națiunea din succes în

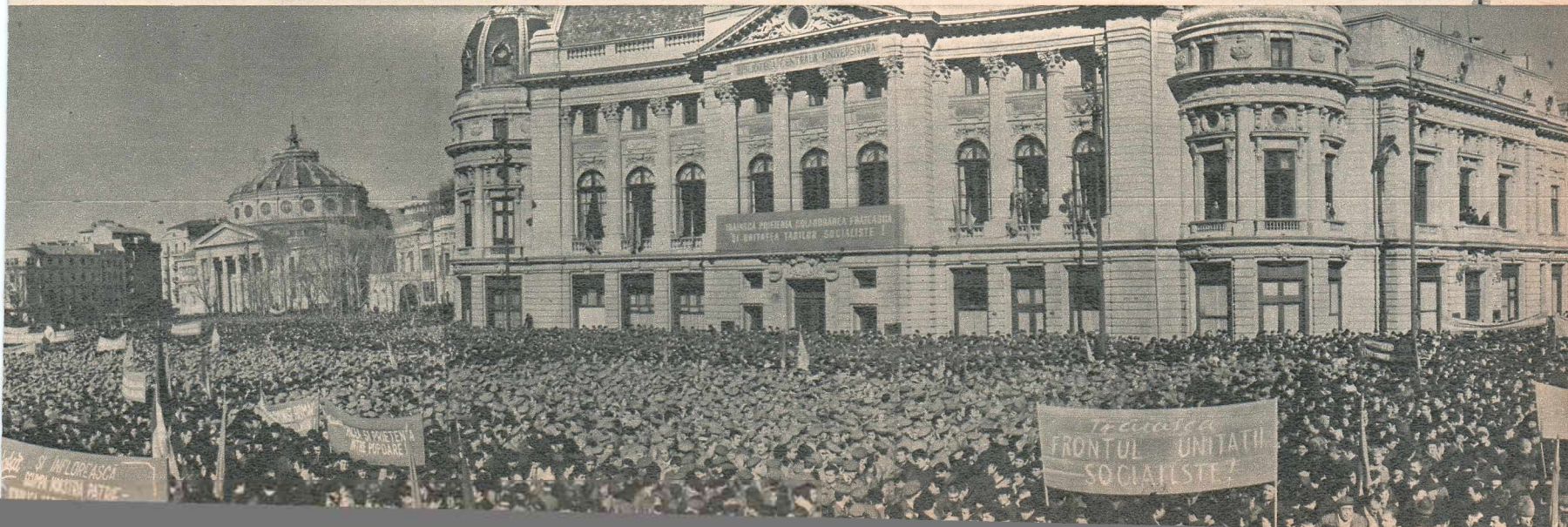
succes.

Participanții la marea adunare populară, ca de altfel toți cetățenii patriei noastre, au ascultat cu mare însuflețire ampla expunere a secretarului general al partidului nostru, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU. Cuvântarea a evocat în cuvinte calde, emoționante, zilele lui martie 1945, luptele duse de păturile largi ale populației, conduse de comuniști, pentru cucerirea puterii de stat. S-au exprimat cu acest prilej încă o dată

principiile care stau la baza mersului înainte al societății noastre socialiste, principii care au permis dezvoltarea pleneră a țării în acest sfert de veac.

Impresionanta adunare populară din Piața Palatului a reprezentat o elocventă demonstrație a unității întregului popor, a voinței sale de a cuceri, sub conducerea Partidului Comunist Român, noi victorii, noi culmi de progres și civilizație.

Peste o sută de mii de bucureșteni au ținut să participe în Piața Palatului la aniversarea lui 6 Martie 1945.

reportaj de sapte zile

COPERTA NOASTRĂ
Cintăreața olandeză Therese Steinme
fericita stăpînă a «CERBULUI
AUR» ediția 1970.
Fotografie de S. STEIN

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACARA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12.
Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic
«Casa Științei».

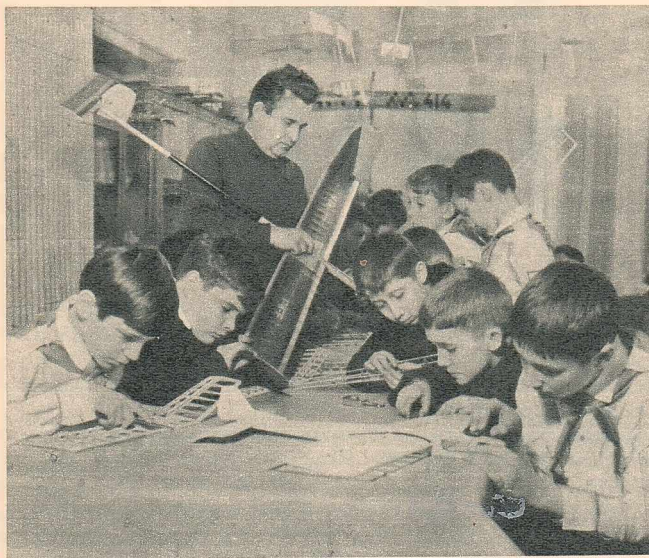
eveniment în lumea purtătorilor cravatei purpurii

Cel mai important dintre așezămintele instructiv-educative destinate purtătorilor cravatei purpurii, Palatul din Dealul Cotrocenilor, împlinește două decenii de activitate în primăvara lui 1970. «Manifestările dedicate acestei aniversări — ne-a declarat într-o recentă convorbire prof. Dumitru Cojoc, directorul Palatului pionierilor, includ în primul rînd concursuri pe diferite teme din domeniul științei și tehnicii, artei, culturii și sportului. A fost inițiat concursul micilor botaniști, de piese electrotehnice, de obiecte de artizanat, de pictură, artă decorativă și aplicată, executate în cercurile pionierești. Purtătorii cravatei purpurii vor avea prilejul să-și demonstreze aptitudinile sportive în competiții de atletism, volei, fotbal, tenis de câmp, baschet, tenis de masă,

șah, orientare turistică, tir, la care vor lua parte reprezentative pionierești și de peste hotare.

Aniversarea Palatului pionierilor va fi marcată și de întîlniri ale copiilor cu foști membri ai cercurilor care au funcționat în cadrul palatului, de-a lungul celor 20 ani de existență. Vor fi inițiate consfătuiri metodico-științifice și un bogat schimb de experiență privind educarea și dezvoltarea multilaterală a copiilor. Evenimentul sărbătoresc va mai cuprinde și înmînarea «Insignei jubiliare» și a «Diplomei de onoare», distincții ce vor fi acordate comandanților frunțași de unități și detașamente pionierești.

Interviu consemnat de
Adina CONSTANTINESCU

titular de brevet doar cu numele? (frîne arbitrare în aplicarea unei invenții)

Inginerul Dinu Ștefan Moraru a inventat în urmă cu 7-8 ani, la D.M.I., și a perfecționat ulterior, la I.N.C.E.R.C., o nouă metodă de combatere a igrasiei cu ajutorul curentului electric, mult mai ieftină și mai eficace decît alte metode folosite pînă în prezent în același scop. Astfel, în timp ce o subzidire costă circa 300 lei mp, prin invenția inginerului Moraru revine circa 100 lei mp. Se reține, de asemenea, avantajele ca: scurtarea timpului de eliminare a umezelii, menținerea stării de uscare în timp ș.a.

Deși experimentată cu bune rezultate încă din anii 1962-1964

în cîteva locuri din țară, iar mai recent în Italia, deși acceptată în noiembrie 1968 de către I.N.C.E.R.C., invenția nu este totuși, propriu-zis aplicată și generalizată în țară nici pînă la ora actuală.

— Institutul nostru — susține tovarășul ing. R. Constantinescu, director adjunct al institutului — nu se poate transforma în întreprindere de scoatere a igrasiei. Pentru ca această invenție să se extindă ar trebui să se găsească o întreprindere interesată care să o preia și să se specializeze în aplicarea ei. Ne-am adresat în continuare întreprinderii de con-

strucții din Capitală — I.C.R. — «Giulești»:

— Există o asemenea invenție? Ne interesează în cel mai înalt grad, — ne-a asigurat de îndată arh. Ovidiu Popescu, inginer-șef al întreprinderii — mai ales că 60% din cazurile de reparare a imobilelor de care ne ocupăm au prevăzute devize de scoatere a igrasiei, iar metoda pe care o folosim în mod curent în prezent — tencuieli cu apastop — nu dă rezultate. Întreprinderea noastră

ar putea chiar să preia invenția și să se specializeze în aplicarea ei, cu atît mai mult cu cît la I.C.R. în materie de producție, nu avem nimic nou.

Așadar, în timp ce titularul de invenții se plînge că nu are beneficiar, beneficiarul, la rîndul său, se plînge că nu are invenții... N-ar fi oare mult mai simplu ca invenția să fie preluată și aplicată cu folos?

Elena POPA

românia, campio mondială la handbal

Duminică 8 Martie, după meci dramatic cu spectacul răsurnări de scor, echipa handbal a țării noastre a învins în finală redutabila echipă a publicii Democrate Germane venind pentru a treia oară campioană mondială. Sute de mii de spectatori, prezenți duminică dimineață în fața micului ecran urmărit cu răsufarea întregii țări această performanță unică în istoria handbalului mondial.

Contabilul automat

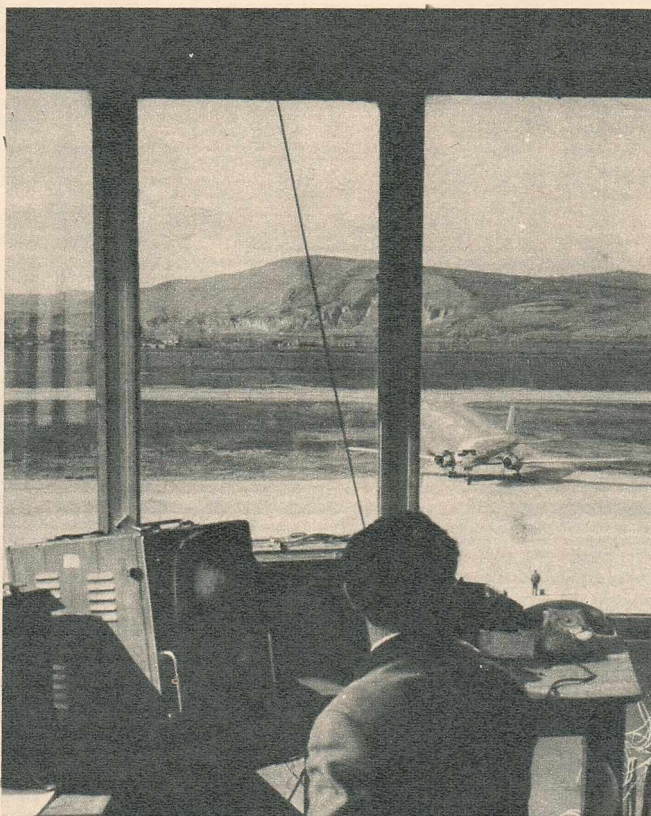
La întreprinderea de industrie metalurgică «Metalurgica» din București a intrat în funcțiune o stație de calcul. Dotată cu mașini electronice, stația oferă posibilități multiple de calcul pentru operațiile de programare și fabricarea a producției, precum și pentru calcularea salariilor. În prezent, stația de calcul înregistrează și evidențiază în patru operațiuni ce se efectuau înainte în două zile.

Pentru protecția securității navigației aeriene

Departamentul transporturilor auto, navale și aeriene a aprobat proiectele de modernizare a rețelei de telecomunicații și protecție a navigației aeriene cunoscute pe teritoriul țării. Proiectele prevăd reutilizarea cu echipament tehnic de mare precizie a stațiilor de control regional al zborurilor de la București, Arad, Bacău, Cluj, precum și a radiofarurilor de la București, Arad și Constanța-Kogălniceanu.

Prin realizarea acestor lucrări se va înregistra o îmbunătățire a desfășurării curselor aeriene de călători și mărfuri, atât ziua și noaptea sau în condiții atmosferice nefavorabile; ele vor avea, de asemenea, posibilitatea de a dirija traficul intern și internațional al întreprinderii de transporturi aeriene române «TAROM», precum și al altor companii aeronautice care au inclus în itinerarele lor unele aeroporturi românești.

CRONICĂ JUDICIARĂ

proxenetul recidivist

În ziua de 5 februarie, doi subofițeri de miliție au observat că în Piața Obor au reapărut tinerele F.B. (16 ani) și V.M. (15 ani), cărora li se mai atrăsese atenția că vagabondează. Interpelarea lor, continuată prin investigațiile căpitanului Ioan Melinte din Miliția sectorului 3 și prin ancheta efectuată de procurorul Ion Georgescu, a dus la descoperirea unui grup mai mare de persoane care se ocupau cu practicarea prostituției, grup dirijat de individul din fotografie — NICO-LAE RIZA. Iată rezumatul convorbirii avute cu arestatul:

— Ce fel de tinere apar inculpate în același dosar cu dumneata?

— Niște vagaboande.

— Ce vîrstă au?

— Cea mai mare era «Tatiana», 24 de ani.

— Adică Elena Burlan?

— Da.

— Și celelalte?

— Cam 18 ani.

— Știi că tinăra V.M. nici nu implinise 15 ani?

— Ea îmi spusese că are 17 ani.

— I-ai cerut buletinul de identitate?

— I-l-am cerut, dar n-avea acte.

— Cum le-ai cunoscut?

— Pe prima, a găsit-o prietenul meu, Paul Drăgan, prin Gara de Nord. Își părăsise familia și copilul — la Bușteni — și spunea că așteaptă un tren, dar nici ea nu știa unde vrea să meargă. Drăgan a adus-o la mine acasă și am găzduit-o, trăind cu ea. Apoi, «Coca» — așa îi ziceam — mi-a adus ba o vagaboandă, ba alta, iar ele se atrăgeau reciproc la locuința mea, pînă le-am cunoscut pe toate. Uneori dormeau și cite două-trei la mine.

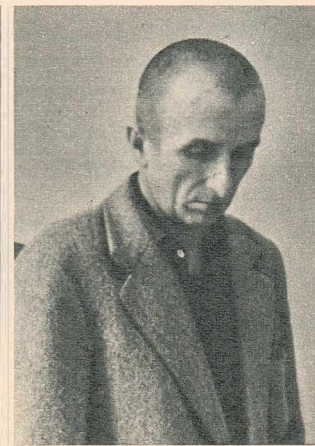
— Ce le atrăgea?

— Erau toate fugite de-acasă.

Probabil că părinții le întrebau unde întîrzie, pe cînd eu le lăsam libere. Părinții «Tanței» chiar au venit la mine să întrebe ce are de gînd. Ea le-a răspuns că ne căsătorim.

— Cîți ani are?

— 18-19.

— Și dumneata?

— 48.

— Le îndrumai să practice prostituția?

— Ele făceau ce voiau. Se întîmpla ca bărbații să lase banii pe masa din camera mea, cameră pe care le-o puneam la dispoziție. Eu făceam cumpărături cu acei bani și mincau și ele. Nu m-am gîndit că mă fac vinovat de proxenetism.

— Dar ai mai fost condamnat pentru aceeași infracțiune...

— Tocmai de aceea. Ultima condamnare din cazierul meu a fost, într-adevăr, pentru proxenetism comis «ca la carte». Dar acum nu invitam decît un cerc restrîns de bărbați, vecini din bloc sau cunoștințe bune: «Marin» frizerul, «Gigi» ospătarul, «Mitică» de la «Aprozar», «Nicu» bișnițarul...

— Cînd te-ai eliberat din ultima detenție?

— În ziua de 7 februarie 1969.

— De ce nu te-ai încadrat în muncă?

— Am făcut eu o cerere, dar nu prea m-am interesat. Sînt electrician, mă pricep la aparate de radio și televiziune, îmi convenea mai mult să lucrez pe cont propriu. Mai bine îmi căutam un serviciu, poate nu ajungeam din nou să fiu arestat.

sala pașilor pierduți

SÎNTEM INFORMAȚI că Inspectoratul miliției județului Covasna a terminat cercetarea dosarului escrocului Ștefan Console. El a stors 17 000 de lei de la un număr de 6 cetățeni, amăgindu-i că facilitează admiterea copiilor lor în diferite școli profesionale. Cum de l-au putut crede?

ÎN NUMĂRUL 3 din 17 ianuarie 1970 ne întrebam dacă Mili-

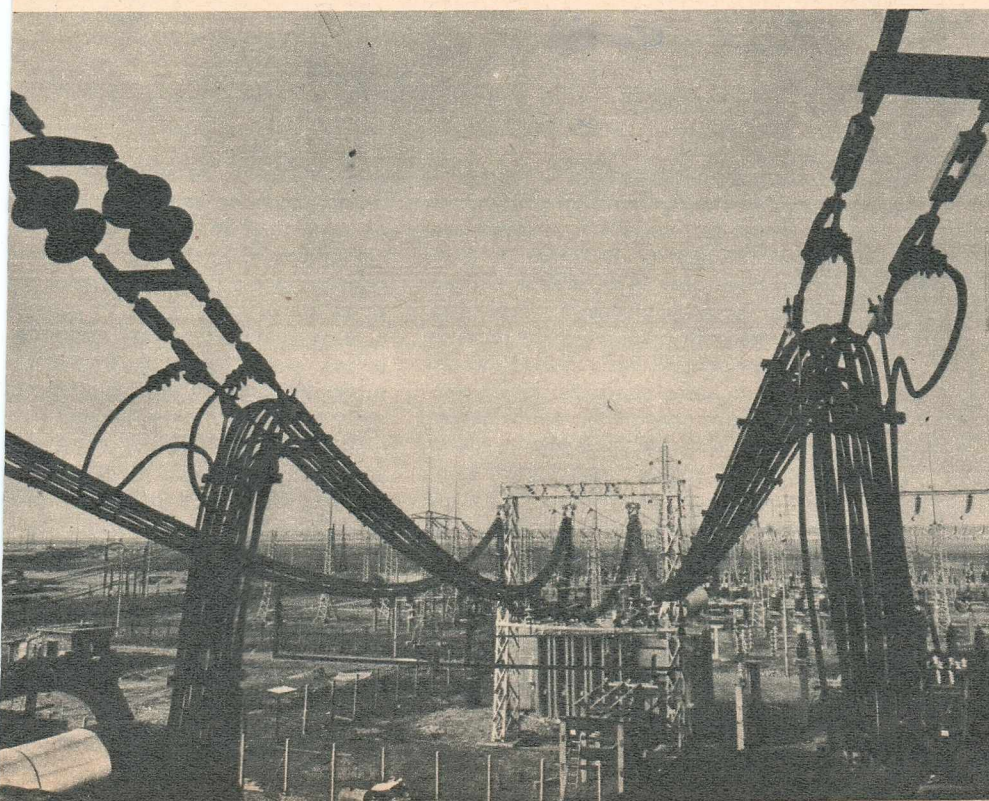
ția municipiului Brașov a fost informată despre o vînațoare de căprioare, organizată în după-amiaza zilei de 20 decembrie 1969 în împrejurimile orașului. Amintitul organ de miliție ne-a răspuns, detaliat, că subofițerii care au observat trofeul au raportat faptul. La verificarea celor semnalate s-a constatat că a fost împușcat un cerb, în baza autorizației nr. 1/29 sept. 1969 eliberată de Asociația de vînațoare și pescuit sportiv Brașov. Legal.

Sergiu ANDON

electrificarea mediului rural se apropie de sfîrșit

Pînă la sfîrșitul anului trecut, 9 875 de localități rurale au fost racordate la sistemul energetic național. În 1970, alte 500 de sate și comune vor beneficia de avantajele electricității. În prezent, numărul localităților rurale electrificate este de peste 1,5

milioane. În județele Bistrița-Năsăud, Brăila, Brașov, Constanța, Covasna, Caraș-Severin, Dimbovița, Galați, Gorj, Ilfov, Ialomița, Maramureș, Olt, Sibiu, Sălaj, Tulcea și Timiș, acțiunea de electrificare se află în curs de încheiere.

Ultima creație a uzii
tractorul U-650

nu există miracole

de Cornel BOZBICI
Fotografii de V. MOLDOVAN

De șapte ani, una dintre secțiile cele mai importante ale uzinei «Tractorul» — secția de motoare — îndeplinește cu consecvență un indicator de bază: productivitatea. N-ar trebui să considerăm un miracol această consecvență, deoarece realizarea unei productivități înalte nu poate fi decît în firea lucrurilor. Asta numai și pentru că dacă o societate nu e productivă rămîne săracă, ceea ce în acest sfîrșit de secol, cu fenomenala lui putere tehnologică, e nu numai aberant, dar și trist. Fără a mai aminti că absența unei productivități stabile, dacă nu dinamice, trădează lipsă de inventivitate, lene de gîndire, slabă gestiune, întrebuițare proastă a inteligenței etc. Și aceste păcate moderne, atît de grave în fondul lor, sînt mai capitale decît toate păcatele capitale pe care le-a moștenit omul.

Dar ceea ce e valabil, în general, pentru o întreașă societate nu e mai

puțin valabil — să zicem — pentru simplă secție de uzină. Am putea și ne că e chiar mai edificator, dacă mai practic. Căci trecînd din domeniul sferelor generale, prea labile, unde toată lumea, de la experții economici și directori pînă la cetățeanul de stradă, poate jongla nestingherită cu principiile frumoase ca și cum ar mîniște bile miraculoase, simțind și pînă la cel mai puțin nostalgic rîu, o secție este o zonă atît de concretă a activității economice, încît orice abatere se înregistrează direct, rapid și încontestabil pe ecranul sensibilelor seismografe — să le numim așa — ale indicatorilor

CU CE SĂ ÎNCEPEM?

Iată o întrebare pe care orice capitalist și-o pune cînd este vorba de realizarea unui succes economic, de un succes sau demaraj. Cu ce ar trebui deci să începem? Cu organizarea producției

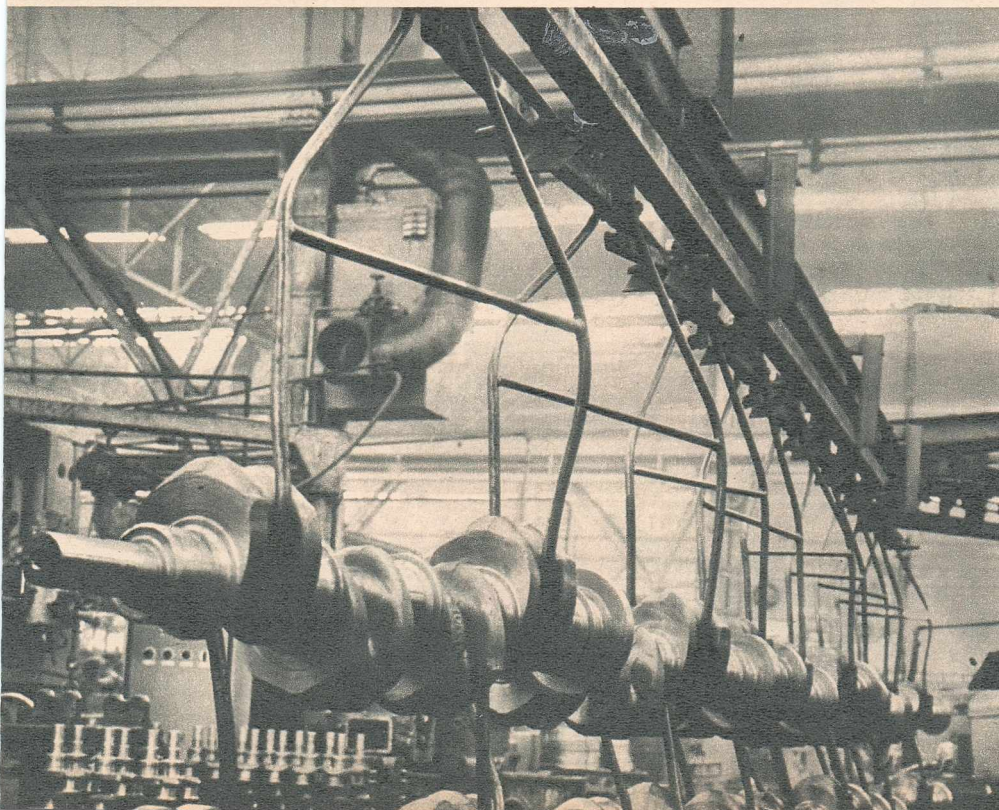
sau introducerea de noi tehnologii? Cu instruirea superioară a oamenilor sau cu dotări cu noi utilaje?... Cu toate și în mod dinamic! Cel puțin aceasta e concluzia pe care o desprindem dintr-o convorbire de câteva ore cu șeful secției motoare, ing. Ion Frîncu, de la «Tractorul». E atât de intimă interdependența dintre toți acești factori enumerați mai sus care concură obiectiv la realizarea nivelului productivității muncii, încît subestimarea unuia pune în umbră pe celălalt sau îi diminuează efectele. Agregate perfecționate fără oameni instruiți nu e, la urma urmei, decît o aberație. O tehnologie nouă fără o organizare adecvată e, de asemenea, de neconceput. De altfel succesele acestei secții de la «Tractorul» — despre care trebuie să spunem că este dintre cele mai complexe ale uzinei — se datorează aplicării globale, în decursul a cîțiva ani, metodic, a tuturor acestor principii: înzestrare tehnologică, organizare, instruirea oamenilor. Și rezultatele au fost concludente. Dacă în 1964, cu 1 056 număr mediu scriptic de salariați, secția a produs 13 780 motoare, în 1969, cu 1 116 salariați, a produs 31 020 de motoare. Această productivitate e evidentă.

DESPRE UN DICTON ȘI SENSURILE LUI

Bătut pînă la demonizare, dictonul «Omul este cel mai prețios capital» este aprobat, subînțeles în toate acțiunile noastre, dar acceptat adeseori în termeni foarte vagi. Este însă o întrebare care se pune și care comportă — de ce n-am spune-o? — un raționament dureros: care om? În termeni umani judecata nu poate fi decît globală. Dar în funcție de lumea contemporană? De economia contemporană? De tehnologia contemporană? Fără îndoială că prima valoare economică este omul. Un adevăr incontestabil. Optăm și pentru părerea că resursele naturale vin după el. Ziaristul francez Raymond Cartier remarcă cu cîtăva vreme în urmă, încercînd să explice dinamica expansiune economică a Japoniei și să atribuie acest succes în primul rînd omului, că Japonia construiește un puternic imperiu industrial, ridică standardul populației sale la nivel european, fără să aibă pe teritoriul său nici minereuri, nici resurse de energie...

Deci care om? Răspunsul e unul singur: omul instruit. Este și ceea ce afirmă în convorbirea noastră inginerul Ion Frîncu: omul care a fost supus perfecționării. Omul modelat și instruit pentru actuala etapă tehnologică a secției. Dar e nevoie de o precizare. «Noi lucrăm cu două noțiuni distincte, adică trebuie să lucrăm, precizează inginerul Frîncu, sîntem chiar obligați: calificare și perfecționare. Orice confuzie între aceste două noțiuni e dăunătoare. Perfecționarea e latura care îmi asigură alinierea la ritmul dezvoltării a celorlalte componente ale productivității (organizare, tehnologie nouă etc.). Ea e la noi o acțiune permanentă, cu scopuri distincte, pe meserii, pe categorii definite de încadrare (care estimează de fapt nivelul tehnic de pregătire la un moment dat), pentru că n-are nici un rost, ar fi doar un automatism în școlarizare dacă aș încadra într-un curs de perfecționare, să zicem, un strungar de categoria a 3-a cu unul de categoria a 8-a...» (Ca o ilustrare a afirmației, la adunarea generală a salariaților din secție, evidențiindu-se creșterea cheltuielilor de regie la două conturi: «reparații utilaje» și «uzură scule», s-a afirmat că defectarea mași-

▲ Motoarele sînt aliniate la bancurile de probă. Începe examenul perfecțiunii...

◀ Rezultatele unei idei de organizare: introducerea transportoarelor suspendate și suprapuse.

nu există miracole

nilor sau consumurile exagerate de scule se datoresc în cea mai mare parte nepriceperii oamenilor care nu sînt complet instruiți.)

Nu poți să nu fii de acord. Adevărul e evident. Insistînd asupra acestei instruirii, a perfecționării, nu facem decît să subliniem un principiu care stă la baza dinamismului societății moderne, supusă transformării permanente a tehnicilor: revenirea ciclică în băncile școlii. Fie că această școală se cheamă curs de perfecționare pentru rectificatori sau strungari de categoria a 3-a sau a 8-a, fie că se cheamă cursuri de specializare sau post-universitare. Secolul a introdus o lege drastică: omul e școlar de la 6 pînă la 60 de ani. Teribil, dar adevărat.

UN EXEMPLU IDEAL

Doar cîteva reflexii despre fluctuație. «Stabilitatea duce implicit la creșterea îndemînării — remarcă șeful secției motoare. Omul devine deci mai productiv...» Idealul oricărui conducător de întreprindere, secție sau atelier este, la ora actuală, alcătuirea unui colectiv stabil. Asta înseamnă nu numai acumulare de cunoștințe, posibilități de necontenită perfecționare, dar și valorificarea talentului și îndemînării fiecărui muncitor. Să exemplificăm ultima aserțiune. Mihai Szekely vine în secție în 1964. Este angajat ca transportor: cară piese de la o operație la alta, de la liniile de fabricație la montaj. Deci muncă necalificată. Salariu, 850 lei. Calificat la locul de muncă, instruit, este trecut să lucreze pe o mașină. Anii trec, perfecționarea crește, și fostul transportor de acum cîțiva ani este acum rectificator la o operație pretențioasă, la arborele cotit, unde toleranțele sînt de sutimi de milimetri, și realizează o productivitate la nivelul celui mai bun rectificator din linie. Evoluția este concretizată prin dublarea salariului: 1 750 lei în medie, pe fiecare lună, în 1969. Și, implicit, prin creșterea nivelului de trai. Fără îndoială că aceștia sînt oamenii cu care secția de motoare realizează an de an indicatorul de productivitate.

ÎNAINTE DE TOATE SĂ ȘTIM PE CE LUME TRĂIM

Spus alt fel, să vedem cum se risipește munca sau mai exact cum nu ar trebui să fie risipită. Dar asta înseamnă nici mai mult, nici mai puțin organizare. E una dintre cele mai fenomenale descoperiri ale economiei moderne. Simplu ca oul lui Columb. S-ar părea... Pentru că adeseori, și nu în rare cazuri, hipnotizați de tehnică, de ingenioasele agregate, organizării nu i s-a dat prea multă importanță. Dar adeseori cea

mai teribilă mașină nu valorează cît un raționament inteligent.

Să enumerăm deci printre cauzele care au dus la secția de motoare a uzinelor «Tractorul» la realizarea unei productivități stabil ascendentă și inteligența pusă în slujba organizării. Ergonomia nu e o invenție a acestui deceniu, ea își are începuturile, să zicem istorice, la confluența secolului al 19-lea cu cel în care trăim, dar aplicarea ei corectă constituie una dintre premisele bune organizării. Preocupîndu-se de studierea locului de muncă, de dinamica mișcărilor muncitorilor la diverse operații, corpul tehnic al secției a realizat o acțiune nu numai umană, de apărare a omului împotriva risipei de forță, a oboseli etc., dar și una științifică, de stimulare a productivității. Învățînd omul să lucreze rațional, el este plasat într-un context modern al muncii.

Toată această acțiune se numește simplu: organizarea locului de muncă. O expresie care ne este arhicunoscută. Și pe lîngă care sîntem tentați să trecem cu ușurință. Ba chiar zîmbind. N-am auzit-o de atîtea ori? Dar iată ce importanță covârșitoare a avut la secția motoare:

— liniile de fabricație au fost dotate cu transportoare care constituie o magazie în plină mișcare. Practic: economisirea unor brațe de muncă;

— trecerea la servirea multiplă (unde era cazul) a mașinilor după ce a fost studiat întregul ciclu de producție; mai explicit: studiindu-se timpul de

manipulare în raport cu timpul tehnologic (de prelucrare) s-au descoperit rezervele interne;

— constatînd că timpul de bază este mult mai mare ca timpul auxiliar s-a optat în diverse cazuri pentru servirea multiplă, ceea ce a dus la reamplasarea utilajelor pe linia tehnologică. Astfel s-a economisit forță de muncă, productivitatea pe om a crescut cu circa 35 la sută, realizîndu-se totodată micșorarea cheltuielilor directe la prețul de cost și reducerea cheltuielilor de manoperă.

Sînt cele trei efecte importante care au decurs din organizarea numai la liniile pe care ing. Klaus Phleps le numește monoscop. Dar aceste explicații, simplificate pînă la tehnicism, au o reprezentare superbă în calcule și formule pe care noi nu o putem reproduce, dar un economist sau un inginer o poate savura din plin.

Dacă adăugăm la toate acestea containerizarea pieselor, care reduce la maximum manipulările și asigură calitatea, apoi introducerea transportoarelor suspendate suprapuse, care dă o nouă dimensiune în utilizarea spațiului, mînuirea și folosirea lui pe verticală și asigurarea unui flux continuu, abia atunci realizăm cît de importantă a fost organizarea pentru obținerea unei productivități sporite.

ȘI, ÎN FINE, TEHNOLOGIILE

Să dăm cezarului ce-i al cezarului: minunatul om al secolului XX a creat

minunatele lui mașini. Apoi autorzarea a deschis larg porțile invențiilor. La fel ca și noile tehnologii spune că introducerea unei noi tehnologii e un act de curaj, care implică răspunderi. Putem subscrie. Dar formația — dacă o putem numi așa — constă în primul rînd în folosirea ierului în mod creator și mai ales ductiv. Cînd în secția de motoare ceput să se practice strîngerea periodică la utilaje, timpul de strîngire redus pînă la 90 la sută. E o cifră alut uluitoare. Deci exista un timp bănuț de mare care a fost recuperat inutilului și risipei. În același timp redus și efortul omului. Folosirea capete de găurit multiple a diminuează asemenea efortul fizic, dar și numărul muncitorilor, care au putut fi utilizați mai cu folos în altă parte. Înlocuirea frezării prin broșări exterioare la piese mari turnate din fontă, care ar fi blocul motor sau chiulasa, a semnat nu numai introducerea unei noi tehnologii, dar și o calitate net superioară și mai ales realizarea unei productivități de circa 3—4 ori mai mari.

Reținem din spusele ing. Ion Ficcu la adunarea salariaților cîteva cuvinte: «Oricît s-ar părea de exagerată majoritatea resurselor pentru realizarea planului pe '70 se află tot la noi. Înclin să cred că se referea nu numai la potențialul tehnologic, ci mai ales la folosirea inteligenței, a spiritului inventiv, care este cea mai teribilă forță economică pe care o posedăm.»

Porțile spitalului s-au deschis larg în fața salvării.

În acea noapte, la spitalul de boli contagioase Colentina era de gardă doctorul Alexandru Duminică. Bolnavul adus suferea de o infecție acută, necesitând o intervenție rapidă. Printre primele îngrijiri acordate, pacientului i-a fost administrat și un medicament nou, românesc, înlocuitor al unui produs similar din străinătate.

Rezultatele excelente obținute în acest caz ne-au sugerat ideea unei investigații mai largi, pe care aveam să o întreprindem peste câteva zile la spitalul Colentina, privind efectele obținute de unele noi produse mănăești realizate la Uzina de medicamente-București, înlocuitoare cu succes ale similelor străine. De la specialiștii și medicii cu care am lucrat cu ambele medicamente (produsul străin și românesc) am aflat câteva lucruri valoroase pe care dorim să vi le împărtășim.

Dr. Alexandru Duminică, medic primar, specialist în boli contagioase, autorul unui manual de farmacologie (aflat la a treia ediție) pentru școlile medii sanitare: «Am experimentat SULFAMETINUL, timp de aproximativ un an de zile, pe un lot de bolnavi. Aplicat pentru o singură afecțiune (infecție a căilor urinare), medicamentul are o acțiune majoră. Față de sulfamidele clasice, Sulfametinul, prezentat sub formă de comprimate, prezintă avantajul unei certe comodități atât pentru bolnav și pentru personalul de asistență. Să fie mai explicit: Sulfametinul — sulfamidă-dezoxizat, se administrează în cantități deosebit de mici față de sulfamidele clasice. În trecut, doza de sulfamidă clasică administrată în 24 de ore era de 6-8 g; pentru aceeași perioadă utilizăm în prezent 1-1 1/2 g de Sulfametin. Datorită cantității reduse administrate se obțin și alte avantaje. Astfel, efectele de ordin digestiv (grețuri, vărsături) sau renal, sanguin, precum și alergiile sînt practic nule. În concluzie, comodatele administrării, efectele terapeutice superioare, absența incidentelor de care poartă neam sunt caracteristici care impun folosirea largă a Sulfametinului în arsenalul anticmicrobian modern».

În salonul bolnavilor de nevroză, vizita a terminat. Îi solicităm doctorului Radu Ulandra, medic specialist neurolog, câteva muriri și observații în legătură cu LEVOLEPROMAZINUL, alt produs al uzinei de medicamente:

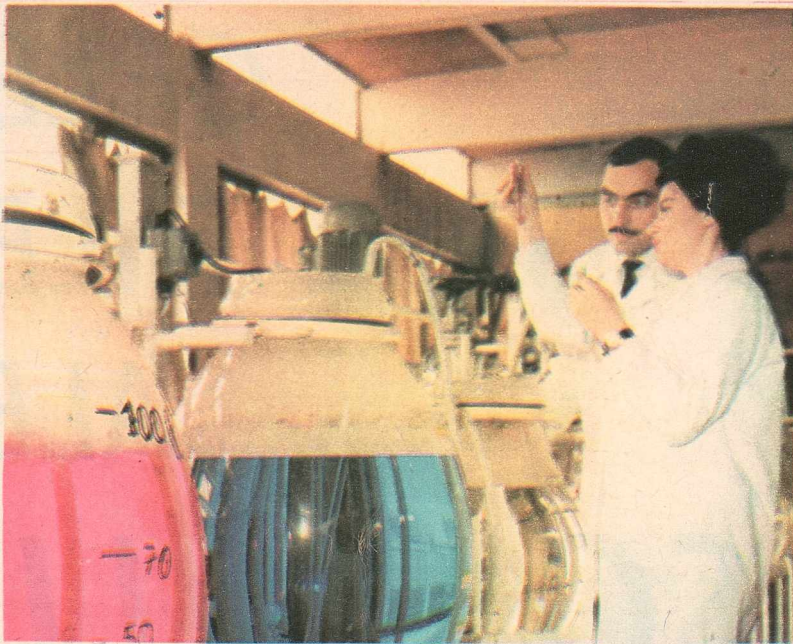
«Levomepromazinul înlocuiește cu succes lozinalul și Minozolanul. E un medicament care se prezintă sub formă de tablete, indicat în cazurile de nevroză anxioasă și depresivă. Folosit de aproximativ șase luni, medicamentul citat își face efectul asupra bolnavilor prin calmarea stării de neliniște care se sesizează la nevrotici. Acționează favorabil în stările de depresiune psihică. Avînd efect direct asupra unor tulburări, prin mecanisme speciale, Levomepromazinul are o acțiune efectivă asupra unor simptome caracteristice bolii».

Ne vom permite să reproducem aici un fragment din lucrarea «Considerații asupra unor noi produse antihistaminice», apărută în revista «Dermato-venerologică» sub semnătura doctorului Radu Dumitriu, șeful secției clinice a Centrului dermato-venerologic al Academiei de Științe Medicale: «CLORFENOXAMINA este un derivat al benzhidrolerului. Pe lângă acțiunea sa antihistaminică, el are și o acțiune anticolinergică, sedativă și un efect anestezic local. Durata de acțiune permite administrarea unei tablete de 20 mg la 6-8 ore. În ceea ce privește utilizarea ei în tratamentul dermatitelor, Clorfenoxamina a fost administrată în urticarii acute și cronice, dermite solare, înțepături de insecte, dermatoză pruriginoasă, dermite și eczeme, boala serului etc. Noi am utilizat Clorfenoxamina într-un total de 24 de cazuri, rezultatele fiind foarte bune. Menționăm și toleranța locală perfectă a unguentului. Recomandăm noul produs realizat la Uzina de medicamente-București, ca un înlocuitor perfect al Systralului».

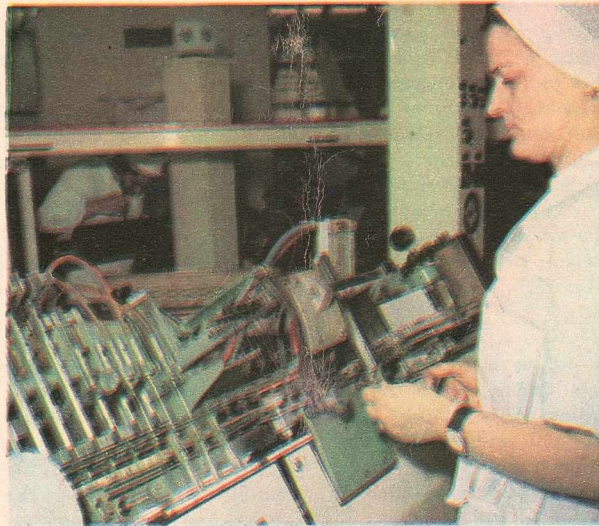
În postura de interlocutor, de astă dată este dr. Dumitriu, care a avut amabilitatea de a ne răspunde la câteva întrebări.

— Se vorbește în ultimul timp de rezultatele spectaculoase obținute de un alt medicament românesc — GRISEOFULVIN. V-am ruga să ne spuneți câteva cuvinte despre el.

— Înlocuitor cu succes al Likudenului și al Gricinului M, Griseofulvinul este un medi-

DUPĂ EXPERIENȚE

PE DEPLIN REUSITE

cament aplicat pentru tratarea micozelor cutanate. Faptul că rezultatele terapeutice corespund celor obținute în testările vitro ne dă posibilitatea de a afirma că rezolvă în mod strălucit problema tratamentului micozelor.

— Practic, prin ce se remarcă noul produs față de cele anterioare?

— O exemplificare: la apariția unei micoze a pielii capului la copii era necesară epilarea întregii regiuni capilare afectate, urmînd ca apoi să se aplice tratamentul cu raze Röntgen. Simplificarea tratamentului reiese fie și numai din faptul că noul produs este administrat pe cale bucală. Dacă la aceasta adăugăm toleranța perfectă și rezultatele care s-au obținut, avem imaginea încă a unui succes al farmaceuticii românești.

Ne-am continuat raidul oprindu-ne în cabinetul doctoriței Sandra Teodorini, cercetător principal la Institutul de medicină internă, medic specialist cardiolog.

— Cunoaștem faptul că timp de aproximativ trei ani ați utilizat curent în tratamentele pe care le-ați aplicat AGOZOL — produs realizat la Uzina de medicamente-București. Ați putea să ne spuneți pe ce lot de bolnavi a fost experimentat și ce efecte s-au obținut?

— 300 de bolnavi care sufereau de diverse afecțiuni generate de boala coronariană au beneficiat de tratamentul cu Agozol. Sinonim cu Segontinul, acest medicament, prezentat sub formă de drajeuri sau capsule operculate, are avantajul unei eficacități sporite și a unei toleranțe mai bune. Fără a diminua cu nimic calitățile sinonimului său, Segontinul, aș vrea să remarc că Agozolul a dat rezultate excepționale.

— Avînd în vedere faptul că sînteți medic specialist cardiolog, am dori să aflăm unele amănunte în legătură cu altă realizare prestigioasă a industriei noastre farmaceutice: GUANETIDINA.

— Într-adevăr. E bine că ați amintit de Guanetidină. Asta pentru a-mi permite o remarcă asupra produsului și o recomandare pentru bolnavi. Echivalent perfect al Ismelinului, Guanetidina, aplicată de circa un an și jumătate pe lotul de bolnavi cu hipertensiune stabilă rezistenți la alte medicamente hipotensive, a dat rezultate foarte bune, scăzînd tensiunea arterială la nivelul dorit. În final aș vrea să fac o recomandare adresată de astă dată direct bolnavilor de hipertensiune. Fiind un hipotensor energic, se recomandă ca tratamentul cu Guanetidină să se facă numai la indicațiile și sub supravegherea personalului medical.

ELECTROMICINA PROPIONIL a fost experimentată începînd din anul 1968 pe un lot de 30 de bolnavi. Indicat în tratamentul anginelor, furunculelor, otitelor, sinuzitelor, produsul românesc înlocuiește produsul similar străin cu rezultate excelente. Avantaje: administrarea în aceeași perioadă (24 de ore) a unui număr mai redus de tablete, datorită dozei mai puternice al comprimatului, ceea ce determină o toleranță în organism foarte bună. În sfîrșit, faptul că substanța nu este distrusă în interior de aciditatea gastrică, făcîndu-și astfel efectul complet, este încă un avantaj caracteristic care recomandă fără rețineră noul produs realizat la U.M.B.

Aprecierile făcute medicamentului specificat aparțin doctoriței Veronica Căruntu medic primar.

În încheiere ne-am adresat tov. T. Marinică, directorul Uzinei de medicamente-București, rugîndu-l să ne vorbească în câteva cuvinte despre medicamentele noi ce urmează a fi asimilate în procesul de fabricație al anului 1970.

— În primele rînduri ale listei produselor noi ce vor fi asimilate în cursul anului curent de către uzina noastră, șase dintre ele, prezentate sub formă de comprimate, prezintă o importanță majoră pentru farmaceutica românească: MEXAFORMUL — medicament recomandat în infecțiile intestinale, MECLOFENOXATUL, TICARLIDUL — înlocuitor al Iloxilului, CLOXACILINA — prezent sub formă de capsule operculate, CICLOFOSFAMIDA — drajeuri, și BERGOZENUL.

Sperăm că eficacitatea terapeutică a acestora va da aceleași rezultate remarcabile pe care le dau și celelalte 464 produse marcate U.M.B.

Emil CIULEI

CELE ȘASE ZILE ALE BRAȘOVULUI

de Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

Totul începe ca într-un film de Hitchcock, foiala din holul hotelului Carpați seamănă cu ușoara crispare albă a invitațiilor la o petrecere hitchcockiană, în care nimeni nu știe ce-i va da prin cap gazdei, cine lângă cine va fi așezat, cine lângă cine va cînta și cum. «Suspiciune» și «amețeală». Prezența lui Tudor Vornicu în capul scârilor, mereu acolo, seamănă și ea cu unul din acele formidabile gaguri ale maestrului, cînd umbra lui alunecă o clipă prin toate filmele sale, parcă pentru a ne întări convingerea că el există.

Dar încep să vină vedetele — prima sosită, Connie Francis, cade frumos, în timp ce mai toată lumea era la cocteil, de unde se vede încă o dată că viața începe să se inspire din filme — și cînd se vor strînge mai mult de patru nu va mai fi loc de mister. Cu atît mai mult cu cît și dintre concurenți

prinde să ridice capul cîte unul, iar pe lângă Therese Steinmetz, Jo Dolan, Lize Marke, Doina Spătaru și toți ceilalți despre care, sperăm, vom scrie mai pe larg în curînd, nu se poate trece ușor. E limpede, unde sînt mai mult de patru-cinci vedete începe superproducția. Se uită numele, rostul și culoarea zilelor, căci zilele iau numele stelelor, și marțea nu mai este marți, ci Connie Francis, iar poimîine, fără îndoială, nu va fi joi, ci Marie Laforêt.

Deocamdată, aici, pe hîrtie, este marți toată ziua. Cîntă Connie, numai zîmbet, numai soare, «cuore, fiore, amore». Cînd muzica ușoară își ține trecutul legat doar de un fir de ață, un trecut cu care nu prea știe ce să facă și de care se leapădă dînd din

umeri, este mîngietor — ca o adiere de aer cald — să ascuți «O gitara romana» și «Mamma» spuse de glasul ei catifelat! Connie a rămas credincioasă sie însăși, nu a trădat-o nici pe bunica ei — care a învățat-o să cînte — și nici pe noi, cei de acum 10—12 ani.

La urma urmei, să te joci cu un an sau chiar cu zece din viața cuiva este floare la ureche. Omul abia a apucat să învețe cîteva cîntece. Cam acestea ar fi dimensiunile dacă am folosi unitățile de măsură la care ne-a obligat Josephine Baker, cea care se joacă cu vîrstele a trei generații, făcînd o apă și un pămînt din ele. Johnny Hallyday ar fi trebuit să mai soarbă cîteva înghițituri din ulciorul Sfintei Vineri ca să-i poată face

față. Noi ne-am descurcat cum am cu palmele și cu gîtul nostru pe care lăsat să se sucească cît îi place, tot un miracol biologic și de voință din voaluri roșii. Am suris vieții ca la o pace acelei vieți care, bineînțeles, a fost și nu am tresărit decît o dată, cînd, cum sîntem, ni s-a părut că prin fluaceea de voaluri roșii zărim străful neagră a mîinilor lui Memphis Slim după trei sferturi de ceas de «vie ei» nu l-am uitat pe omul care «are neblues în toate zilele», pe bărbatul care nu avea cu el decît un pian, un glas mîini, lungi ca aripile albatroșilor lui laire, atunci înseamnă că tot mai este de capul nostru. Dar nu cumva s-a părut, așa cum ni s-a părut că mai încă, într-un colț, ca un nufăr rătăcit, albă a Luminiței Dobrescu care a lăsat urmă «inimă-n cui, tu poți s-o pui», a ne lua cu ea pe un alt drum, pe aceluia unde se aude *Orologiul* lui Aufray?

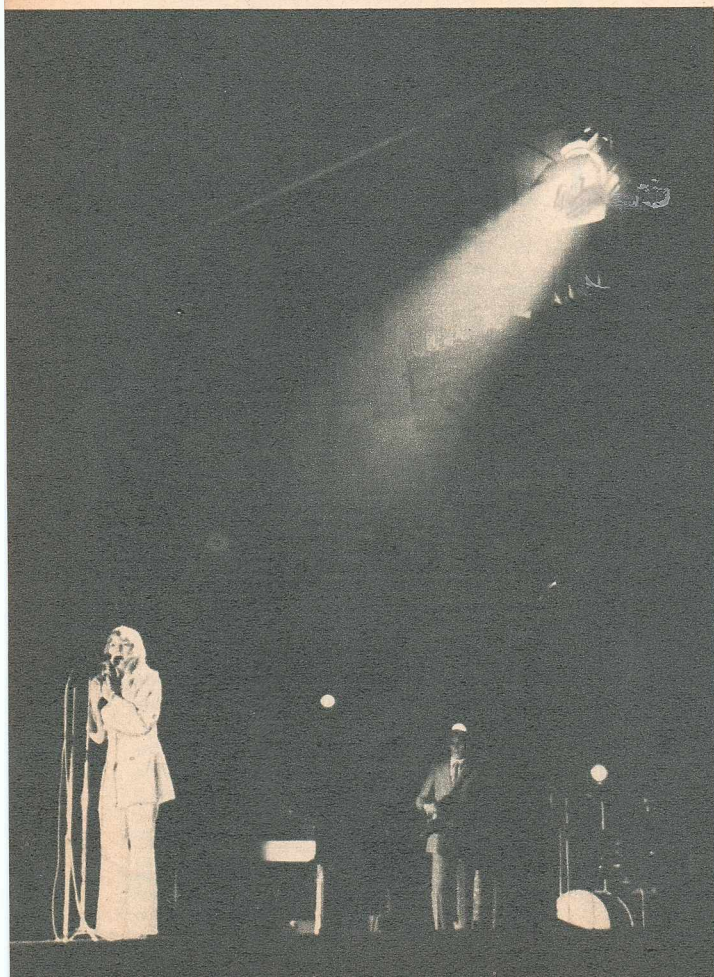
O femeie — mai degrabă un coriduri și asprimi timpurii, — se sprijină pe microfon ca într-un prieten și cîntă ca ar dori să răzbune toți anii în care nu a întîlnit-o. Dacă Nicoletta a ajutat tîrziu lângă noi nu este vina ei, ci doar a celui care nu a știut unde s-o caute, pe rătăcește, pe unde-și poartă copilăria, tă sărbătoare. Dacă Nicoletta ar fi mai devreme lângă noi, am fi băgat de cu un ceas mai înainte că în orice zi sîntem părăsiți sau părăsim pe cineva și mai moare un pic. Dar noi nu știam as moment ce «ieri încă mai era fru întotdeauna trebuie să vină cîte un să ne învețe complicata problemă a tim Filozofia și vorbele din bătrîni nu a o putere aici. Cred că după ce o vom re pe Nicoletta filmată de camera lui Ciobanu, care i-a urmărit repetițiile genunchi, vom înțelege și mai bine cum lucrurile. Nu se poate ca un aparat de un bărbat ingenucheat să nu ne mai limpede «ce s-a petrecut la St. Germain de Près».

Bolnavi de imagini cum sîntem, ni s-a părut odată că sala devine iarăși un teatru ca acum doi ani, cînd a apărut Amalia.

Eva Pilarova și orchestra sa ne-au oferit un spectacol de înalt profesionalism.

O întîlnire de zile mari — Ewa Demarczyk.

Vigoarea și poezia cîntecului — iată ce aduce Bogdana Karadoceva.

s-a ivit Ewa Demarczyc, cu băieții ei în negru, ca niște îngeri triști, alungați din paradisi, am înțeles încă o dată cât de mult se usucă și muzica de dorul acelor mari catedrale, căci numai acolo se poate cânta toată durerea în fața unei istorii care nu acordă circumstanțe îndurătoare individului. Restul, oricând am încerca să spunem noi, este literatură și se cuvine ca totul să fie tăcere. Tăcere și un gând bun pentru Marie Laforêt, care a coborât printre noi ca o zeiță ce vrea să ne facă să uităm cuvintele, să ne întoarcem la sursele dintii, acolo unde grația era totuna cu muzica, cu poezia.

Împovărat, cocoșat de cîntece, Claude Nougaro, bărbatul fermecat de cuvinte, artistul care aruncă în ele cu flori și țărină, ne-a făgăduit că ne va vorbi de o țară unde oamenii sînt frumoși.

Nougaro, înainte de a te întoarce să cînti din nou pentru sufletul pietrelor din strada St. Esprit, pentru Audiberti al tău și al nostru, pentru micuța ta Cécile, pentru Mater-ma terre, pentru Toulouse, pentru

marele somn al pămîntului, pentru zăpezile care sînt nu numai «albe covoare», cum știam noi din cultura cîntecului; ci și «morminte ușoare» înainte de a intra din nou în templele tale unde este atît de frig — tu singur ne-ai mărturisit doar — mai spune-ne o dată cum arată țara aceea!

Cufundați pînă la gît în ceea ce numeam ad-hoc superproducție (cuvîntul este blestemat, nu spune decît o parte din adevăr, dar peste altul mai bun nu dăm la ora aceasta), nimeni nu mai are ochi pentru fascinantul cine-vérité care se desfășoară toată ziua sub ochii noștri. Trebuie să fii prea înrăit ca să mai cauți viața în film, cînd știut este că astăzi tot omul caută filmul în viață. Cine mai stă să ia în seamă diavoleasca cantitate de muncă pe care au depus-o cei care au filmat, au fotografiat și ne-au transmis zîmbetele, cîntecele, tristețile, toanele și gîndurile vedetelor?

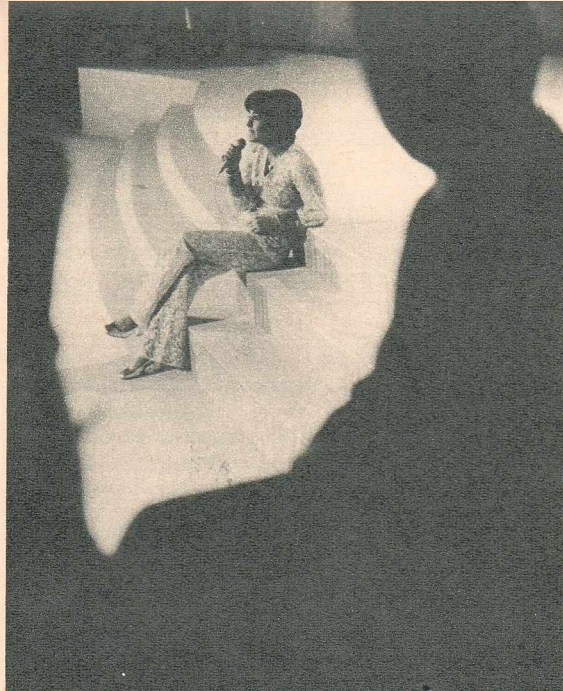
Cui i-a păsat că regizorul Alexandru Bocăneț — cel căruia i se datorează transmisiile — nu a fost văzut o singură dată

Connie Francis —
sau bucuria
de a trăi.

Memphis Slim
călătorește
întotdeauna
însoțit
de familia sa.

Ne-am convins
că Marie Laforêt
este, într-adevăr,
«fata cu ochii de aur».

Din nou
pe scena
festivalului,
de data aceasta
ca vedetă —
Luminița Dobrescu.

◀ Anda Călugăreanu
răspunde
mulților ei
adoratori.

CELE ȘASE ZILE ALE BRAȘOVULUI

mîncînd omenește, la masă? Eu una, în calitate mea de reporter, nu l-am zărit decît cu sandvișuri lîngă el, cîntuit la repetiții pe scaunul lui din mijlocul sălii ca un ocnaș, răspunzînd zîmbitor amenințărilor cutărei vedete, cum că nu ne mai cîntă pentru că ba nu se aude pianul, ba este prea tare basul. Ce *cinema-adevăr* ar ieși din alergătura reporterilor și operatorilor televiziunii, din întrebările lui Carmen Dumitrescu și ale lui Stark, din toate acele superbe ariflexuri pe care George Stînea le purta pe deasupra capetelor tuturor, ca pe un trofeu (nici nu-i greu la cei 1,90 m ai săi), iar Mihai Romașcu, oarecum mai mic, ne hîrșia cu ele în coaste. Cine a stat să vadă că zăpezile filmate de ei semănau cu ale lui Lelouch?!... Mai bine să trecem la Raphael.

Iată una dintre minunile lumii noastre: un băiat drăguț, cu gropițe și mulți dinți, cu o mare tehnică în ocrotirea falsetelor, aruncă printre noi cuvintele fundamentale *muerte, olvidar, vida, amor*. Într-o bună zi, cînd toți maturii deceniului vor fi foarte sinceri, vor trebui să mulțumească acestor băieți simpatici cu bluze de dantelă, care, pe limba și în felul lor, încearcă să ne facă traiul mai ușor. Prea le reproșăm cu ușurință că n-au auzit de Kant.

Hitchcock s-a reîntors printre noi. Se împart premiile. Sînt chemați fericiții stăpîni. Aproape toți cei din sala brașoveană îi știu — conferința de presă unde s-au anunțat prima dată a avut loc în hol — dar toți asistăm ca la un suspense bun, pe care vrem să-l mai vedem o dată, deși îl știm pe dinafară. Exact ca la un film de Hitchcock.

▶ Pentru muzică
trebuie
să-ți dai
și sufletul,
iar Raphael
este gata
s-o facă.

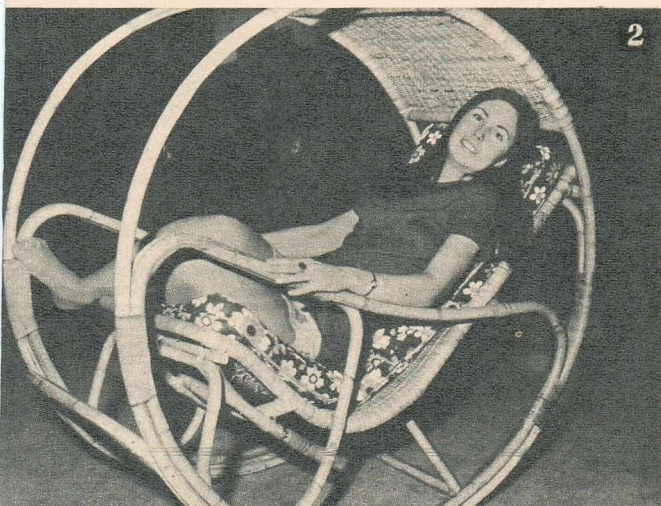
◀ O cîntăreață
completă —
Nicoletta.

F varietăți

Relaxați-vă, vă rugăm!

Expoziție de mobilă — cu vădit caracter de anticipație — deschisă recent la Court — Anglia, vrea să ne convingă că liniile clasice în construcția de mobilier — destinate odihnei și relaxării (paturi, fotolii, șezlonguri, balansoare etc.) s-au epuizat, că ele nu mai corespund în nici un caz principalelor cerințe de funcționalitate. Pentru demonstrație, alături de patul tradițional este expus de pildă acest (fotografia 1) destinat siestei. Reținem din explicațiile pe care ghidul le dă vizitatorilor expoziției: «mobilierul are forma unei budinci de Yorkshire și moliciunea unei lăni de ursuleț»... Fotografia 2 reprezintă un balansoar care păstrează aparența balansoarului tradițional, de origine chineză. Dar dacă ocupantul (sau vizitatorul, ca în fotografia noastră) e de părere că pentru calmarea nervilor ar fi bine să se dea peste cap, n-are decât să apese ușor cu piciorul...

Capra rară

În Republica Federală a Germaniei muflonii sînt rari. Pentru a mări numărul acestor animale existente, exemplarul pe care îl vedeți în fotografie a fost adus acum 4 ani din Cehoslovacia. Între timp el a atins vîrsta, înaintată pentru mufloni, de 11 ani, și a fost dat liber la vînatoare. Cele două coarne, numite în limbaj vîntoresc «melci» din pricina formei lor spiralate, au respectabila lungime de 1,5 m. Se presupune că poate doar în Carpați, pe insula Corsica sau în Sardinia să mai existe asemenea exemplare rare. Norocul de a fi posesorul unui asemenea trofeu de preț a căzut pe vînatorul Hans Bothe din Bremen.

MINIFABULE

O colivie a plecat în căutarea unei păsări.

Franz Kafka

Pe gîtul unei girafe, puricele începuse să creadă în nemurire.

Stanislaw Leç

Întrebat cum poate să fugă mai repede decît ogarul, iepurele a răspuns: «Eu fug pentru mine, pe cînd cîinele fuge pentru stăpînul său».

Folclor arab

Un dromader, privind o cămilă:

— Sărmana de ea. E cocoșată!

Folclor abisinian

Lupul: Mielul ăla avea un gînd ticălos. Voia să se ascundă de mine.

Karel Capek

Un spic:

— Uită-te ce mîndru ridic eu capul!
— Nu e de mirare, spune alt spic. Ți-ai pierdut grăunțele și ți-i gol capul.

Jules Renard

— În sfîrșit, cîinele a omorît un pisoi. Acum noi, șoarecii, nu trebuie să ne mai temem de nimic.

Alphonse Allais

Un panseu al girafei: — E greu să mergi cu fruntea sus fără a-ți lua nasul la purtare.

I. Iif

Nu poți scoate și pui și omletă din același ou.

Emil Krotki

Copacul miroase, în cazul cel mai bun, a mobilă.

Pierre Étaix

Miriapodul:

— Ajudor! Sînt cu un picior în groapă.
Ho Chung

nestemate și inestimabile

La Royal Academy of Arts din Londra este deschisă în prezent expoziția cu tema «1000 de ani de artă în Polonia». Este apreciată a fi cea mai mare, mai cuprinzătoare expoziție de artă poloneză prezentată vreodată peste hotarele țării, numărînd nu mai puțin de 500 de exponate. Valoarea totală a obiectelor expuse (conform documentelor de asigurare) se ridică la aproape 4 000 000 lire sterline, lăsînd la o parte valoarea incalculabilă a unor obiecte istorice. Iată o piesă de artă de mare preț: este din argint masiv aurit, turnată, cizelată și gravată cu o rară măiestrie. Obiectul a fost lucrat la Cracovia în anul 1490.

Tema: pagodă.

Dimensiuni: miniaturale în raport cu modelul.

Material de construcție: perle (veritabile!).

Cantitatea folosită: «doar» 3 500 bucăți.

Autor: mîinile de aur ale tinerei Souchi Tanabe, prezentă în imagine. Rezervă nefolosită: 1 800 perle (tot veritabile!), prezentate sub formă de coliere.

Scopul operațiunii: reclama (care a fost, este și rămîne sufletul comerțului!) pentru vestitele perle de cultură din Japonia.

bravo souchi!

(II) pentru o bună amintire

Anchetă realizată de Nelu IONESCU
Fotografii de Eugen IAROVICI

Să începem cu repetarea unicei întrebări care a declanșat ancheta noastră:

— Ce-i de făcut pentru ca și ei — minorii — problemă — să rămână cu o bună amintire despre propria lor copilărie?

Am ascultat — în prima parte a anchetei (vezi «Flacăra» nr. 9) — păreri de juristilor și ale sociologilor. A venit rândul pedagogilor și psihologilor. Cu alte cuvinte, momentul adevărului se prelungeste.

De fapt, lucrurile au fost abordate cumva pe dos față de evoluția firească a acestui proces nefiresc care este decăderea minorilor din corectitudine în incorectitudine, din moral în imoral, din social în antisocial, din legal în ilegal, din candoare în infracționism.

Pentru că, activitatea miliției, procuraturii, instanțelor judecătorești și — în bună parte — aceea a serviciilor de autoritate tutelară din cadrul consiliilor populare este menită să reprime niște fapte nelegale deja comise, este menită să reeduce pe minorii deja căzuți în culpă. Pe când, activitatea pedagogilor și, după cum se va vedea, din ce în ce mai mult aceea a psihologilor, are rostul să prevadă și să preîntâmpine, să prevină, săvârșirea actelor infracționale de către minori.

Dar cum — declarat — scopul anchetei de față nu este clasificarea celor de diferite profesii chemați să contribuie la efortul social comun pentru eradicarea fenomenului delincvenței juvenile, important rămâne punctul lor de vedere, opinia lor de specialiști profunzi, cu experiență vastă și înnoabilă de o autentică dăruire pentru cauza căreia s-au dedicat. Să-i ascultăm!

REPLICĂ INFLUENȚELOR NEFASTE

Păreri de tovarășii **Eufrosina Ștefănescu, directoare adj. a Liceului nr. 31 din București**, despre modalitățile de contracarare a fenomenului delincvenței juvenile sînt — prin limpezimea și precizia lor — de-a dreptul tonice.

Punctul de plecare în gîndirea dumneaei mi-a amintit de o premisă de la care și-a pornit și Jean-Jacques Rousseau raționamentele sale privind contractul social: omul prin natura sa este bun.

Tov. Ștefănescu crede că un copil ajunge să săvîrșească o infracțiune nu datorită fondului său inițial, ci datorită influențelor nefaste pe care — vrînd-nevrînd, pentru că nu trăiește izolat — le suportă caracterul său crud, adică încă nesupus unui discernămint major propriu.

Soluția oferită de domnia-sa poate părea simplă, dar indică — socotesc eu — o deosebită claritate și robustețe pedagogică:

Influențelor nefaste trebuie să li se răspundă prin influențe faste care, bineînțeles, să fie mai puternice decît cele dîntîi. Pe scurt, un război pentru salvarea candoarei.

Datorită multitudinii lor, este greu să întocmești o listă a tuturor realităților care dăunează educației minorilor. Tov. Ștefănescu s-a oprit — combătîndu-le cu intransigență — asupra cărților, filmelor și emisiunilor TV care preamăresc aventura și

diminuează în concepția copiilor gravitatea săvîrșirii unei fărădelegi.

Răspunsul concret al pedagogilor de la Liceul 31 dat acestor influențe nefaste poate fi luat drept un bun exemplu.

S-au organizat acolo acțiuni culturale-sportive deosebit de variate (mai multe echipe de dansuri, două orchestre de mandoline, formații vocale, trupă de teatru, echipe de diferite jocuri sportive), care i-au captivat în asemenea măsură pe elevi, încît pur și simplu profesorii îi trimit acasă, iar ei cer să mai fie lăsați să stea la școală.

Lucrurile sînt explicabile: localul este frumos, curat și bine încălzit, s-au organizat ore de meditații pentru cei care acasă nu au condiții să-și facă temele și, peste toate, profesorii au reușit să și-i apropie pe micii membri ai acestei societăți mari.

Locurile de frunte pe care le-au obținut echipele liceului în diferite festivaluri artistice și întreceri sportive au făcut să crească dragostea copiilor pentru școală.

Copiii se simt bine la școală, asta-i tot! Iar aici, procesul maturizării personalității lor poate fi ferit de influențe rele.

EDUCAREA PĂRINȚILOR CA EDUCATORI

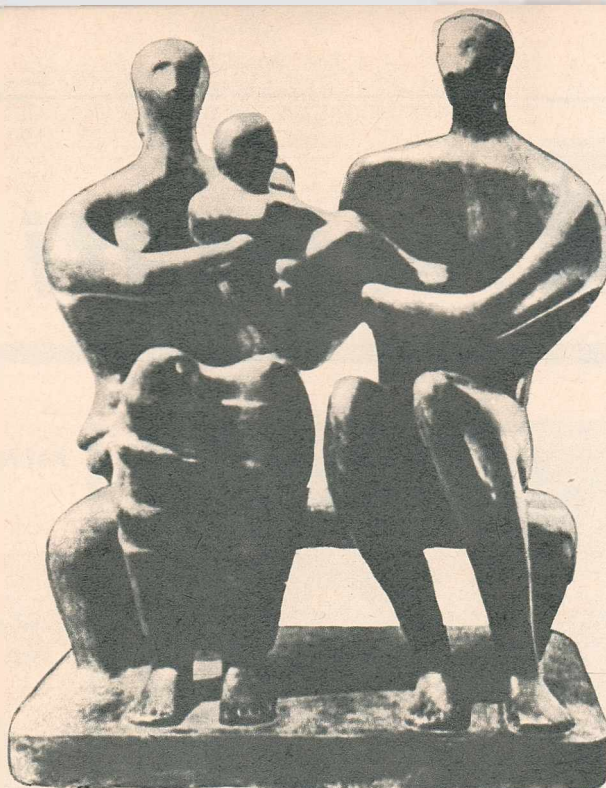
Fără vreo înțelegere prealabilă și poate chiar fără să se cunoască, tovarășul **Nicolae Alexandrescu, director al Școlii generale nr. 3, tot din București**, a continuat ideea lansată de tov. Ștefănescu, privind rolul școlii în prevenirea și contracararea diferiților factori dăunători unei bune evoluții a minorilor, dar îmbogățind-o cu noi aspecte.

În numita școală se duce o muncă deosebită, o muncă în plus, cu copiii-problemă. Cu o grijă și cu o atenție specială ei sînt atrași în cercuri artistice ori sportive, sînt antrenați în întrecerile pe clase, mobilizați la vizionarea de spectacole în colectiv, încadrați în programul semiinternatului (unii sosesc de la ora 6 dimineața, de cînd părinții lor pleacă la serviciu, și părăsesc școala abia la 5-6 seara, cînd vin părinții după ei), în fine, li se studiază înclinațiile spre a fi îndrumați în continuare spre acele specialități, profesii care convin mai mult aptitudinilor lor.

Se ține o evidență a copiilor-problemă (privînd părinții, situația familială, greutățile, bolile, relațiile cu părinții etc.) nu numai simplu scriptic, ci și împlinită de un control faptic permanent al lor, cu alte cuvinte, și dîncolo de orele de clasă.

În continuarea discuției, tov. director Alexandrescu a mai pus degetul pe o rană: imposibilitatea faptică a multor părinți de a da o bună educație propriilor lor copii. Dînd deoparte dificultățile materiale existente în unele familii, ca și cazurile în care părinții sînt bolnavi sau decăzuți moral, rămîne situația a foarte multor părinți cu posibilități materiale și bine intenționați față de educarea progeneriturilor lor, dar care pur și simplu nu știu cum s-o facă. De conflictele dintre părinți și copii, adeseori sînt vinovați cei dîntîi.

În cadrul Școlii nr. 3 există o preocupare

◀ Căsătoria — o instituție cu numeroase obligații. Familia — mediul de influență dominant în procesul formării viitorilor cetățeni cu drepturi depline.

Argument fotografic în favoarea «războiului t pentru ocrotiri și salvarea candoarei.

pare și în această direcție. S-au făcut vizite părinților (mai ales de către diriginți) ori au fost invitați la școală pentru a discuta și găsi împreună soluțiile cele mai fericite pentru ajutorarea copiilor aflați în impas, s-au organizat mese rotunde și lectorate cu părinții pe teme de educație, dezvoltate de specialiști cu înaltă calificare. Iată doar câteva exemple de astfel de teme, pentru a înțelege de ce s-au bucurat aceste forme de colaborare școală-familie de o largă audiență din partea părinților: «Exigență, autoritate, respect», «Cunoașterea copiilor cu colaborarea părinților», «Cauzele unor conflicte părinți-copii» etc.

Vorbele tov. Alexandrescu mi-au readus în memorie acel moment deosebit al dezvoltării științei pedagogice, situat pare-mi-se prin 1920, cînd iluștrii umaniști și psihopedagogi Verine și Isambert au fondat «școlile de părinți», școli în care psihologi și

medici se străduiau să-i inițieze pe viitorii părinți în privința regulilor, a gîndirii pedagogice. Ideea de la care s-a pornit în ființarea acestor școli a fost aceea că educația copilului nu trebuie începută abia după nașterea lui, ci înainte, prin educarea părinților ca educatori.

Umblu toată ziua după informații fiind asta mi-e meseria, și totuși n-am auzit o asemenea școală pe la noi. Poate n-ștrica să...

LABORATOR CONTRA MORBURILOR PSIHOSOCIALE

Trecerea de la breasla pedagogilor la aceea a psihologilor am avut șansa s-o fac deosebit de lin și plăcut datorită unui pionier intelectual: tov. Florica Luțesc, asistentă la Institutul pedagogic București și cercetătoare în Laboratorul pedagogic

cadru aceleiași Școli generale nr. 3. de-a lungul a mai multor ore a avut bilitatea să-mi dezvăluie tainele unor resante studii experimentale, strîns le de acțiunea pentru prevenirea și comere criminalității juvenile.

Despre rațiunea existenței acestui labor în general, dar mai ales a cabinetului consultații constituit în cadrul său, cit despre rezultatele muncii desfășurate lo să urmărim ce ne spune unul dintre iatorii și organizatorii săi: **tov. prof. v. dr. docent Gheorghe T. Dumis-**

scu: Prin cabinetul de consultații căutăm să am readucerea copiilor supuși diferiilor influențe rele la o stare corespunzătoare unei dezvoltări etico-sociale normale. În acest sens, pedagogi și psihologi de la catedra de pedagogie și psihologie a Institutului pedagogic de pe lângă Universitatea București au format un colectiv care, atunci cînd se ivesc cazuri, stă la dispoziția părinților, învățătorilor, profesorilor, ca și a elevilor. Se lucrează în cea mai strînsă colaborare atît cu direcția Școlii generale nr. 3, și cu aceea a Școlii generale nr. 170. Metoda de lucru a cabinetului este com-

și ale cabinetului de consultații pedagogice. În acest sens se studiază propuneri către foruri superioare ca să se poată organiza și asigura măcar pentru unii dintre acești elevi mijloace de ajutorare prin școală, de altă natură (sub formă de cantine școlare, îmbrăcăminte ș.a.). În acest fel, elevii ar vedea în școală instituția cea mai binefăcătoare și ar fi sustrași de la tentația satisfacerii dorințelor de viață prin acțiuni imorale și antisociale.

Întregind forța instructiv-educativă a școlilor, astfel de cabinete de consultație pedagogice, psihologice și medicale (precum și prin instituții anexe, cum ar fi cantinele școlare) ar soluționa în mod sigur situația elevilor-problemă. S-ar da totodată un exemplu pozitiv, adecvat demnității și umanismului socialist».

SPULBERAREA UNUI COȘMAR: REPETENȚIA

Statisticile arată că majoritatea minorilor infractori sînt certați cu școala, vreau să spun că cei mai mulți dintre ei au suferit marele necaz al vieții de școlar: repetenția. Tot tov. prof. Gheorghe Dumitrescu are

Copiii-problemă constituie încă un argument acut al vieții în pledoaria pentru profesorul-pedagog, pentru profesorul-apostol, deci împotriva profesorului-funcționar. Finalitatea majoră: însănătoșirea psihică și etică a celor care trebuie să rămînă cu o bună amintire...

tocmai să nu-i înțelegem pe copii, să-i deservim în loc să-i ajutăm.

În colectivul nostru se speră că se vor găsi forme, metode și organizatorice, satisfăcătoare tocmai pentru a-i sprijini, nu a-i traumatiza. Exigență, multă exigență, dar împletită cu un pronunțat simț pedagogic.

PROFESORUL-PEDAGOG = RARA AVIS?

Educația elevilor, în sensul larg, adică acela privind formarea personalității lor, depinde direct de capacitatea pedagogică și de dăruire a profesorului.

Opinia care urmează aparține unui excelent pedagog, a cărui formație inițială este de învățător: **tov. prof. univ. dr. docent Anghel Manolache.**

«Fenomenul infractorilor minori — fără a fi o chestiune în exclusivitate de ordin educativ — aduce de fapt, volens-nolens, în discuție problema întregii educații, a calității și eficienței, a îndatoririlor și competenței tuturor factorilor educativi din societate și în special a rolului școlii-profeso-

cesar ca profesorii de azi și studenții care se pregătesc să devină profesori, de orice specialitate, pentru toate treptele și categoriile de învățămînt, să cunoască realitățile educative și să primească o mai bună pregătire psihopedagogică, să cunoască profund legăturile fenomenelor pedagogice și să poată aplica principiile științei pedagogice, să posede cunoștințe de ordin metodologic și deprinderi de tehnică didactică și educativă încă din timpul studiilor de calificare pentru profesia didactică.

Tocmai în acest scop, în calitate de șef al catedrei de pedagogie din Institutul pedagogic din cadrul Universității Bucureștene, institut care pregătește profesori pentru toate disciplinele predate în școala generală, am inițiat organizarea Laboratorului de pedagogie și psihologie și a Cabinetului de consultații (adevărată «școală a părinților»), în cadrul cărora profesori, părinți și studenți — viitori profesori — învață să cunoască realitățile școlare, să aplice principiile științei formării omului, să dea soluții practice, adecvate, diverselor probleme ale muncii școlare, între care și aceea a copiilor-problemă, adesea virtuali candidați la categoria infractorilor minori».

MEDITAȚIE PROFUNDĂ ȘI EFORT COMUN

Fără îndoială, diferitele remedii preconizate de interlocutorii noștri au eficiența și

Cunoașterea elevilor

prin colaborarea pedagogilor cu părinții, dar și educarea părinților ca educatori.

Școala — o instituție binefăcătoare, un mediu al influențelor exclusiv faste, sau... cel puțin așa am dori-o cu toții.

rilor, familiei-părinților, organizațiilor de copii și tineret, instituțiilor de educație extrașcolară, problema pregătirii și competenței celor chemați să facă educația (profesori, părinți, activiști de orice fel, care îndeplinesc și funcție educativă), precum și problema locului și rolului științei pedagogice în perioada cînd cea mai mare revoluție, după cea tehnico-științifică, este revoluția în domeniul educației, în procesul de formare științifică, rațională, a omului.

Evident, accentul trebuie să cadă asupra acțiunilor de prevenire, căci este mai util din toate punctele de vedere și de mai mare eficiență educativă să se creeze școli decît închisori și case de reeducare. Problema vizează așadar întreaga politică școlară.

Reușita unei asemenea acțiuni de mare amploare și adîncime depinde, fără îndoială, în bună măsură de concepția și mijloacele ce se creează în acest scop, însă în bună măsură depinde și de cei care sînt chemați să o realizeze, de pregătirea, capacitățile și competența lor, de înțelegerea caracterului educațional al activității pe care o vor desfășura.

În acest sens, apare pe deplin îndreptățită susținerea acelor care exprimă necesitatea ca, în condițiile societății de azi, să se asigure o pregătire psihopedagogică nu numai profesorilor, dar și părinților și tuturor celor care prin natura muncii lor îndeplinesc o funcție educativă, avînd datoria să contribuie la formarea și desăvîrșirea omului.

În ce privește pregătirea și exigențele muncii profesorului de azi, fără a împărtăși întru totul punctul de vedere privitor la învățătorul-apostol format în fosta școli normale, precum și acela potrivit căruia azi «profesorul-pedagog = rara avis», subscriu cu toată convingerea la opinia că este ne-

deci importanța lor, mai mică sau mai mare, în acțiunea dusă — pe atît de multe fronturi — pentru anularea din viața socială a fenomenului pernicios în a cărui dezvoltare am aruncat și noi cele cîteva sonde ale anchetei de față.

În loc de orice altă concluzie, ne îngăduim să ne încheiem ancheta cu încă una dintre observațiile tovarășului profesor Anghel Manolache:

Dimensiunile și implicațiile fenomenului delincvenței juvenile depind în mod inevitabil de dezvoltarea societății, dar și de justetea și eficiența acțiunilor vizînd soluționarea lui.

Privirea atentă spre stările actuale și mai ales spre viitor nu îndeamnă la liniștire, ci la frămîntări și căutări.

«Soluția» nu se poate limita la anchete, procedură judecătorească, la sancțiuni și executarea lor, și nici la acțiunea școlii — oricît de bună ar fi ea — și nici la precizarea responsabilității părinților sau a autorității tutelare ori la alte și alte măsuri parțiale, fie că e vorba de măsuri cu caracter represiv sau de importante acțiuni cu scop de prevenire.

Complexitatea și importanța problemei reclamă meditație profundă, efort comun și un întreg sistem de măsuri și acțiuni coordonate ale tuturor factorilor care acționează în prezent sau care pot și trebuie să fie declanșați, antrenați în soluționarea complexă a marilor probleme a celor mici.

Pentru că, în era atomului și a zborurilor cosmice, a mecanizării și a automatizării, în condițiile profundelor și rapidelor transformări multilaterale din societatea timpului nostru și a perspectivelor de transformare în viitor, delincvența juvenilă trebuie privită ca o componentă a «problemei omului».

olexă. Ea va fi expusă, sperăm, într-o lucrare pedagogică, urmare a experiențelor ce au avut și continuă să facă obiect de studiu pentru noi în acest domeniu.

Cabinetul de consultații pedagogice și ne va orienta și după opiniile medicilor de la școală în observația cărora sînt trimiși elevii în aceasta situație. Rezultatele se dovedesc în foarte mare măsură bune, ajutînd refacerea acestor elevi, însănătoșirea lor psihică și etică. Se urmăresc și eventualele sancțiuni (în sens de aprobare ori de dezaprobare, în sens general de măsură și nu restrîns de pedeapsă) pe care unii dintre acești elevi le primesc din partea miliției ori a organelor de justiție.

Sînt desigur și situații — privind poziția familială și situația materială în care se găsesc unii elevi — care depășesc posibilitățile școlii

o părere inedită despre acest — să-i spunem — eșec școlar care, indiscutabil, afectează puternic echilibrul psihic al copiilor:

Una dintre preocupările celor din colectivul laboratorului pedagogic și cabinetului de consultații pedagogice a fost și găsirea unor soluții științifice pentru soluționarea problemei repetenției elevilor. Opinia care s-a format în acest colectiv pedagogic este aceea că repetenția trebuie să dispară din școala noastră socialistă.

Trebuie urmărit complexul de atitudini ale elevului în totalitatea lui, și noi, profesorii, trebuie să ne conducem după aptitudinile puternice din structura psihofizică a individualității elevilor, neamînițind să rămînă repetenți, căci lovindu-i cu nore mici la două-trei discipline, pentru care unii copii dovedesc aptitudini mai slabe, înseamnă

ALAIN RESNAIS,

VIZIONAR AL CINEMATOGRAFULUI

de Savel STIOPUL

În noianul unei producții cinematografice proliferate pînă la a nu i se mai putea discerne configurația, între miile de nume care circulă, apar și dispar, personalitatea lui Alain Resnais se detașează ca punct de referință pe fondul culturii unei arte ce-și caută încă propria expresie. Întruchipată în câteva filme abia, creația sa marchează punctul regăsirii artei filmului cu sine însăși, al revenirii la surse, Resnais definindu-se ca un redescoperitor al cinematografului. În acest sens actul major și definitoriu al creației lui Resnais se încheia după *Anul trecut la Marienbad* care, continuînd tendința exprimată deja în *Hiroshima, dragostea mea*, se constituia ca documentul atestării vitalității și perspectivelor unei arte amenințate cu propria ei distrugere.

Descoperirea prin această peliculă a unei arii de investigație încă inedită pentru film și atât de proprie artei cinematografice, cum este cea a subconștientului, a memoriei și a visului, eliberarea de sub tirania timpului, întruchiparea într-o operă perfect cristalizată fac din *Anul trecut la Marienbad* o piatră de hotar și un punct de reper în istoria artei cinematografice.

Totodată se poate spune că, indiferent care ar fi chipul cinematografului viitorului, vectorul de forță al dezvoltării sale va trece obligat prin Méliès — întemeietorul tendinței film-artă, prin Eisenstein — animatorul avangardei, cel ce a descoperit arta filmului, și, desigur, Resnais, vizionar al cinematografului.

«Aș dori să fac filme care se privesc ca o sculptură și se ascultă ca o operă. Cînd te apropii de «Foca» lui Brâncuși poți s-o abordezi indiferent din ce unghi, și asta la infinit. Le fel, visez la un film a cărui primă bobină să n-o poți descoperi niciodată».

Protesie de credință întruchipată artistic integral în *Anul trecut la Marienbad*.

Inteligența creatoare, de excepție, a lui Resnais se refuză repetărilor. Devotat experienței întocmai precum un savant de laborator, fiecare operă

a sa este un univers închis. Și, întocmai unui cercetător, nu toate experiențele îi vor aduce descoperirea cea mare. Dar «savantul» nu-și întrerupe pentru asta șirul experiențelor.

Te iubesc, te iubesc, ultima sa peliculă, este o astfel de experiență hazardată al cărei succes e însăși existența ei. Decantarea sinuozităților dragostei din haosul, molozul amintirilor unei minți aduse prin accident la marginea patologicului, a neantului uitării, e o întreprindere desigur ambițioasă, realizată însă cu mijloacele unui simfonism cinematic de antologie.

«Filmul, spunea Resnais, este pentru mine o tentativă încă foarte grosolană și foarte primitivă de a mă apropia de complexitatea gândirii, de mecanismul ei».

Cinci filme radical opuse («Hiroshima, dragostea mea», «Anul trecut la Marienbad», «Muriel», «Războiul s-a sfîrșit», «Te iubesc, te iubesc») atestă acest crez artistic nedeșmințit și configurează astăzi creația lui Alain Resnais drept cea mai originală prin caracterul ei de permanentă exploatare. Arta sa nu se definește astfel prin ceea ce rezolvă, ci prin ceea ce urmărește.

Fie că aderi sau nu la creația lui dintr-un moment sau altul, tendința sa este cea care se impune, continuarea unei metode este ceea ce interesează. Fascinația pe care o degajă fiecare peliculă a sa, fascinație ce amintește de acea «vrajă» a filmului mut, este o investigație nu numai a noilor teritorii ce se oferă lumii filmului, ci și a unor potențe cu care se îmbogățește profesia de realizator.

Rigoarea, onestitatea unui cineast care și-a propus asemenea țeluri estetice fac din Alain Resnais un artist vizionar apt să ofere cinematografului acea perspectivă a viitorului pe care o tristă practică arbitrară părea să i-o refuze.

Orice produs uman poate fi exprimat printr-un cuvînt. Referindu-ne la Resnais, putem spune: persuasiune.

«Te iubesc, te iubesc»,
o peliculă hazardată
al cărei succes
este însăși existența ei».

● Stéphanie Audran — actriță pe care n-ar strica să o cunoaștem — este protagonista filmului lui Claude Chabrol «Ziua Parcelor».

Foto: UNIFRANCE

ACTORI ȘI ROLURI

● Raquel Welch ține să demonstreze că este și o actriță, nu numai o «tulburătoare prezență feminină». Fotografia noastră o înfățișează într-un rol dramatic din filmul «100 de împușcături».

DE LA A LA Z

BAKY Josef von

Regizor german de film, născut la Zombor (Ungaria) la 23 martie 1902; mort la 31 iulie 1966 la München. Atras de lumea filmului, tânărul J.B., proaspăt absolvent al Politehnicii din Budapesta, face asistență de regie pe lângă Geza von Bolvary și realizează, în Ungaria, câteva pelicule lipsite de interes, până în 1936 când i se oferă ocazia de a face filme în Germania. Succesul filmului său de debut, comedia muzicală *O voce la ruletă* (Intermezzo) cu Tresi Rudolph, face să i se încredințeze regia unor alte producții, interpretate de vedete celebre, ca: *Dragoste imperială* (1938), cu Jenny Jugo, Gustav Fröhlich; *Femeia la răscruce*, cu Magda Schneider și Ewald Balsler; *Prima aventură*, cu Ilse Werner, și *Oameni de varieteu*, cu La Jana, Attila Hörbiger (1939) etc. J.B. realizează în 1941 un film care-l impune atenției generale prin felul original de a povesti în secvențe pline de tanărețe și ironie destinul unei femei: *Annelie* (Povestea unei vieți), cu Luise Ullrich și Werner Krauss. Filmele sale ulterioare: *Baronul Münchhausen*, 1943, somptuoasă feerie în culori cu toate vedetele UFA, în cao cu Hans Albers, și *Via Mala*, 1944, prima versiune (și cea mai bună) a ecranizării romanului lui John Knittel, cu Karin Hardt și Viktor Staal, îl consacra definitiv pe J.B. drept unul dintre cei mai buni cinești (de import) ai Germaniei. După război el reabilitează producția vest-germană printr-o serie de realizări de mare succes ca: *Dubla Lotte* (1950), delicat film despre copii, destinat adulților, reușind să redea pe ecran farmecul inefabil al povestirii lui Erich Kästner: *Der träumende Mund*, 1952, nouă versiune a piesei Melo de Henry Bernstein, și *Tagebuch einer Verliebten*, 1953, ambele în interpretarea cuplului Maria Schell-O.W.Fischer; *Dunja*, 1955, nouă ecranizare a Căpitanului de poștă de Pușkin, cu Eva Bartok și Walter Richter; *Hotel Adlon*, evocare a Berlinului de odinioară, cu Nadja Tiller; *Führmann Henschel*, 1956, după Gerhart Hauptmann, cu Walter Richter și Nadja Tiller; *Robinson soll nicht sterben*, 1957, după piesa lui Friedrich Förster, cu Rommy Schneider, Mathias Wiemann.

BALÁZS Béla

Scritor, teoretician și scenarist, născut la Szeged (Ungaria) la 4 august 1884; mort la Praga la 17 mai 1949. Licențiat în filozofie, se ocupă mai întâi de literatură publicând numeroase studii, eseuri, romane, piese de teatru, poeme și librete pentru balet. După prăbușirea monarhiei austro-ungare, participă activ la activitatea culturală revoluționară, fapt care, după singeroasa lichidare a Comunei din Budapesta, îl obligă să se expatrieze și să se stabilească la Viena. Aci face ziaristică și, preocupat de arta filmului, se dedică mai întâi criticii cinematografice (în ziarul «Der Tag»), apoi esteticii și filozofiei filmului. Astfel el publică în 1924 cartea «Der Sichtbare Mensch oder die Kultur des Films» (Omul vizibil sau cultura filmului), care constituie prima sistematizare serioasă a unei teorii cinematografice. Ea era nu numai proclamația violentă a unei arte noi, ci și a unui început de nouă eră culturală. Era mai ales un act de devotament față de arta mută, care avea să deschidă calea celorlalte lucrări capitale ale sale: «Der Geist des Films» (Spiritul filmului — Germania — 1929), care însoțea teoretic marea contribuție critică: apariția filmului sonor; «Skustivo Kino» (Arta filmului — U.R.S.S. — 1945), lucrare sistematică de estetică, cu caracter istoric, ca și «Werden und Wesen einer neuen Kunst» (Formația și caracterul unei noi arte — 1948). În 1926 el se stabilește la Berlin unde ca scenarist va activa până în 1932, când amenințarea nazismului îl va sili să părăsească Germania. Scrie scenariile unor filme mute de avangardă ca: *Die Abenteuer eines Zehnmark* (1926 — r: Berthold Viertel); *1+1=3* (1927 — r: Felix Basch); *Narkose* (1929 — r: Alfred Abel). După apariția filmului vorbitor participă ca scenarist, alături de Pabst, la adaptarea pentru ecran a Operei de trei parale a lui Brecht (1931 — r: G.W. Pabst) și colaborează la scenariu și regie cu Leni Riefenstahl la *Lumina albastră* (1932). Între 1932-1947 a fost profesor de estetică cinematografică la Institutul unional de cinematografie din Moscova. După reîntoarcerea sa în patrie, în 1945, el își continuă cursurile sale în Ungaria, Polonia și Cehoslovacia, semnând și scenariile unor filme ca: *Undeva în Europa* (1947 — r: Geza Radvanyi); *Enek a buzamezokrot* (1947 — r: Szóts Istvan) și *Chimie și dragoste* (1947 — r: Arthur Maria Rabenalt — R.D.G.).

BALIN Mireille

Actriță franceză de film născută la Monte Carlo la 20 iulie 1911; moartă la 8 noiembrie 1968. După terminarea studiilor secundare părăsește Marsilia, unde se stabilește cu familia sa, și pornește către Paris fără alt atu decât frumusețea ei neobișnuită. Devine model pentru fotografii la modă, apoi manechin la Chanel și, conform unei evoluții firești, aspirantă la gloria ecranului. După un debut fără răsunet în *Vive la classe* (1932 — r: M. Cammage), unde totuși frumusețea ei fu apreciată cum se cuvine, e remarcată de marele G.W. Pabst care nu ezită s-o distribuie în unicul rol feminin important din *Don Quichotte* (1933) alături de Șaliapin și Dorville. Pentru frumoasa Mireille este lansarea definitivă. M.B. se dovedește a fi și o actriță inteligentă, capabilă să se descurce cu eleganță atât în comedie: *Le sexe faible* (1933 — r: Robert Siodmak), *De-ăș fi director* (1934), cit și în dramă: *Marie des angoisses* (1935). Afirmarea ei pe plan mondial se face de-abia în 1936, în memorabilul film al lui Duvivier: *Pépé-le-Moko*, unde, ca parteneră a lui Jean Gabin, avea să rămână una dintre cele mai tulburătoare apariții ale ecranului francez. Cuplul lor atât de izbitiv fu reunit (cu același succes) de Jean Grémillon în *Seducătorul* (*Gueule d'amour* — 1937). Anii care urmărară fură pentru M.B. un lanț neîntrerupt de succese de public. Fu de 3 ori partenera discicului Erich von Stroheim în: *Ordin de chemare*, *Amenințări* (1939), *Macao* (1941 — r: J. Delannoy); vedeta a două filme de Augusto Genina: *Neapole sub sărutul focului* (1937), unde apărea alături de fostul ei soț, Tino Rossi, de *Viviane Romance* și Michel Simon, și *Asediul Alcazarului* (1941) cu Fosco Giachetti; eroina unor filme senzaționale ca: *Căpitanul Benoit*, *Cas de conștiință* (1939), *Asasinului i-e teamă noaptea*, *Totul pentru o carte* (1942 — r: Jacques Becker); a unor drame sentimentale: *Ultimul spectacol* (1938 — r: L'Herbier) cu Tito Schipa; *Venus de l'or*, *Coups de feu* (1939). Cea mai iubită femeie (1942) sau a unor ecranizări: *Fromont jeune, Risler aîné* (1941), *Romanul unui spahiu* (1936). Retrasă practic din viața artistică din 1947, după o carieră destul de fecundă, temându-se mereu de o reintrare ratată, M.B. moare bolnavă, într-o stare vecină cu mizeria, la vârsta de 57 ani, într-o pensiune de actori în retragere.

KAMIKAZE- onoarea sinuciderii sau sinuciderea onoarei (II)

— Domnule, se vede că dumneavoastră nu cunoașteți nici «Bushido», codul samurailor japonezi, nici opinia despre sinucidere pe care o are poporul meu...

— Bine, dar dumneavoastră ați scăpat!

— Asta e altă poveste.

— Înseamnă că au mai scăpat și alții. Adineauri îmi spuneți că locul unde se află avionul acela este un punct de întâlnire al fostilor Kamikaze...

— Sînt foarte puțini cei care au scăpat, datorită mai mult unor miracole... Se vede că zeii nu acceptau în Vîntul lor Divin pe orice păcătos. Și mai aveau grijă de asta și supușii lor cu grade înalte de pe pămînt. Vă spuneam că aparatele care ni se dădeau pentru acest ultim zbor erau avioane la limita uzurii morale, lipsite de majoritatea instrumentelor care fac luxul unui tablou de bord, fără arme, numai benzină, motor, pilot și explozibil. Iar combustibilul nu și se dădea decât atît cît să ajungi deasupra obiectivului. Zborul unui Kamikaze pînă în apropierea țintei era escortat de avioanele noastre de vînătoare, care asistau din aer la îndeplinirea misiunii. Doar cițiva au putut să evadeze de sub escortă și să amerizeze în preajma vreunui atol pierdut în ocean, unde au fost descoperiți la șase luni sau chiar la un an de la terminarea războiului, jucîndu-se de-a Robinsonii. Ca să înțelegeți mai bine mentalitatea în care erau educați, v-aș traduce, dacă-mi îngăduiți, cîteva pasaje din instrucțiunile oficiale, pe atunci ultrasecrete, ale corpului de Kamikaze... Dar mai întîi, să rugăm gheșă să pună la încălzit încă o sticlucă de saké, știți, nu fac lucrul acesta cu prea multă plăcere, de altfel nu știu nici eu de ce îl fac, cînd vă plictisesc să-mi spuneți și mă opresc... Iată: «Imperiul se află la răscrucea dintre victorie și înfrîngere. Prima unitate a sinuciderii este hotărîtă să dobîndească victoria prin forța morală, stimulînd prin succesul său unitățile care vor urma una după alta. Pentru voi, nu se pune absolut de loc problema întoarcerii în viață. Misiunea voastră este moartea. Veți pieri fizic, dar spiritul vă va supraviețui. Moartea unuia singur dintre voi înseamnă nașterea unui milion de oameni noi. Vegheați ca nici o neglijență să nu vă afecteze instrucțiunea sau sănătatea. Nu trebuie să lăsați după voi nici o urmă de regret care să vă urmărească în eternitate. Și încă ceva: să nu faceți excese în dorința voastră de a muri. Dacă nu descoperiți obiectivul indicat, întoarceți-vă la bază. Data următoare veți avea o șansă mai bună. Alegeți-vă o moarte care să dea un rezultat maxim...» Mă opresc aici, domnule, restul sînt indicații de rutină. Chestia asta cu întoarcerea la bază mi s-a părut totdeauna de o ironie sinistră și mereu mă face să rîd... Acum am gura uscată și nu știu de ce m-a apucat o tristețe neghioabă... Poate din cauză că sînteți un ascultător prea atent, vă rog însă să uitați povestea asta imediat după ce am terminat-o.

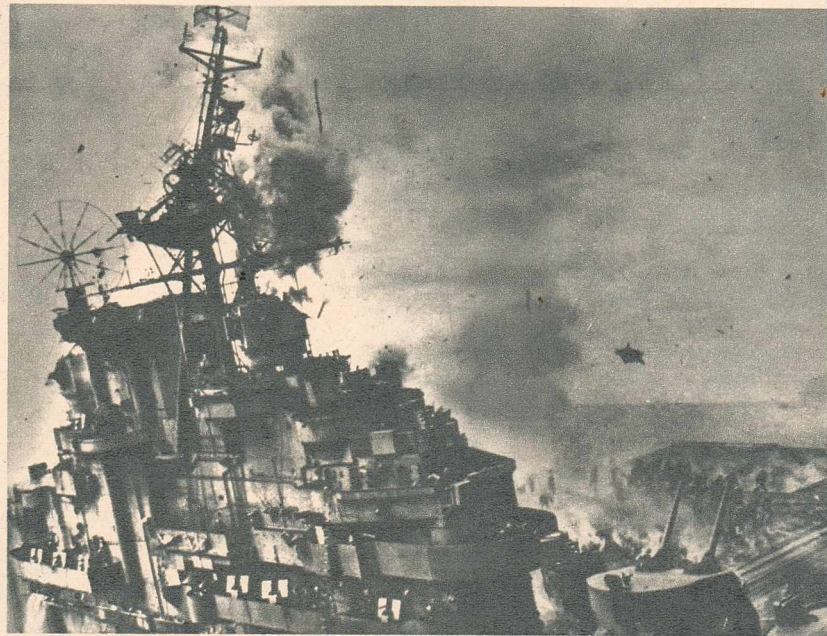
— Și totuși Kamikaze au devenit o adevărată teroare a Pacificului. Cît este în asta legendă și cît adevăr?

— Destul de mult și dintr-una, și din alta. La amplificarea legendei au contribuit și americanii, deși ei erau interesați să diminueze cît mai mult rezultatele acțiunii noastre. Prima cunoștință pe care au făcut-o cu avioanele sinucigașe le-a rămas pentru totdeauna în memorie. Asta a fost la 25 octombrie 1944, cînd cel dintîi aviator cavalier al florii de cireș s-a aruncat cu aparatul său în mijlocul portavionului «Cangamon», trimițîndu-l la fund cu toate avioanele de la bord și cu întregul echipaj. Eu am participat pentru prima dată, ca escortă, la 21 februarie 1945, lîngă Iwo Jima, la atacarea simultană a două portavioane grele, «Saratoga» și «Bismark Sea». În prima navă s-au înfipt trei avioane, dar «Saratoga» nu s-a scufundat. În schimb «Bismark Sea», atacat de alți doi Kamikaze, s-a dus la fund, trîgînd după el cîteva zeci de avioane și peste trei sute cincizeci de suflete. Două morți cu rezultat maxim, cred că sînteți de acord cu mine, nu? Dar poate că știți din istorie, cu toate astea bătălia pentru Iwo Jima a fost pierdută. Există la Washington un monument colosal

simbolizînd victoria lor asupra noastră, mi l-au arătat niște turiști americani într-o revistă. Sculptorul, nu mai știu cine a fost, a redat după o fotografie chiar momentul împlîntării steagului înstelat pe cel mai înalt promontoriu al Iwo Jimi. Patruzeci de mii de «amy» au debarcat atunci pe insulița aia prăpădită din arhipelagul Marianelor. După calculele lor, garnizoana noastră de acolo nu putea rezista mai mult de cinci zile. A rezistat douăzeci și șase de zile, și asta datorită mai mult Kamikazilor, credeți-mă pe mine, am avut acolo destui prieteni care au tras după ei în fundul oceanului cîte două-trei sute de marinari americani. Dar ne-au bătut. Apărătorii cazematei de acolo au fost înmormîntați de vii în bucărele lor. Americanii au găurit betonul și au pus buldozerele să umple cazematele cu pămînt. Ca să le vină de hac celor ascunși în galeriile subterane au folosit aruncătoarele de foc și chiar gazele toxice, deși asta n-au vrut s-o recunoască niciodată.

A doua pagină de glorie din istoria Kamikazilor, pe care americanii o vor ține mult și bine minte, a fost scrisă la Okinawa. Cred că știți că pentru noi, japonezii, insula asta e sfîntă. De aia se și face atîta caz în jurul ei și zeci de mii de oameni ies la demonstrații și se bat pe străzi cu poliția, cerînd evacuarea bazei americane de acolo și retrocedarea insulei. Nu e nici o chestie de misticism, cum se spune. Pur și simplu istoria noastră începe acolo, căci prin insula aceea au venit de pe mare primii niponi

Portavionul american «Franklin», atacat de un avion Kamikaze în largul insulei Okinawa. Exploziile declanșate de cîderea avionului au ucis într-un răstimp de cinci minute 800 de marinari americani.

care au populat arhipelagul. Tot pe acolo ne-a venit și civilizația chineză, pe care la noi nimeni n-o contestă. Okinawa este leagănul rasei noastre, pămînt sacru, fără nici o altă importanță decît cea strategică, deoarece toată insula, lungă de o sută de kilometri și lată de douăzeci și cinci, este numai piatră. La 1 aprilie 1945, americanii au concentrat în fața insulei o mie patru sute de vase, opt divizii gata de debarcare, escadrile întregi de avioane, mii de baterii de tunuri, de rachete și mortiere din care au deschis un foc înspăimîntător. Ai noștri erau numai vreo cinci mii, refugiați în sudul insulei, pe o limbă de pămînt calcinat de tirul obuzelor. Atunci au intrat în luptă valurile de Kamikaze. Gestul lor desperat a fost atît de contagios, încît femeile și copiii insulei au început să se arunce în aer, la picioarele americanilor, cu grenade ascunse în sin... Optzeci și două de zile au fost ținuți yankeii la respect pînă să invadeze insula. Asta i-a costat,

după cum chiar ei au recunoscut mai tîrziu, opt optzeci de avioane, treizeci și cinci de vase, șapte ninfanteriști, aviatori și marinari. E ceva, nu?

— Într-adevăr, văd că vi s-au îmbujorat obraji emoție și în vocea dumneavoastră recunosc tren mîndriei.

— Prostii! E din cauza saké-ului, mă cunosc destul de bine. Ar trebui să vă mai descriu și bătălia de la Iwo Jima, două zile și două nopți de coșmar într-o încălestară a flotei lui Bull Hasley — «Taurul», în care băieții floricel, jucîndu-se cu moartea, făceau pe toreadorii lui... Dar mi s-a făcut lehamite și am impresia că voi început să-mi miroasă a sînge și a trotil. Probabil n-ați citit cartea lui Georges Blond «Supraviețuitorii Pacific». Face, să știți. Sînt acolo vreo trei-patru pagini în care francezul descrie atacul unui Kamikaze asupra portavionului «Enterprise». Dacă-mi permiteți, o să duc la avion, după ce terminăm și sticlucă asta de saké care nu trebuie lăsat să se răcească, și o să vi le arătăm în carlingă, ascunse într-un porthart. Turiștii mei pretențioși, domnule, vor să știe totul, cer documente, nu te cred doar așa, pe cuvînt, trebuie să le sub nas hîrtie tipărită, atestate semnate de alții, și nu viră mîna în buzunar după măruntiș.

Transcriu aici paginile extrase din cartea lui Georges Blond, găsindu-le într-adevăr demne de atenție:

«La 14 mai, ora șase și cincizeci de minute, bătălia noastră radar a semnalat un «spectru» izolat, la două sute de mile depărtare, în careul 200, la altitudinea de două sute de metri. Bateriile de la pupa au fost orientate în această direcție, gata să tragă în clipa în care «spectrul» și-ar fi făcut apariția. El a apărut la șase și cincizeci și patru de minute, îndreptîndu-se direct spre noi. În clipă a dispărut în nori, apoi a ieșit și a început să coboară. Era un «jap». Bateriile de 127 au deschis focul. Japonesele se ridică din nou deasupra norilor. Bateriile continuează să tragă. Echipajul se află la posturi de la ora patru de dimineață. Toate avioanele care nu erau în misiune au golit de benzină și coborît în caldă.

Japonezul se apropia dinspre pupa. Din cînd în cînd dispărea din vedere acoperit de nori. Cu tirul reglat, radar, tunurile de 127 continuau să tragă asupra lui, curînd, mitralierele din ariergardă intrară și ele în acțiune. Era un spectacol destul de straniu să vezi toate aceste piese trăgînd cu furie într-un inamic invizibil, într-un spectru.

Japonezul ieși atunci din nori și se lansă în picaj. Într-o nașă unghiului lui nu era prea mare, cel mult 30 de grade viteza — patru sute cincizeci de kilometri pe oră. Mă încăpea nici o incizială, era un avion-sinucigaș, se apropia fără ezitări, cu precizie, făcînd tot ce trebuia

facă pentru a nu fi atins prea curînd. Pilotul își cunoștea foarte bine meseria și toți cei care îl vedeau apropiindu-se nu și puteau tăina o slăbiciune la lingurică. În mai puțin de un minut, evenimentul avea să fie consumat și nu era de loc dificil să-ți imaginezi că asta nu se putea termina alt fel decît prin zdrobirea Kamikaze-ului de puntea «Enterprise».

La bord, tot ceea ce era în stare să împuște trăgea. Tunurile de 127, cele de patruzeci de milimetri, de douăzeci de milimetri, chiar și puștile. Japonezul se apropia printr-o ploaie de oțel. Era deja atins în mai multe locuri, tîrînd după el ca un drapel o coadă de foc și fum, dar venea direct spre noi, legănîndu-se ușor, cu aripile drepte, sabia. Puntea era goală; toată lumea, cu excepția tunarilor la pămînt. Mugind, bolidul în flăcări trecu de «insulă» (coșurile navei, pasarelele, cabinele de observație reunite într-o singură suprastructură) și se zdrobi cu o lovitură

olită chiar în spatele ascensorului de la prora. Întregul a fost zguduit, pista de decolare s-a răsucit ca o coajă anană pe o lungime de patruzeci de metri. Explozia a provocat patru sute de morți, oameni care nu vor mai fi niciodată. Ultima imagine de pe pământ pe care am văzut-o cu ei a fost un Kamikaze tirind după el un drapel lăcări și prăbușindu-li-se în cap cu toată viteza. Înălțimile pilotului japonez se aflau pe punte. Au fost în același loc, în apropierea sfârșimăturilor înnegrite aparatului său. Întregul echipaj a defilat prin fața lui în mod voluntar al morții. Oamenii nu se uitau la fața lui modelată, la ochii aceia sticloși, mari, cât la nasturii onului care urmau să devină niște amintiri de valoare pentru câteva înalte grade privilegiate. Nasturii aceștia erau negri și aveau în relief insigne corpului special Kamikaze: o floare de cireș cu trei petale...»

- Vă place?

- Mă rog, dacă așa ceva poate plăcea sau nu?! E scris și e posibil că eu o voi traduce prost.

- De ce s-o traduceți?

- Așa, pentru prieteni...

- Fiți atent, domnule, nu dau nimic spre publicare,

în siguranță pe puntea gigantică a vreunui portavion și să-ți pice din cerul senin un nebun de asta în cap sau să te despice în două o timpenie de-aia de Baka. Aș vrea să-i văd și pe ei făcând același lucru, și pe urmă să vorbim... Cât despre norocul meu, n-aș mai fi avut parte, s-a petrecut dintr-o pură întâmplare, uite-așa, s-a nimerit ca la exercițiile de atac să demonstrez picaje și niște lupin-guri de as și nu m-au mai lăsat să plec în misiune, ci m-au pus să instruiesc boboci. Am dus-o așa până mi s-a urât, echipele se schimbau mereu, abia instruiam o garnitură și alta trebuia s-o înlocuiesc, deoarece prima se dusese să le povestească zeilor cum e cu Vântul lor Divin pe pământul ăsta păcătos. După Hiroshima am cerut și eu un aparat, aveam o socoteală de încheiat, dar atâta s-au tocmit cu mine, că singurul avion cu care aș fi putut să zbor a fost distrus la sol de o bombă.

— Parcă totuși unul mai rămăsese...

— Care?

— Țăsta, din colțul străzii...

— Domnule, știți că aveți dreptate? La una ca asta nu m-am gândit. Extraordinar! Și mai există câteva, să știți... Unul e prins în crampoane chiar pe acoperișul aerogării

și să le sporească rezistența în fața morții.

— Prostii! Or fi fost și chestii d-astea la început de tot, eu nu le-am apucat. În orice caz, înainte de atac se servea celor ce urmau să plece un banchet de adio. Veneau îmbrăcați în alb, la noi asta e culoarea doliului, știți, veneau în doliu ca să arate că s-au debarasat de toate cele pămîntești. A doua zi, înainte de zbor, chiar în fața aparatului cu care urmau să se sinucidă, li se înmîna o mică urnă albă, funerară, în care cei mai mulți, neputînd să-și pună cenușa ca s-o trimită familiilor, lăsașu șuvițe de păr și virful unghiilor, proaspăt tăiate, pentru altarul lui Buddha de acasă... Povestit așa, totul pare frumos, aproape nobil, dacă vrei, dar în realitate, de cele mai multe ori, noaptea de adio pentru Kamikaze se transforma într-o orgie a desperării, cu saké la discreție și fete tinere aduse, ba cu forța, ba cu mijloacele convingerii patriotice, să facă dragoste cu morții de a doua zi... Ar trebui să citiți o carte japoneză care i-a lăsat pe mulți de nostalgia sinuciderii pentru Imperiul Soarelui-Răsare. Se cheamă «Aceste glasuri care ne vin de pe mare» și nu este altceva decît o culegere de scrisori, de ultime scrisori, trimise de Kamikaze familiilor lor înainte plecării la atac. E o demistificare brutală dar intimă a întregii beții de cuvinte create în jurul Vântului Divin de propaganda oficială. Nu știu cine a căutat și cine a găsit scrisorile astea imediat după război, dar cînd am văzut între ele gânduri ale prietenilor mei, tănuite pînă în ultima clipă de viață dar mărturisite în fața morții, am avut impresia că eu le scrisesem, căci le trăisem de o mie de ori, dar atunci cînd m-am rugat în genunchi să mi se dea avionul acela, uitasem să cer cerneală și hîrtie, altfel, dacă aș fi apucat să trimit alor mei o asemenea scrisoare, mi-aș fi făcut harachiri în fața celor care mi-au refuzat dreptul la moarte... «Eu nu mor de bunăvoie și nu mor fără regrete», scria prietenul meu din Akio Otsuka. «Dacă aș putea scăpa, scria unul dintre colegii mei de studii, Hatsukura, — și n-a scăpat — aș vrea să povestesc odată ce lungi sînt aceste nopți, cînd n-am puteri nici măcar stelele să le privesc...» Și altul, Nobu Hasegawa, de la școala superioară Meiji Gakuin, mort la Okinawa în aprilie 1945 în vîrstă de 23 de ani: «De-ați ști cît de onorat și de mîndru mă simt să-i pot oferi patriei pe care o iubesc nespun o viață de puritate...»

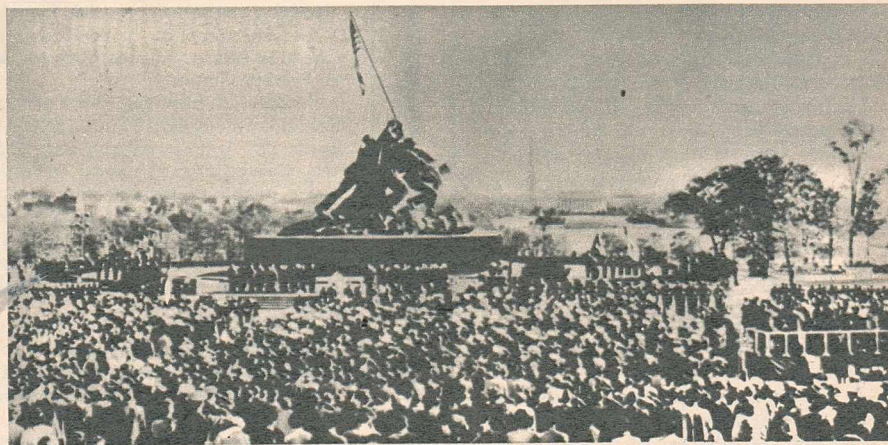
— De ce-mi spuneți mie toate acestea?

— De ce vi le-aș ascunde? Sînt chestiuni de notorietate publică, n-aveți decît să luați cartea și s-o citiți. S-au scos bani grei pe ea, edițiile au atins numai la noi cîteva milioane de exemplare. Acum permiteți-mi să plec, domnule. Vă mulțumesc pentru bunăvoința de a mă asculta și pentru cinstea pe care mi-ați făcut-o să beți cu mine această ceașcă de saké... Cît despre cele ce v-am povestit aici, faceți ce vreți cu ele. Cei cărora am mai încercat să le po-

◀ Serată de adio a piloților-sinucigași.

Washington 1954 — ceremonia de inaugurare a monumentului simbolizînd victoria americană de la Iwo Jima.

◀ După optzeci și două de zile în care japonezii de pe insulă au rezistat cu îndrîjire și valuri de avioane Kamikaze s-au abătut asupra flotei americane, Okinawa este ocupată de unitățile S.U.A.

nici dacă îmi cumpărați cinci nasturi de Asakusa cu douăzeci de dolari bucata. Cunosce eu chestia, nu mă duceți cu cîteva cești de saké...

— Bine, vorbim la urmă. Spuneți-mi cum ați scăpat dumneavoastră?

— Bafta, domnule! Bafta sau ghinionul, dracu' știe!... La un moment dat n-au mai fost avioane. Nici proaste, nici bune, nimic. Tot ceea ce era capabil să zboare fusese transformat în avioane-sinucigașe. Dar numai în bătălia pentru Okinawa am pierdut trei mii opt sute de aparate, fără să mai socotim ce am pierdut la Iwo Jima și la Leyta.

— Și pierderile americanilor?

— Greu de socotit de către noi. Ei au căutat totdeauna să minimalizeze eficiența comandourilor speciale Kamikaze, dar și astăzi, chiar și celor care n-au participat direct la luptele din Pacific li se face părul măciucă atunci cînd le vorbești despre asta. Nimic mai timpit decît să te simți

din Osaka... Altul la Hiroshima... Și toate, cu floarea de cireș în trei petale. Numai că astea au fost stocate pentru momentul cînd America n-ar fi invadat. Aș fi avut și eu parte atunci de bucățica mea, fiți sigur...

— Ziceați că au existat printre Kamikaze și adevărați voluntari... Din ce medii proveneau?

— La început, cei mai mulți Kamikaze au fost recrutați dintre studenții marilor universități din Tokyo și Kyoto. Băieți de familie bună, intelectuali, incapabili să refuze chemarea patriei și a împăratului cu care li se împuia capul. Dar către sfîrșitul războiului, cînd viața aleasă se cam isprăvise, a venit rîndul tineretului incult și abrutizat, adus cu forța. Voluntariatul își cam pierduse din atracție.

— Am auzit că în ajunul zborurilor, noaptea, aveau loc ceremonii funebre, ritualuri mistice, introducerea Kamikazilor într-un fel de transă capabilă să le anihileze frica

vestesc s-au arătat plictisiți, tot mai mult am impresia că oamenii nu mai vor să asculte astfel de lucruri, și e păcat, s-ar putea ca mîine sau poimîine, după o nouă nebunie, să spună că le pare rău că n-au știut.

S-a ridicat, mi-a întins o mină cu pielea palmei lucioasă, uscată, de orient, și mi-a suris cu tristețe. Fața lui nu mai avea nimic din expresia ghidușă de la început. Din ușă s-a întors și fără nici un cuvînt mi-a pus în palmă un nasture mic, negru, pe bumbul căruia strălucea o floare de cireș cu trei petale. L-am strîns în pumn, și metalul lui cald avea parcă în el o rămășiță de viață.

Și m-am uitat lung, cuprins de o profundă și neînțeleasă tristețe, după acest umil ronin al veacului douăzeci, care pășea încet spre pasărea lui de oțel țintuită la un colț de stradă din Tokyo...

UN EXPERIMENT

Nu mai reproduc din «Scînteia» critice severe, adresate unor constructori de locuințe, cu privire la modul intolerabil în care au fost predate «la cheie» noile apartamente. De mulți ani se repetă aceste critici, de mulți ani se mențin aceste... aceste, hai să le spunem, deficiențe. De ce? De ce se lucrează cum se lucrează și de ce continuă să se aplice procedee criticate și condamnate?

Îmi este imposibil să cred că totul se datorează numai incompetenței, incapacității, relei voine sau nepăsării. Cunoaștem doar priceperea, energia, dorința de a face bine a muncitorilor-constructori, a tehnicienilor și inginerilor noștri. Mai sînt, ca pretutindeni, și excepții, dar cînd un caz se multiplică, cînd același fenomen îl întâlnești la distanțe de sute de kilometri, îți pui întrebarea dacă nu cumva nu sînt aceleași cauze care generează aceste efecte. Fiindcă dacă este așa, poți aplica anticul principiu «*sublata causa, tollitur effectus*» (suprimînd cauza, dispăre efectul).

În discuții și în anchete este un lucru obișnuit să nu se accepte în întregime toate justificările denumite «obiective».

— Cum adică, vrei să spui că ai făcut tot, tot ce depindea de dumneata?

Și totdeauna, dar totdeauna se găsește că:

— Mda, ai sesizat, ai fost la..., dar dacă ai fi făcut-o mai devreme, dacă ai fi venit la mine, dacă... dacă...

Într-adevăr, cine poate spune că n-ar fi putut face mai bine și mai mult, cine poate spune în economie că a prevăzut chiar totul, a calculat la gram și la minut, că a lucrat perfect? Și cum să măsoari și să separi «obiectivul» de «subiectivul»?

Eu cred că, după atîția ani de critici și de măsuri organizatorice și economice de îmbunătățire în acest sector de activitate, ne-am putea permite și un experiment, limitat, să zicem, la două trusturi de construcții din două regiuni diferite ale țării.

Să fie aleși doi ingineri, cei mai capabili, mai activi, mai cu tragere de inimă din aceste două trusturi. Să li se asigure, indiferent de rezultatele de la sfîrșitul anului, veniturile ce li s-ar conveni dacă ar realiza în întregime planul și să li se dea sarcina ca pe șantierele pe care le conduc să realizeze construcțiile de locuințe în condițiile prevăzute în proiecte și contracte și la termenele stabilite. Cînd spun «în condițiile prevăzute în proiecte și contracte» mă refer la toate condițiile de calitate, atît în ce privește materialele cît și execuția.

Nu sînt materiale? Să se zbată să le procure. Nu e bine organizată aprovizionarea? S-o îmbunătățească. Sînt dificultăți cu normarea muncii? Să le înlătore prin măsuri principale. Sînt cusururi în execuție? Să pretindă executanților să le facă și să le refacă așa cum trebuie. Mă rog, apartamentele și blocurile în ansamblu să fie perfect construite și finisate, fără nici un rabat la calitate, nici la preț de cost, nici la termenele de predare.

Iar la sfîrșitul anului, la încheierea socotelilor, vom putea constata, prin comparație cu restul șantierelelor, cum s-a realizat planul. În fond, ce vreați să știți? Vreau să știu dacă depășirea considerabilă a termenelor planificate sau execuția de mintuială și cu materiale necorespunzătoare se datoresc unor nepriceperi ori altor cauze, independente de colectivul șantierului. Și dacă există alte cauze, să știm care sînt ele și cum ar putea fi înlăturate.

Asemenea experimente s-ar putea face în multe sectoare de activitate. Putea s-ar afla, multe s-ar putea îmbunătăți.

Ca și în alte săptămîni, am primit și de data aceasta numeroase scrisori conținînd propuneri pentru îmbunătățirea conținutului și prezentării revistei. Vom căuta să răspundem pe scurt la cîteva dintre ele.

Astfel, cititorul **Constantin Hobincă** din comuna Războieni, jud. Neamț, revine asupra sugestiei, transmisă mai de mult și de alți cititori, de a se publica în revistă reproduceri după opere de artă. Repetîndu-se propunerea, trebuie să repetăm și răspunsul. Considerăm că nu dispunem de condițiile tehnice indispensabile pentru a realiza reproduceri de calitate (poate cu excepția anumitor lucrări de grafică). De altfel, nici una dintre marile reviste ilustrate săptămîniale (inclusiv din țările cu o industrie poligrafică foarte dezvoltată) nu s-a angajat într-o asemenea operație riscantă. De ce am face-o noi, mai ales că, spre deosebire de ce se întîmplă în urmă cu 10—15 ani, se găsesc azi în librării zeci și sute de albume de artă la prețuri accesibile și cuprinzînd reproduceri de o calitate care merge de la bună pînă la excelentă?

Cititoarea **Raluca Prodius** din Buzău și cititorul **Mircea Lăzărescu** din București sugerează înființarea unei rubrici asemănătoare celei intitulată «De la A la Z» și consacrate autorilor și interpreților de muzică ușoară. Studiul de mai mult timp această propunere, pe care o găsim bună, dar care este legată și de unele dificultăți. Dacă în materie de cinema există astăzi în lume un mare număr de lexicoane și enciclopedii (fără a mai vorbi și de adevărate «enciclopedii vii», cum este, de pildă, colaboratorul nostru **Constantin Popescu**), în ce privește muzica ușoară — mult mai recent ajunsă la modă — «bibliografia» este mai sumară. Ca să nu mai amintim și de faptul că nu există nici măcar o definiție general acceptată a noțiunii de muzică ușoară și nici o delimitare a sferei acestei noțiuni... Totuși, sperăm ca nu peste mult timp să putem da un răspuns pozitiv solicitărilor la care ne-am referit.

Tot tovarășul **M. Lăzărescu** ne face și unele reproșuri în legătură cu felul în care ne preocupăm de muzica ușoară românească; îl rugăm să mai aștepte cîtva timp înainte de a emite o sentință categorică. Cît despre celelalte sugestii, ni se par întemeiate; portretele artistelor **Jana Brejchova**, **Claudine Auger**, **Mireille Darc** ș.a. sînt prevăzute a apărea la **Flacăra**-album.

Probabil, de asemeni, că vor apărea și portretele lui **Paul Scofield**, **Sidney Poitier** ș.a., propuse de cititorul **B. Mucenic** din comuna Albești, jud. Argeș. Despre prezentarea cîntăreșilor participanți la Festivalul de la Brașov nu mai e nevoie să răspundem, răspund paginile revistei. Îl rugăm pe tov. **Mucenic** să ne scrie ce înțelege în mod concret prin rubrica «Actorii noștri» și la ce ar trebui să se refere concursurile propuse. Cît despre dorința de a ne cunoaște mai bine, îl așteptăm oricînd, cu plăcere, la redacție.

Mulțumim cititorului din București care ne copleșește cu laudele, dar nu-i împărtășim părerea că scrisoarea dumsale nu este de un real ajutor. O scrisoare anonimă (sau semnată cu un nume fantezist) și care abundă în aluzii ermetice nu poate constitui «un real ajutor».

Mulțumim, de asemeni, și cititorului **Vasile Ieran** din Oradea pentru articolul despre V.I. Lenin. Datele pe care le folosește le posedăm și noi, chiar de la sursă.

Sîntem într-un tot de acord cu cele propuse de cititorul **Const. Bălan** din Colonia Sadu, jud. Gorj, din a cărui scrisoare reproducem: «Sîntem locatari ai provinciei — unii au venit aici în urma măsurilor organizatorice recente — și nu este vina noastră că programul 2 de TV se difuzează doar într-un teritoriu limitat. Nu vrem însă să se considere că merităm doar comedii sau filme comerciale, căci nu este nici adevărat, nici just, cultura fiind destinată tuturor». În continuare, cititorul ne roagă să intervenim la televiziune, ca «filmele pentru cinefili» să fie programate și pe programul 1. E ceea ce ne permitem să facem.

Cititorul **Vladimir Pârlog** din Ploiești, după ce a citit documentarul «Escaladarea unei diversiuni», consacrat valului de sexualitate din lumea occidentală, se arată îngrijorat: o reclamă apărută în revista «Femeia» i se pare vinovată de «erotism accentuat». Vrem să-l liniștim pe cititorul nostru: reclama la care se referă — ca de altfel toate reclamele apărute în presa românească — suferă de orice păcate ați dori, dar nu de acela la care se referă tov. **Pârlog**. Prezența într-o reclamă de orice fel a unui chip frumos de femeie nu constituie nici un păcat. Dimpotrivă.

Se pare că a devenit o tradiție ca rubrica noastră să se încheie printr-un apel al cite unui posesor de colecții «**Flacăra**». De data aceasta e vorba de tovarășul **Petric Stuparu** din Iași, str. Mistrețului nr. 4, care ține la dispoziția amatorilor, în schimbul unor ilustrate și timbre poștale, o colecție completă a revistei noastre.

CU CÎNTEC,
ÎNAINTE

Incantația a durat șase zile. Șase zile trăite în stare de vrajă, desprinși de contingentele și de plictisul cotidianului.

Șase zile am vibrat cu toții la unison. Dis-de-dimineață, cu ochii cirpiți de somn, telespectatori — dar cine n-a fost telespectator în aceste zile — se transforma în critic muzical, își confruntă preferințele cu cele ale colegilor, compara stiliul și personalități, emitea sentințe, se simțea cineva: Ziua se țira ca un lung antract. Seara, norodul telespectatorilor se grupa pe pilcure pentru a conștima socialmente atît de necesara delectare. Cîngomotoasă retragere cu torțe în suflet și surescitate în glasuri încheia, noaptea tîrziu, programul zilei. În zori, din nou... Și tot așa, vreme de aproape o săptămînă...

Intram în sala de concert cu toții deodată, priușile acelea pe care fiecare le vedea deschizîndu-se numai pentru el.

Cine mai era ca noi? Cu **Memphis Slim** am tra versat oceanul pînă în patria tulburătorului blue negru. Cu **Josephine Baker** ne-am răsfațat prin cabaretele vesele și multicolore ale Parisului. **Ewa Demarczyk** ne-a condus într-o Polonie misterioasă și amețitoare cu castele și catedrale medievale cu pături foșnitoare, cu orașe lucind rece sub neon. L-am însoțit pe **Raphael** în Spania coridelor și amorurilor inflăcărare. Cîntecele alese de **Connie Francis** dintre cele două mii pe care le știe ne-au făcut să plutim în armonii perfecte peste toate meridianele și paralelele globului.

Ne-am imbarcat atotputernici în mașina timpului și am străbătut, înainte și înapoi, erele cîntecului **Josephine Baker** și nebnaticii ani '20, ecouri ale languroșilor, nepăsătorilor ani '30 în repertoriile mai multor artiști, **Ewa Demarczyk** și cutremurătoarea epopee a războiului, **Eva Pilarova** și ritmurile de azi, și din nou, mereu, blues-ul fără vîrstă, fără bătrînețe, fără moarte.

Ne-am bucurat din plin de frumusețe. De frumusețea desăvirșită, zăpăcitoare, a **Mariei Laforêt**. De frumusețea nepieritoare a **Josephinei Baker**, simbol și intruchipare a feminității depline, deplin fericite, eterne. De frumusețea melancolică, timidă, a **Mihăelei Mihai**. De frumusețea tinerească, plină de vitalitate și de vino-ncoa a aproape tuturor concurențelor.

Am fost mindri. Mindri că atîți artiști de valoare au venit să cînte în fața noastră. Mindri că toate televiziunile europene își dispută cerbii brașoveni. Mindri că multe dintre ele retransmit concertele festivalului. Mindri că melodiile românești sînt interpretate cu cuvînte și în orchestrații străine. Mindri că aceleași melodii sînt interpretate de străini cu cuvinte românești. Mindri că am știut să ne organizăm o sărbătoare internațională a cîntecului românesc.

Am fost bogați și generoși. Le-am împărțit, celor 30 de concurenți, 11 premii și mențiuni și, dacă am regretat ceva, am regretat că nu putem decerna mai multe. Fiecare dintre noi a avut Cerbul său de aur secret, rezervat unui anume concurent. Dacă ne vom strînge cu toții laolaltă și ne vom mărturisi cu glas tare preferințele, se vor auzi și nume care nu s-au înscris în palmares: unii vor strînga **Tonicha**, alții **Dorin Anastasiu**, sau **Claude Colas**, sau **Peret**, sau **Robbie Rae**, sau **Fernanda Damaso**, sau **Esin Afsar**. Cei ce iubesc muzica zglobeie, săltăreață, vor spune poate că, dacă s-ar fi prezentat anul trecut, micuța **Francine** s-ar fi ales cu ceva mai mult decît «Premiul tinereții». Oricine ar fi însă înclinat să conteste rezultatele oficiale ale concursului ar face bine să se gîndească de două ori înainte de a lua cuvîntul. Muzica nu e handbal. Aici scorul nu e un fapt material, incontestabil. Dubiile, divergențele de opinii, nu se pot lichida nici după o sută de prelungiri. Laureatii au cu adevărat talent, valoare artistică, sînt cîntăreți sau au calitățile necesare pentru a deveni. Să-i felicităm deci, cu toții, să le urăm numai succese, dar nici să nu ne mirăm dacă iepurile celebrității o să sară și din altă parte, din mijlocul celor care au plecat cu mina goală.

teatru

crochiuri

LA BAIJA MARE: AFIRMAREA PRIN CLASICI

de Iuliana POP

În stagiunea actuală, Teatrul dramatic Baia Mare prezintă un repertoriu alcătuit în cea mai mare măsură din opere clasice: românești — B.P. Hașdeu (*Răzvan și Vidra*), Radu Stanca (*Dona Juana*); străine — Henrik Ibsen (*Nora*), Eugene O'Neill (*Fire de poet*). În fază de lucru, Vasile Voiculescu (*Gimnastică sentimentală*) și Friedrich Schiller (*Don Carlos*). Adăugăm comedia lui Aurel Baranga *Travesti*. O politică plină de tact, fără riscul descoperirilor și al experimentului, dar care obligă la o deosebită seriozitate profesională și realizează, nu arareori, autentice acte de creație artistică.

UN SPECTACOL POETIC: «DONA JUANA» DE RADU STANCA

Dacă Radu Stanca folosește în opera sa (*Oedip salvat* sau *Dona Juana*) mituri universale ce pot trimite la bogate și valoroase speculații filozofice, nu înseamnă însă că reușește întotdeauna să le susțină și scenic. Lucrul cu un material pe care scriitorul nu-l cunoaște organic și istoric se resimte uneori în construcția dramatică și în personajele liniar și simetric construite. În *Dona Juana*, intitulată comedie tragică, autorul transformă *qui-pro-quo*-ul — mijloc tipic al comediei de situații — într-o sursă de conflict tragic. Sigur, se pot face trimiteri la «morala ambiguității». Ia piesele lui Max Frisch. Dar tocmai în această convertire a comediei în tragic dramaturgul introduce o notă arbitrară, mult prea personală pentru a permite totuși generalizări: nedelegarea jocului prin care îndrăgostiții veșnici, vrind să se sustragă destinului îl împlinesc în moarte, este la fel de întâmplătoare pe cât este de întâmplătoare fericita întâmplare din *Oedip salvat*.

Aflați în fața acestui text abstract, realizatorii, regizorul Dan Alecsandrescu (de la Teatrul de stat din Arad) și scenografa Adriana Leonescu (de la Teatrul Mic), aleg o reprezentare simbolică, un stil poetic și reușesc să transforme în virtute această lipsă de «carne» scenică.

Spectacolul are eleganță și rafinement. Adriana Leonescu construiește în templul castității veșnice a Dunei Juana o atmosferă și un spațiu de joc, așa putea spune platonician

(în sensul realității văzute ca iluzia iluziei): pe un fundal gri, nesănătos și amenințător drapat, o oglindă se înalță ca marmoră obiectivă și stranie a unei lumi mitice; la arlechini, simetric așezate, două sfeșnice. Această unitate aproape clasică va fi spartă de zăbranicul negru care, prevestitor în actul II, se coboară în final între oglindă și personaje. Îndrumați cu atenție de regizor, actorii se mișcă la rîndul lor simetric, cu o poză deliberat construită.

Chiar dacă la începutul spectacolului ei vorbesc lent și parcă prea corect, de parcă s-ar afla la niste lectii de dicție, ansamblul este unitar și pe parcurs se reintră în ritm. În cuplul Fiorelo-Fiorela, Dimitrie Bitang și Manuela Marinescu conferă personajelor umor și vitalitate. O apariție remarcabilă, romantic demon al morții, amenințător și grav, îi reușește lui Cornel Mititelu (*Don Morte*). În rolurile principale, Dumitru Drăgan (*Don Juan*) și Liliana Lupan (*Dona Juana*) se distanțează poate voit de rol, transformându-se în simboluri posibile.

UN AUTOR DIFICIL — EUGENE O'NEILL (ÎN PREMIERĂ PE ȚARĂ: «FIRE DE POET»)

Piesa, dincolo de momentul istoric înfățișat, surprinde — cum este de așteptat la un autor ca O'Neill — valori general umane. Acestea nu trec rampa însă în totalitate, pentru că spectacolul regizorului Gheorghe Harag (de la Teatrul de stat din Tg. Mureș) nu reușește să refacă în atmosferă tocmai gradul de generalitate al cazului înfățișat. Mai mult ca la oricare dramă realistă, într-o piesă de O'Neill atenția trebuie concentrată asupra interpretelor spre a-i feri de stridențe, recunosc, greu de evitat, derivate din alambicată construcție a personajelor. Substanțială densitate psihologică, plină de finețe și nuanțe, îmbinând forța și duritatea, poezia și lirismul, face dificil acest autor care, folosind formula dramei burgheze, o depășește.

În afară de capacitatea sa de a zugrăvi lucid și pasionat infernul familiei burgheze, în «*Fire de poet*» dramaturgul se dovedește un atent și subtil observator al dinamicii vieții sociale a acelei Americi aflate în pragul revoluției industriale, care îndreaptă excesiv atenția spre viața practică și

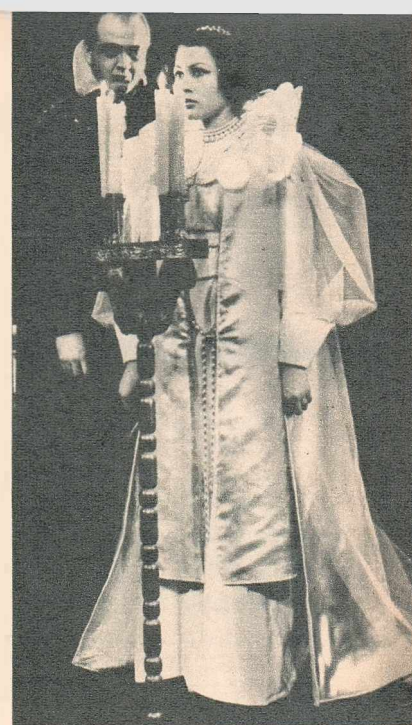
împinge la parvenire prin orice mijloace. O'Neill își dublează însă personajul: aristocrat — dar parvenit, țaran — dar rafinat prin universități. Astfel că, distrugându-i iluzia poetică a lumii de altădată, asemeni tuturor vizitorilor din literatura de limbă engleză depășiți de mersul aspru al istoriei și incapabili să se adapteze noilor realități, autorul îl lasă să supraviețuiască printr-un bun-simț și o vitalitate irlandeză. Autorul nu închide însă cu «moartea» maiorului Cornelius Melody spirala dinamicii sociale: Sara, fiica lui, la fel de dornică de parvenire, luptă și reface evoluția spre aristocratizare, chiar dacă începe să intuiască granița relativă dintre valorile sociale și umane.

Regizorul a citit în fugă textul și a simplificat personajele și relațiile dintre ele: dialogul, violent, disprețuitor dar și tandru, tată-fică sau soț-soție, este redus la dimensiunea melodramatică care domină întreg spectacolul. În aceste limite, Vasile Constantinescu (Cornelius Melody) nu conferă grandoearea, decăzută dar autentică, a personajului și nu nuanțează jocul subtil de amară ironie «al domnului maior», alias «cîrciumarul irlandez», pînă în final, unde interpretul reușește să găsească tonul potrivit. Manuela Marinescu (Sara) izbutește totuși, printr-o trăire intensă, să depășească ilustrarea textului. Olga Sirbul (Nora Melody) este corectă și destul de convingătoare. Subliniem de asemenea pe Teofil Turturică (Jamie Cregan), pitoresc și volubil, și apariția fină, necesar aristocrată, a Larisei Stase Mureșan (Deborah).

Decorul lui Mihai Tofan (de la Teatrul Național din București) ilustrează pur și simplu un han de western, neavînd, ca și în costume, în special cel al lui Con Melody, nimic din amestecul de rafinement și decadență al epocii. Fără această grandoeare și mizerie, fără acea inconștiență a realității care ar fi trebuit sugerată în atmosfera spectacolului, «*firea de poet*» își pierde sensul și dimensiunea.

O NORĂ DINTRE CELE MAI BUNE

Scandalizînd universul burghez și violentînd concepțiile unei epoci prin libertatea gîndirii și a acțiunii, eroinele ibseniene: Nora, Hedda Gabler, Rebecka West sau femeia

Sfeșnicile ard asemeni personajelor care se consumă în iubire pînă la moarte Cornel Mititelu (*Don Morte*) și Liliana Lupan (*Dona Juana*).

Un moment din spectacolul «*Fire de poet*» de O'Neill, cu actorii Dumitru Drăgan (*Mickey Maloy*) și Teofil Turturică (*Jamie Cregan*).

teatru

Nora
(Larisa Stase Mureșan)
surprinsă într-unul
din puținele
momente fericite
cu care a dăruit-o
lucidul dramaturg norvegian:
joaca cu copiii.
În dreapta,
Anne-Marie (Silvia Uță).

mării — Elida Wangel, oferă partituri de virtuoziitate unor mari actrițe care, paralel cu mișcarea feministă, impun și autorizează figura femeii moderne.

De la Eleonora Duse la Ludmila Pitoëff — un spectacol cu «Nora» însemna concentrarea atenției asupra interpretei principale. Regizorul Dan Alecsandrescu a căutat și a echilibrat în spectacol viziunea obișnuită care, prin exagerarea trăirilor eroinei, convertea drama în melodramă. O viziune de cel mai substanțial realism, bogat în nuanțe și finețe psihologică, căreia Adriana Leonescu îi materializează la rindu-i, remarcabil, cadrul scenicografic. «Casa de păpuși» cuprinde în același timp, prin profunzimea cadrului și folosirea reținută a albului pe-un fond cenușiu, lipsit de orice altă culoare, farmecul plin de intimitate al căminului, ce cultivă în siguranță elanuri și idealuri pentru a le anula pînă la urmă. La aceste două nume îl putem adăuga pe cel al interpretei principale — Larisa Stase Mureșan. Înzestrată cu un deosebit farmec de care se folosește cu inteligență, actrița are grație și plastică în mișcări, o trăire nuanțată și o voce cu inflexiuni neașteptat de firești. Feminitatea candidă, răsfațul de păpușă, cochetăria inconștientă, dar și luciditatea și curajul femeii capabile să se sacrifice pentru a se cunoaște — Nora — Larisa Stase Mureșan umple scena, conferă o nouă vitalitate personajului, răspunzînd cu un autentic talent celor mai subtile intenții regizorale. O secondează Ion Săsăran în Krogstad, realizat mult mai modern și mai expresiv, ca o victimă obligată să șantajeze o altă victimă, pentru care are însă toată compasiunea și înțelegerea. Deosebit și Vasile Constantinescu (dr. Rank) — interiorizat, trăindu-și cu decență drama afecțiunii nepermise. Olga Sirbul (Doamna Linde), ușor rigidă, dar cu destulă personalitate. Cîteodată strident, interpretînd într-un mod familiar, lipsit de forță, ni s-a părut Radu Dimitriu (Helmer).

LA GALAȚI:

Prezent în Festivalul național cu *Un asasin ciudat*, o montare mediocră, dar și cu «Florin și Florica», un spectacol plin de candoare, Teatrul de stat din Galați vrea ca prin spectacolul de commedia dell'arte să arate cam ce fel de flori mai are în așteptarea primăverii și a celorlalte două

premiere: «Milionara» de G.B. Shaw și «Procurorul» de Gh. Djașarov.

Spectacolul «Nu puneți dragostea la încercare» — dramatizare de George Carabin după un scenariu de Basilio Locatelli — încredințat unui actor spre a fi regizat înseamnă punerea accentului pe interpretare și trecerea pe plan secundar a posibilității de realizare a unui spectacol modern.

Pentru că, alcătuit din improvizatie, pantomimă, joc și cîntec, pe o intrigă simplă și naivă, un spectacol cu commedia dell'arte creează premisele unei reprezentații de teatru total. Adăugînd formula inițiată de comedienți — scoaterea teatrului în mijlocul publicului — observăm că este mai actuală ca oricînd.

Regizorul Constantin Săsăreanu rămîne însă, cu corectitudine, în interpretarea tradițională a acestui gen pe scena italiană: convenția teatrală dusă la maximum, cu haz gras și bună dispoziție, uneori nu lipsită de candoare. La aceasta contribuie și decorurile sembrate de Victor Crețulescu, poate cam încărcate. Cu simț al spațiului scenic, scenograful simplifică modern datele de epocă. Remarcăm harta renașcentistă din fundal, care prin desen și culoare reface elementele întrebuintate în costume. Un rol deosebit îl are și muzica lui Theodor Grigoriu — naivă și ironică — care nu numai că comentează, dar și intervine în acțiune, devenind un personaj.

Farmecul unui asemenea spectacol constă în unitatea trupeii ca putere de improvizatie și ca stăpînire a condiției fizice. Lucru care nu se întîmplă mai ales la începutul primei părți, cînd actorii precipită textul pînă la neînțelegibilitate. În schimb, în rolul lui Arlechino, Gh.V. Gheorghe se dovedește a fi nucleul dinamizant al trupeii «Andreinii». Actorul are temperament, nerv și — ceea ce este aici absolut necesar — o bună condiție fizică de care dispune cu ușurință. Corecți și pitorești, Alexandru Năstase, Viorel Popescu și Grigore Chirițescu; o prezență agreabilă, Ioana Ioniță. Ușor coborîtoare din comediiile românești, Stela Temelie, și cam patetic, Ion Lemnar.

Dar nu trebuie să ignorăm că, oricare ar fi nivelul de realizare artistică, un spectacol commedia dell'arte cuprinde prin însăși structura sa elemente pitorești și dinamice, capabile să bine dispună publicul.

Flaminia (Ioana Ioniță) și Rosetta (Stela Temelie) se amuză la discuția lui Pierrot (Ion Lemnar) și Arlechino (Gh. V. Gheorghe). În fundal, inspirata orchestră de epocă, care participă la spectacol.

AUR MONDIAL, AUR OLIMPIC

Pătratul teribilei ore H, anunțat aici de noi cu două săptămîni de zile în urmă, s-a descompus prin decalajul timpului, dar mai ales prin rezultatele sale situate la extremele calității: în timp ce hocheiștii retrogradau, la București, în prezența publicului favorit, echipa de handbal urca, încet dar sigur, spre virful piramidei valorice, cîștigînd, pînă în cele din urmă, titlul de cea mai bună formație reprezentativă din lume.

Așadar, enigmele orelor H au fost dezlegate, după formule total diferite, și poate de aceea cu rezultate diametral opuse. Duminică seara am avut prilejul (unii în fața televizorului, alții în prezența aparatelor de radio) să urmărim ultimul efort, care avea să-i poarte pe tricolori pe treapta cea mai înaltă a podiumului instalat în centrul sălii pariziene, denumită Palatul handbalului. Șapte mii de cetățeni ai «orașului lumină» au fost martori direcți ai unei dispute la care sportivii francezi nu luau parte și s-au manifestat cu mult entuziasm pentru una sau cealaltă finalistă. Un mic grup de turiști români încercau să se facă auziți și să-i convingă și pe alții să treacă de partea alor noștri. Cristian Țopescu căzuse victimă emoțiilor, pe care i le înțeleg foarte bine, anunțînd cu 5 minute mai devreme cele ce aveau să se întîmple într-adevăr 5 minute mai tîrziu, dar cu ce încărcătură de nervi și la ce tensiune! În condițiile cunoscute, jucătorii români de handbal au readus numele țării noastre pe frontispiciul suprem al ierarhiei mondiale, dar cit de greu le-a fost ne-o vom aminti totdeauna, însă nu o vom putea simți cum au simțit-o ei în zilele săptămîinii trecute și, mai cu seamă, duminică seara. Mă gîndesc la Gruia, bolnav și hărțuit de toți adversarii, apăsător de marea răspundere, cea de principal realizator al echipei, așțat de teribilul său temperament, de acuta lui personalitate (ce s-o fi petrecut în sufletul lui cînd a ratat șutul acela din ultima secundă a primelor prelungiri?), mă gîndesc și la Gunesch, victima propriilor nervi și apoi a unei incertitudini care poate ucide (voi juca? nu voi juca?), ca și la generozitatea celor ce l-au judecat acordîndu-i șansa unei totale reabilitări prin dreptul de a apăra, pînă la urmă, prestigiul echipei sale; mă gîndesc la Chicid, și el bolnav sau, mai exact spus, sîmțîtor cu incertitudine, dar care nu s-a refugiat între cutele unui certificat medical (ce a simțit dr. Gh. Mănescu în timpul abia încheiatului campionat ar merita s-o aflăm dintr-o carte pe care o va scrie poate cîndva); nu pot să nu mă gîndesc la Gațu, fiul unui coleg de breaslă, pe care noi, cei din presa sportivă, îl cunoaștem de cînd... s-a născut, și care în acea seară își concentra întreaga sa luciditate și capacitate de a asigura o rapidă și derutantă circulație a mingii, cum nu pot să-l omic pe portarul Penu, aflat de atîtea ori față în față cu adversari reductabili în clipe decisive (și finala a abundat în astfel de momente); trebuie ca, gîndind la Oțelea, să aștern aici cel puțin un gînd de respect pentru felul în care el și-a condus în teren echipa, și un compliment, larg cuprinzător, adresat întregii sale cariere incununate acum cu lauri de aur, și să-i urez bucurii asemănătoare atunci cînd va trece în rîndul tehnicienilor, unde bănuiesc că are de pe acum un loc de onoare.

² Dar în fața succesului de la Paris, a manierei în care s-a antrenat el, gîndurile tuturor nu au voie să-i ocolească pe antrenorii Nedef, Vlase și Trofin, și nici pe activiștii federației de specialitate, unde de mulți ani Lucian Grigorescu, secretarul general al F.R.H., muncește pasionat și cu inteligență spre a deschide acestui joc căi tot mai largi.

Desigur, handbalul românesc figurează de multă vreme în galeria valorilor respective, dar reconfirmarea atît de strălucită de acum cîteva zile îi conferă o distincție în plus, îi dă dreptul de a-și echivala drumul urmat cu o adevărată și proprie școală în materie.

În finala de duminică seara reprezentanții noștri au oferit o lecție completă și complexă tuturor sportivilor care le-au urmărit evoluția; jocul a debutat sub semnul unui echilibru neașteptat, primul gol căzînd de-abia după opt minute (destul de tîrziu pentru un meci de handbal), apoi s-a instaurat o diferență de 3 puncte în favoarea echipei R.D. Germane, care ar fi putut da o turmură tragică pentru noi, întregii părți. Valoarea fiecărui handbalist, echilibrul ansamblului formației, capacitatea ei de concentrare, voința și calmul — ah, acel minunat și superior calm demonstrat în clipele în care Gruia rata, ca și Gunesch, în aruncarea sa de la 7 m, cînd echipa era lipsită de aportul celui de-al 6-lea om din cîmp, eliminat, calmul care i-a împiedicat să reproșeze ceva «vinovaților», calmul care nu i-a făcut să se ia cu minile de păr sau să-și arunce brațele spre cer, invocînd cine știe ce forțe necunoscute dar mereu solicitate, calmul omului conștient de propria sa valoare, de capacitatea lui de a și-o demonstra și impune, iată ce a decis victoria finală a echipei române. Și nu numai calmul propriu autenticilor campioni, ci și marea, superba camaraderie care-i unește pe acești membri ai uneia dintre cele mai valoroase echipe din cîte are sportul nostru, camaraderie care le-a înlesnit încadrarea tuturor calităților particulare în calitatea monolitică a 7-lui care evolua, indiferent dacă Gruia era unul dintre ei, sau Goran, Gunesch sau Nica.

Salutînd succesul deplin și maximal al handbaliștilor țării în ediția 1970 a Campionatului mondial, ne gîndim însă, mai mult ca la orice, la reflexul pe care ar trebui să-l aibă în rîndul tineretului nostru valorificarea lui prin răspîndirea și sprijinirea mai intensă a handbalului ogîndită printr-o prezență de prestigiu la Olimpiada mîuncheneză din 1972.

de Teodor MAZILU

MINCINOSUL

evărat că literatura modernă se de păcate mai subtile, din această defecte dintre cele mai răs- sînt trecute cu vederea pe mo- înt prea bătaoare la ochi... Ana- bisuri sufletești, metode noi de și uităm astfel tocmai defec- ele mai primejdioase. Avarul, ul, meschinul ni se par astăzi prea simple, păcate prea evi-

gur, ipocrizia progresa și ea cu tehnica, dar și stările de spi- sice mai prezintă totuși interes. osc de pildă pe cineva care n-are n păcat complicat. Din punct de e literar nu prezintă nici o nou- Viciul său a fost condamnat de de literatură.

ul de care ne ocupăm minte. de îngheață apele. Minte, de- cînd are interes s-o facă. Minte d n-are interes s-o facă. Minte i simplu din plăcerea de a minți. urmărește întotdeauna ceva cu iuna lui. Dar minciuna a devenit lui de viață. Nici măcar prin cap rece să spună adevărul. Minte pe lumea. Și pe cei străini, și pe cei viați. Și pe cei care-i iubește, și și care-i urăște. Minte chiar și-n ța lucrurilor lipsite de orice în- ătate. Nici cînd întrebă cît e cea- u poate să-ți răspundă cu exacti- Și aici simte nevoia să mistifice aea; alt fel nu se simte bine. N-are și liniște.

r ar fi o greșală să credem că una lui e totuși dezinteresată, că artă pentru artă. Minciuna a de- pentru el a doua natură, posibi- a de a rezolva fiecare problemă ții. I se pare foarte comod să min- devărul i-ar cere un consum prea de energie. Dacă a lipsit de la ciu, el îți spune cu aerul cel mai din lume că a fost grav bolnav. e marele lui avantaj. Dar el crede minciuna lui. Crede mai mult în iună decît în orice adevăr posibil. iuna devine un crez, o idee, o re- ceva foarte sacru. Adevărul i se suspect... El e chiar convins că a bolnav. Din pricina acestei mari ingeri intime, poate chiar să-i creas- temperatura. Dacă te îndoiești de iuna lui, suferă, se plînge de con- umană, protestează și se lamentea- Minciuna e el, e viața lui. Dacă nu-i i minciuna, înseamnă că nu-l res- i...

dată ce a comis o minciună, el impresia că a și construit ceva real, ceea ce la el minciuna se confundă cu ea de creație. Minciuna i se încor- ează firesc în datele existenței, nici u mai știe ce este adevărat sau nu... u timpul, individul nostru a pro- sat. Nu mai trebuie să mintă. A de- it chiar el o imensă și sinistră min- ă... Așa că, chiar cînd se mărturi- e la un pahar de vin, tot minte de neață apele. Chiar dacă sondează dînc, tot minciună scoate la supra-

de Lucian RAICU

MIRCEA MARTIN:

GENERAȚIE ȘI CREAȚIE

După alte două cărți remarcabile (*Avangardismul românesc* de Ion Pop și *Realitate și romanesc* de Liviu Petrescu), *Generație și creație* de Mircea Martin vine să confirme vitalitatea unei noi promoții de critici, care izbutesc să evite incertitudinile, timiditățile sau, dimpotrivă, infatuările debutului și să se impună dintr-o dată în primul plan al prezentului nostru literar. Mircea Martin s-a afirmat, începînd de prin anul 1966, în paginile *Contemporanului* și ale revistei studențești *Amfiteatru*, și cronicile sale au atras repede atenția, încît, pentru unii cel puțin, volumul de astăzi nu constituie propriu-zis o surpriză decît prin aceea că revelează mai limpede stabilitatea criteriilor, coerența interioară a unui stil critic purtînd toate semnele distinctive ale personalității. Improvizația și facilitatea (presupunînd și o anume spontaneitate a impresiei fulgurante, fie și greșite) nu caracterizează în nici un fel pe noul critic, ispitit cum este de meditația îndelungată, de atenția susținută și concentrată asupra operei literare și, în egală măsură, de expresia riguroasă, intens supravegheată, austeră și elegantă. Într-un *Avertisment*, Mircea Martin își afirmă concis opțiunile în ceea ce privește modul în care înțelege critica, în spiritul unei viziuni moderne, izbutind să ne îndepărteze de atîtea venerabile prejudecăți. «Nu înțeleg actul critic alt fel decît ca participare, ca «experiență». Critica e una, indiferent de pretexte, și identitatea ei o dă efortul interpretativ. Pentru mine, acesta presupune o încercare de identificare infinit repetată. Ținta oricărei exegeze trebuie să fie aceea de a întîlni conștiința unei opere (nu pe cea a autorului) și de a-i reda (sau atribui) o coerență semnificativă. Nu există critică în afara unei fidelități fundamentale față de operă, a cărei «deformare» (inevitabilă) e de dorit să se producă în punctul cel mai înalt cu putință».

Lucid formulate, aceste categorice opțiuni programatice se încorporează în substanța fiecărui articol și a volumului în unitatea sa neostentativă. Dincolo de o anume detașare aristocratică, încorporarea e pasionată, dictată de o mare voință de comuniune cu literatura. Opera, chiar și atunci cînd este insuficient configurată, devine o realitate autonomă în interiorul căreia criticul se instalează ca pentru o viață întreagă, uitînd că mai există și «alte» opere, uitînd mai ales că există el însuși. Rezultatele acestei voințe de «participare» la existența secretă a literaturii ni se divulgă în textul dens și scilicitor, confirmînd o vocație critică dintre cele mai sigure.

de Petru ISPAS

JURNAL

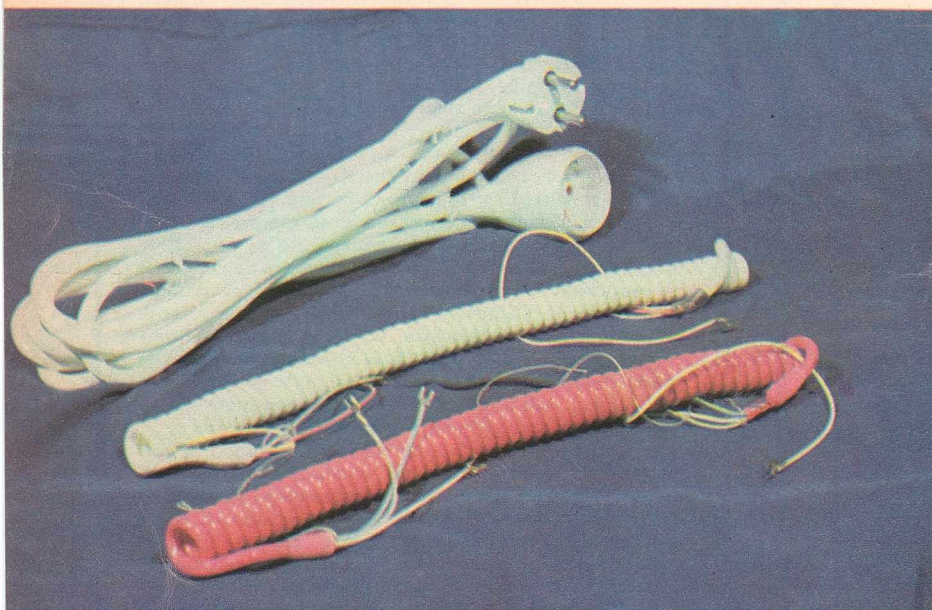
La 18 ani vrea să înceapă și să și sfîrșească totul. O zi îi pare un an, anul o viață. Gîndește în ore, cel mult în zile. Încă nu are timpul să-și măsoare gîndurile în ani. Înghite cărțile una după alta, și dacă o carte nu o termină într-o zi, îl apucă disperarea. Se află în pragul examenului de bacalaureat, știe că va da la electronică («dar asta se va întîmpla ahăă, tocmai în vară»), e convins că va reuși la amîndouă examenele, așa că acum «toată chestia asta» nu-l preocupă, nu-i de actualitate. Fraza o aruncă peste umăr, indiferent, dar dacă ai pătrunde în împărăția lui (o cameră ticăsită de cărți, cu pereții acoperiți de afișe, coperte de reviste, de maxime scrise de el pe hirtie făcută sul pentru a da impresia de pergament, de genul: «Nu tu ești buricul pămîntului, dacă nu vrei», «Gîndește-te, gîndește-te, gîndește-te — nu-ți lăsa spiritul să doarmă», «De cînd m-ai citit ultima oară, cît timp a trecut? Ce-ai făcut cu el?», «Ferește-te de fetele blonde, dar nu prea mult, că dai peste cele brunete» etc., etc.) ai vedea dominînd cărți de matematici și fizică, două cutii dreptunghiulare cu eticheta «fișe», un picup și, într-un raft al bibliotecii, o adevărată mică discotecă. Dar examenul la facultate «nu-i de actualitate» și dacă ai încerca să-l «convîngi» de contrariu, este capabil să lase totul baltă și să plece aiurea, numai să-ți dovedească că el are dreptate. Dacă îi critici pe cei care își pierd vremea prin cafenele, le ia apărarea cu o înflăcărare aproape jenantă; dacă-i lauzi, îți aduce cele mai neașteptate argumente să-ți dovedească ce stupizi sînt. Are un jurnal pe care treptat îl părăsise. Acum însă se mai întoarce la el. Pe prima pagină stă scris mare, citet, subliniat cu mai multe culori, din vremea cînd era pionier: «Să fii tu însuși». Și asta crede că face cînd contrazice totul, cînd te privește în ochi și-ți spune că n-ai dreptate, cu toate că știe că este absurd ce susține, iar dacă tu, omul înțelept, îi zîmbești și, bătîndu-l condescendent pe umăr, îi dai dreptate, în ciuda evidențelor, atunci fuge și două zile, doi ani îi este rușine să se privească în oglindă. Pentru că tot în caietul lui scrie: «Adevărul, mereu adevărul, întotdeauna adevărul».

— Acum sînt mare, mamă. Sînt suficient de mare ca să înțeleg? Atunci spune-mi, mamă, tot adevărul, așa cum ai promis că mi-l spui cînd mă voi face mare. Nu poți! De ce nu poți? Ți-e frică? De ce ți-e frică? Atunci, ascultă, mamă, am să ți-l spun eu: l-ai înșelat pe tata și de asta a plecat. Ai iubit mai mult un alt bărbat și tata a plecat, și te-a părăsit pînă la urmă și celălalt. Și a venit altul, care a plecat și el. De ce te părăsesc pe tine bărbății, mamă? Plîngi? Plînge. Să stau lîngă tine și să tac? Bine, stau. Ce păr moale și fin ai, ai ochi frumoși și miini frumoase, tu ești frumoasă, mamă! M-ai învățat mereu să spun adevărul, mereu adevărul și numai adevărul. De ce, mamă, nu-mi dai o palmă, de ce nu strigi la mine că sînt un mincinos? Îți închipui că eu vreau neapărat și cu orice preț, chiar și cu prețul adevărului, ca tata să rămînă sus, ridicat acolo unde l-ai înălțat tu. Dar nu te mai chinui, mamă. Eu știu acum adevărul. Mi l-a spus chiar el, fără să se menajeze de loc.

În jurnalul lui, la acea dată, mai scria: «Caraghioși sînt oamenii mari. Sînt convins că tata și mama se iubesc, că viața separată nu le-a dat și nu le dă nici o bucurie, și cu toate astea n-au curaj...» Mai tirziu, în a IX-a sau a X-a, scria: «Ce este școala? O trambulină. În rest — știință». Iar peste vreo douăsprezece foi de caiet, un strigăt: «Plictiseală, plictiseală, plictiseală! Dacă ieși din schema și limitele manualelor de matematică și fizică — 4. Dacă rămii în limitele manualului de română — tot 4. Se spune că viața este frumoasă...»

Astăzi este ziua lui. Împlinește 18 ani. S-a închis în camera sa. Stă la masă, cu bărbia sprijinită în palme. Își pune întrebări, acordă primul interviu din viața sa: «Ai început să trăiești?», «Nu», «Cînd începi?», «Azi!», «Ce faci cu viața?», «Ești parșiv, domnule, o închin unui țel, unui singur țel care se cheamă comunism», «Nu ți se pare puțin cam bombastic răspunsul?», «Nu ți se pare că vouă, oamenilor care vă pretindeți mari, sau unora dintre voi, vă e cam jenă de la o vreme să vorbiți de crezul vostru? De ce? De ce v-ați perversit, ce vreți să mimați?» «Ținere, eu pun întrebări», «Așa este, și eu răspund».

A ieșit în fugă din cameră, a intrat în rîndul musafirilor, și apucînd de mîna o fată blondă, a scos-o afară, în stradă: «Vino, vreau să-ți vorbesc despre ideal, vreau să-ți vorbesc despre omenire, vreau să-ți vorbesc despre comunism, vreau să-ți vorbesc despre ceea ce oamenii mari, unii dintre ei, uită să ne mai vorbească».

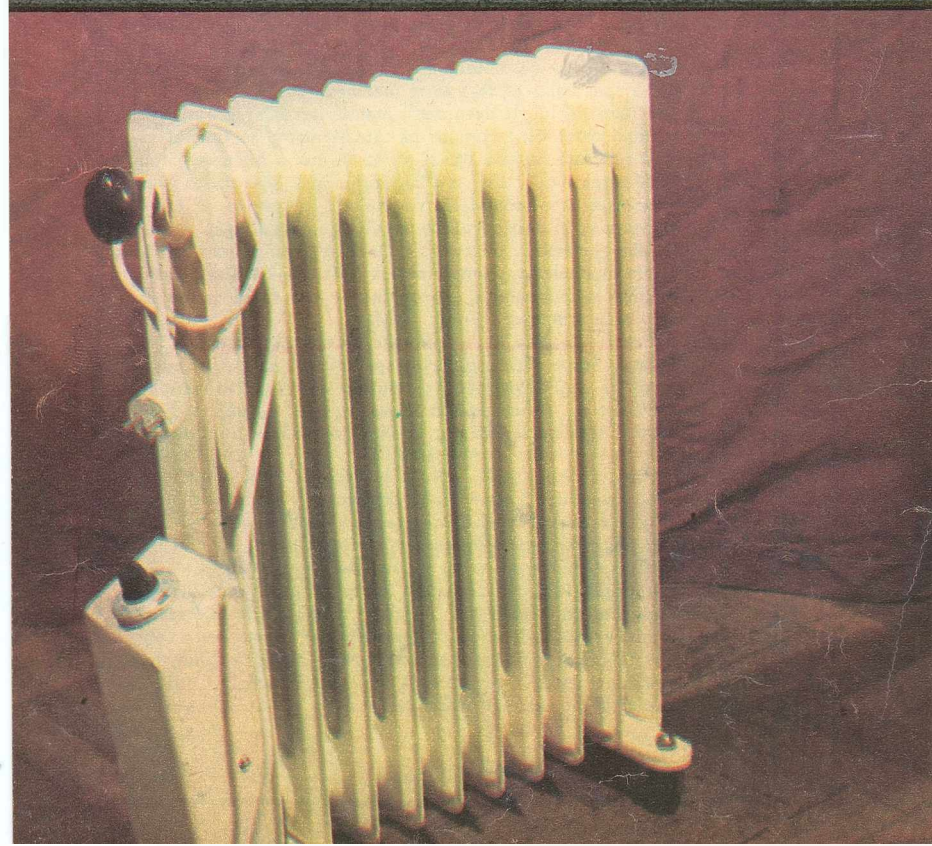

I.I.S. „ELECTRO-MUREȘ”

produce:

- Fiare de călcat
- Plite electrice
- Radiatoare electrice
- Termoplonjoare
- Perne electrice
- Antene televiziune
- Conductorii electrici
- Papuci cablu
- Mașini de calculat
- Bare de distribuție electrice
- Mașini de găurit
- Vibratoare pentru beton
- Manșoane de legătură și derivație
- Cutii terminale

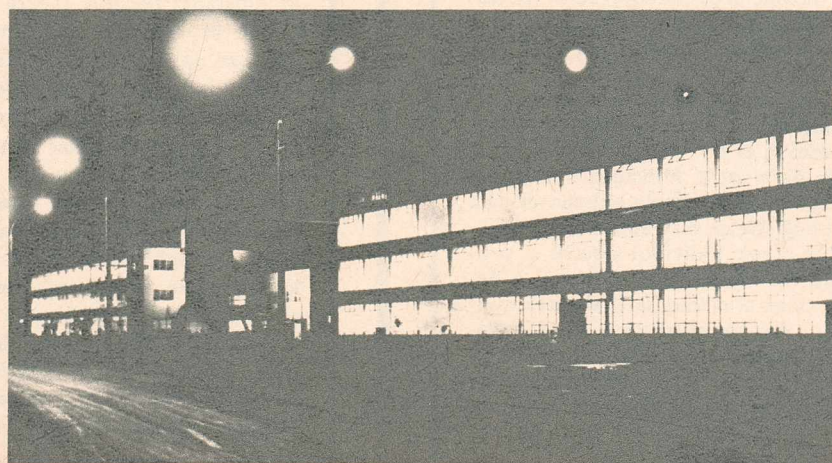
Produsele I.I.S. «Electro-Mureș»-Tg. Mureș, concepute și executate la un nivel de calitate superioară, au un aspect plăcut, funcționare ireproșabilă, o linie constructivă modernă și răspund cerințelor celor mai exigente ale beneficiarilor noștri.

COMBINATUL TEXTIL IASI

- Cămăși pentru copii și adulți
- Poplinuri și zefiruri în carouri
- Pijamale
- Cearșafuri în diverse lățimi
- Țesături de mătase uni și imprimate
- Fulgarine Posada și Siret
- Lenjerie de corp din tricot, pentru copii și adulți
- Pantaloni pentru copii și adulți

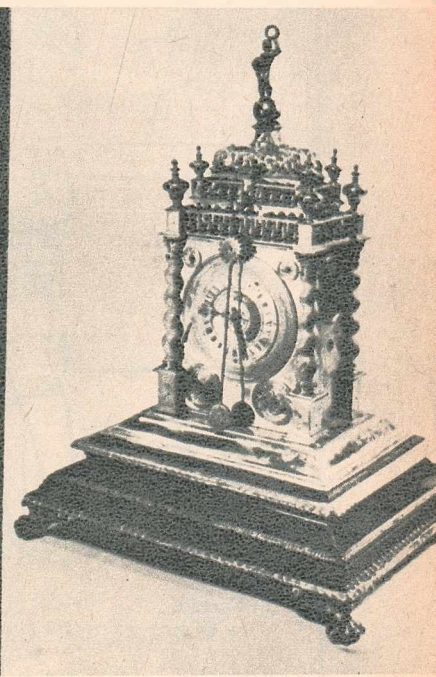
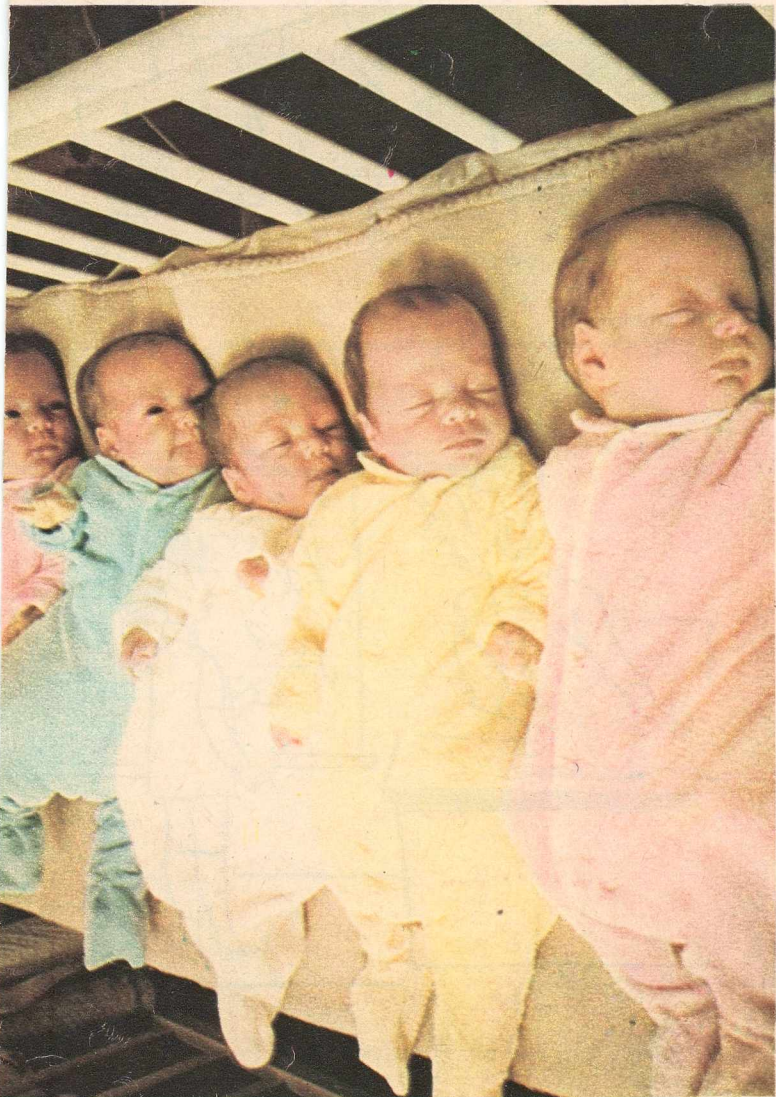
...sînt doar cîteva dintre cele peste 180 articole realizate în cadrul COMBINATULUI TEXTIL-IAȘI, produse ale căror calități superioare sînt apreciate de beneficiarii interni și externi.

fecunditate

oriți de nouă ani, Irene și John Hanson din Londra începuseră să fie serios jorați că nu vor avea copii. Au consultat un medic și altul, au încercat un tratament și altul, pînă cînd unul s-a dovedit eficient. Atît de eficient, încît Irene Hanson a născut nu mai puțin de cinci fetițe: Sara, Julie-Ann, Joanne-Lesley, Jacqueline, Nicola-Jane, care cîntăresc între 1,5 și 1,8 kg. Sănătoase, citești cinci. Mîmpărinților nu mai cunoaște margini: în Anglia nu s-a mai semnalat un caz de mîmpărire de 100 de ani, iar statisticienii au stabilit că cinci prunci gemeni vin pe lume o dată la 85 de milioane de nașteri.

ceasornicul lui amenophis era impermeabil

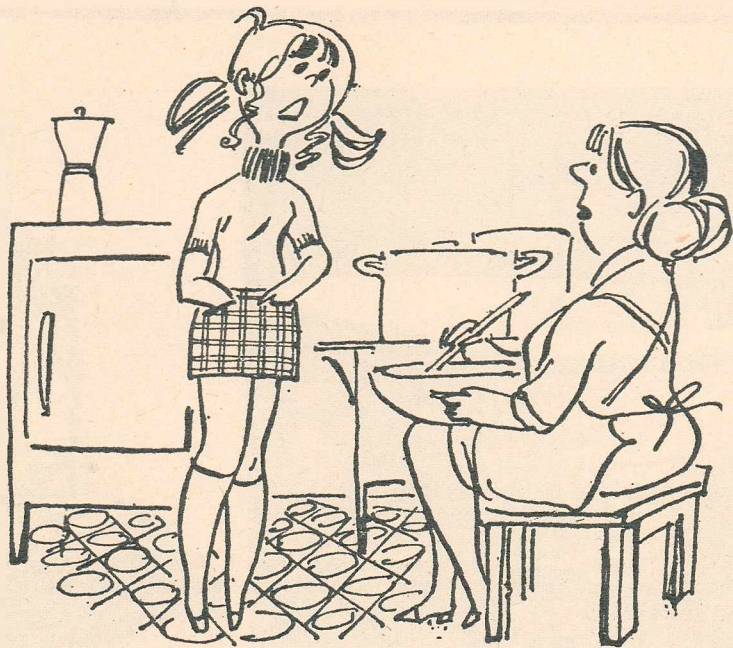
Muzeul Abeler, aparținînd unei familii de iscușiți giuvaergii și ceasornicari din Wuppertal (Republica Federală a Germaniei), posedă una dintre cele mai frumoase și mai originale colecții particulare de ceasuri din Europa — după cum afirmă agenția vest-germană D.A.D. Ilustrația noastră (stînga) înfățișează copia fidelă a unuia dintre cele mai vechi dispozitive de măsurat timpul din lume, un ceasornic egiptean cu apă din epoca lui Amenophis al III-lea (1411-1375 î.e.n.). Drept cea mai prețioasă piesă a muzeului trece ceasornicul astronomic artistic al lui Antoni Scheg din Nürnberg. Complicata operă de artă indică orele zilei și ale nopții în culori diferite, cuprinde printre altele un calendar etern, la dorință anunță, sonor, minutele, are un indicator automat al zilelor și un cadran pentru poziția soarelui în zodiac.

venire în bucurești

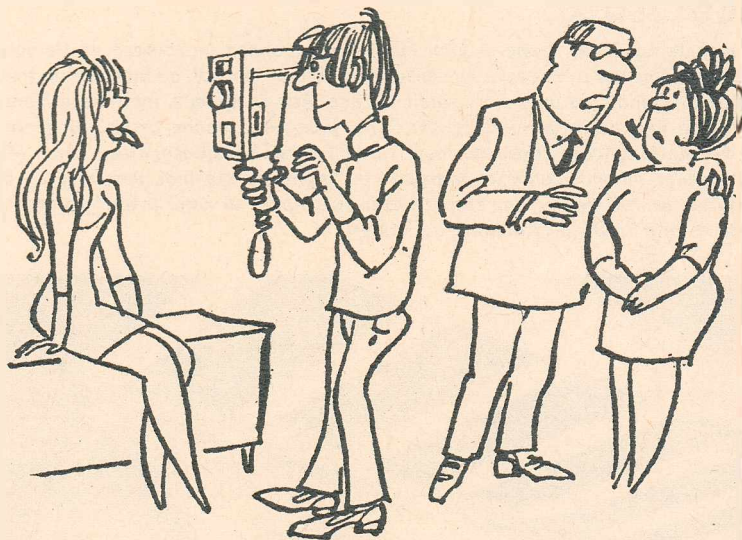
fotografie puteți ușor re-
noaște pe ilustrii astronauți
pe «Apollo-12» care ne-au
întors recent țara împreună cu
soțiile lor: Jane CONRAD, Bar-
bara GORDON și Sue BEAN.
atenția delicată a celor ce
au oferit în dar cite un splen-
did costum național românesc,
spaticele selenauate (prin a-
nunț) au răspuns cu nu mai
tînă delicatețe, exprimîndu-și
încîtă de a se fotografia de
împunătoare cu noile veșminte.

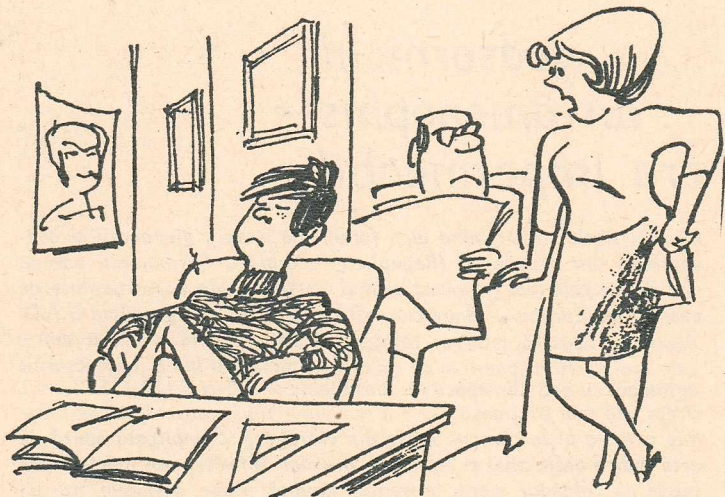
UMOR UNGURESC

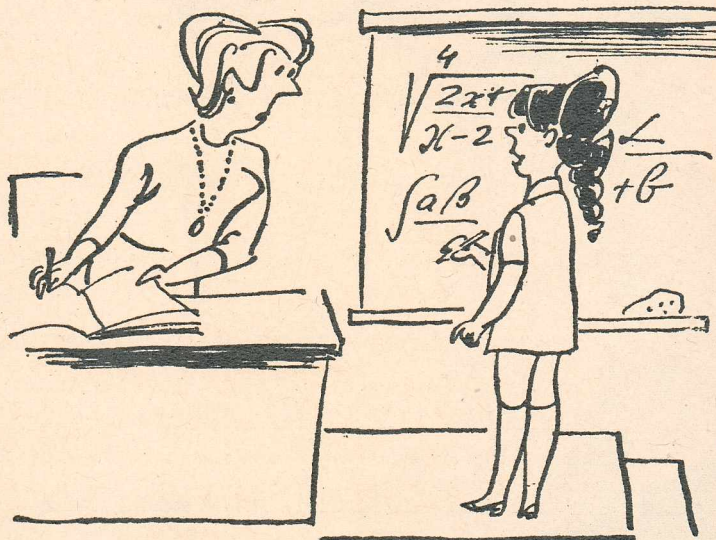
Tactică
— Fă bine și așteaptă pînă cînd mă fac mai serioasă!

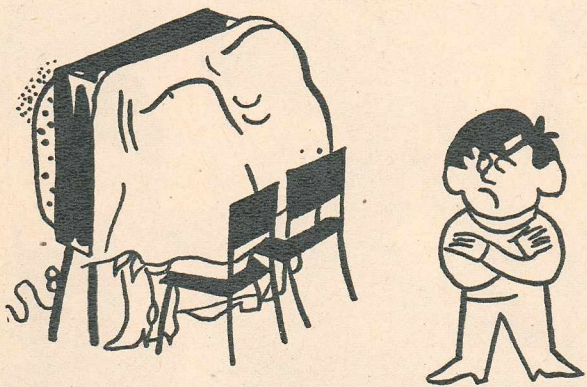
Părinți ambițioși
— Lasă dragă, cine știe, poate că de-aici iese un scenariu de film.

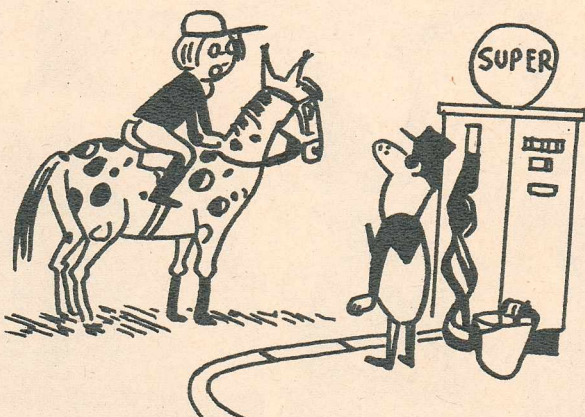
Mister psihologic
— Interesant, nici atunci cînd îl sfătuiești să nu învețe el nu pune mîna pe carte...

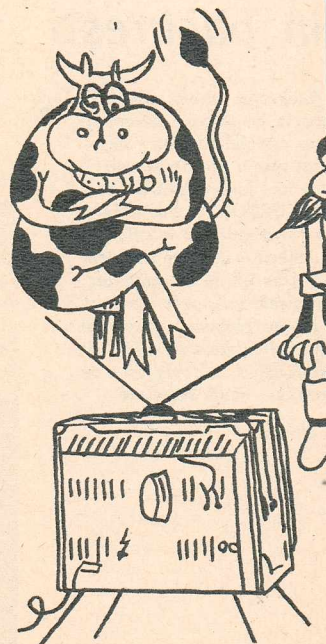
În Franța
— N-ar fi mai bine, madame, să declarați grevă?...

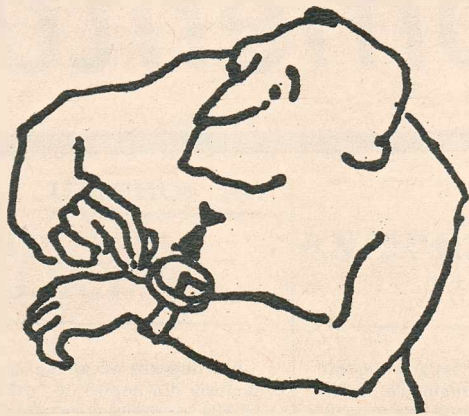
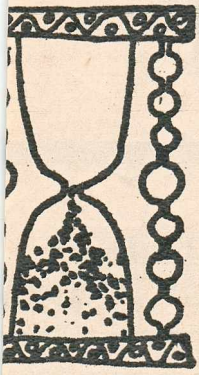
Sanctiunea...

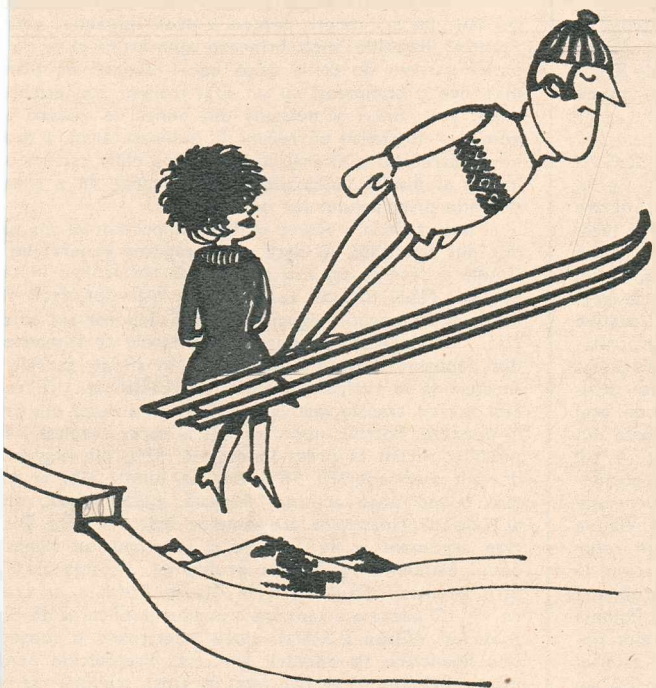

— Puțină apă, vă rog!...

Urmează ora zootehnicianului...

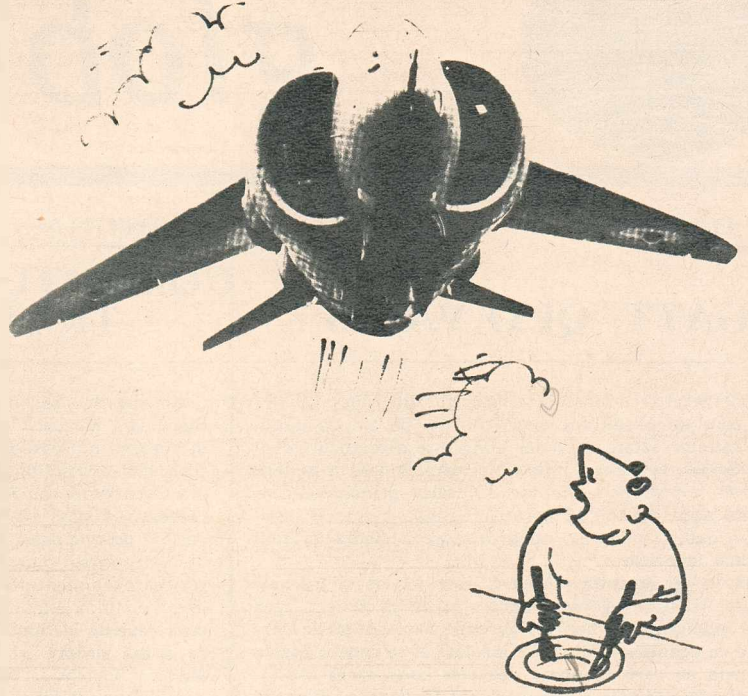

Sotia campionului e geloasă...

Pipa păcii
— Mulțumesc, dar nu fumez.

NU TOT CE ZBOARĂ...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	P	U	P	B	Z	A	B	A	M	Z	E	
			S									
						U	L	I	U			
									A	P	R	C
		N	I	C								
											C	T

ORIZONTAL: 1) Sitar — O pasăre... scumpă! 2) Pupăză. 3) Mioare — A face pilaf... tematic — Floare-albăstră. 4) Oraș în Somalia — O dă gaia printre pui. 5) Spațiu locativ la discreție (sing.) — Dă dovadă de orice. 6) Basta — Curci plouate. 7) Odinioară (abr.) — Cuc — Arma lui Tell. 8) Coș — Vai și amar. 9) Cu flori și riuri (pl.) — Fortăreață lângă Batna — Arabi (pop.). 10) Nicolae în familie — Pasăre fără... motor. 11) O pasăre... rară! — Cuci. 12) Cu caș la gură (fig.) — Cașe!

VERTICAL: 1) Minciună vopsită — Cîntecul... albatrosului! 2) Papagali. 3) Văzute prin lupă — Din resursele

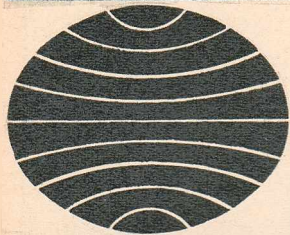
interne ale pădurii (sing.) — Aproape nimic! 4) Mîncat de șoareci — Coadă de struț! — Umflați (fig.). 5) Fără aripi — Gaițele. 6) Escadrila hărniciei — A lua pe sus (fig.) — În nisip! 7) Face cît trei! — Roșcat, pistruiat (reg.) — Pițigoii (trans.). 8) Specialitate de... ciocănitore — Localitate în Anglia. 9) Șoim — Porumbei. 10) Nu — Poet comic roman — Zeu babilonian. 11) A apărea — Bază de zbor. 12) Are o limbă oricum... dulce — Venitul... păsărilor călătore!

Toma MICHINICI

DICTIONAR: ATO, RBA, RUI, ALNE, ATTA, ANU.

DEZLEGAREA JOCULUI «ÎN CÎTEVA RÎNDURI», APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ORIZONTAL: 1) PRIMORDIALA. 2) ALTERNATIVA. 3) S — ASI — RADA. 4) AC — ANI — LA — U. 5) JOS — DATI — IN. 6) NUCU — RACNI. 7) ESCHIVE — ZAT. 8) NECI — UNA — II. 9) UCENIC — RIN. 10) MUS — ZEI — UTE. 11) ETON — ADERAT. 12) RIR — S — ERETE. 13) AVIOANE — SIR.

globe-comentariu

Gh. DOLGU

GATT, QUO VADIS ?

În portretul care-i însoțește interviul din *Times*, Olivier Long pare un predicator avertizând de pe amvon împotriva ispitelor Satanei. Olivier Long este directorul general al GATT, iar textul interviului este de fapt o punere în gardă împotriva ispitei de a încălca principiile care timp de două decenii au constituit filozofia acestei instituții — nediscriminarea, reciprocitatea și clauza națiunii celei mai favorizate.

Dacă îți iei distanța necesară, este exclus să nu vezi lacunele Acordului general pentru tarife și comerț, care vreme îndelungată a cuprins aproape exclusiv țările dezvoltate cu economie de piață. Dar dacă ai ca repere bazele principale pe care se poate dezvolta cooperarea economică dintre popoare și compari aceste baze cu filozofia GATT, precum și dacă ai în vedere rezultatele practice nu poți să nu descoperi în «Acordul general» unul dintre cele mai eficiente instrumente de colaborare pe care comunitatea internațională le-a creat în anii postbelici. El a însemnat o abordare lucidă a realităților, voință de a contribui la reconstruirea relațiilor economice internaționale în concordanță cu datele noi ale progresului științific și tehnic și ținând seama de învățămintele triste ale perioadei dintre cele două războaie mondiale. Trebuie recunoscut că succesul dezvoltării comerțului dintre țările dezvoltate nu este un rezultat automat al expansiunii economice. Rezultat, dar și factor al acestei expansiuni, comerțul internațional a crescut — în sectorul respectiv — în ritmul cu care a crescut, între altele, ca rezultat al unei politici concertate, pentru a cărei elaborare și aplicare GATT-ul a oferit un cadru deosebit de adecvat. În contrast cu proliferarea practicilor restrictive din anii interbelici, GATT-ul a devenit expresia curentului de liberalizare a schimburilor, instrumentul avansării pe linia abolirii restricțiilor cantitative, în primul rând de ordin tarifar. Apogeul activității acestei instituții se situează în perioada 1964-1967, când în cadrul său s-a desfășurat așa-numita Rundă Kennedy. La sfârșitul anului viitor va avea loc ultima reducere de taxe vamale prevăzută în programul stabilit de rundă.

Și pe urmă ce o să fie? Tocmai aceasta este problema. Întrucât nu numai că nici o nouă inițiativă nu a mai fost luată după iunie 1967, dar de atunci s-au intensificat în politica statelor membre tendințele de a acționa împotriva principiilor GATT. Este vorba de o serie de măsuri adoptate de Piața comună, de intenția S.U.A. de a crea o zonă de comerț preferențială cu țările Americii Latine, precum și de menținerea și accentuarea restricțiilor de ordin netarifar. Faptul că una după alta țările capitaliste dezvoltate recurg la măsuri care contravin dacă nu literei, cel puțin spiritului principiilor de comerț liber generează și întreține acel «growing sense of crisis» de care vorbește ziarul *Times*. Cum spune, cu dreptate, Long, prima etapă a reconstrucției comerciale postbelice este încheiată; este necesară găsirea unei politici corespunzătoare noilor condiții caracteristice celei de-a doua generații postbelice. Această teză este adevărată într-un sens mult mai larg decât cel care rezultă din aplicarea ei la GATT în actuala lui structură și sferă de cuprindere. Este important desigur să fie menționate toate curentele și tendințele pozitive. Dar simpla lor extrapolare mi se pare astăzi insuficientă. A avea succes în elaborarea unei politici pentru noua generație postbelică înseamnă înainte de toate a avea curajul să iei în mod real ca punct de pornire teza indivizibilității progresului economic mondial.

I. FÎNTÎNARU

COMERTUL ANTICIPEAZĂ TRĂTATIVELE

Am dat deunăzi, întâmplător, peste invitația la dejunul oferit la 1 februarie 1967, la Köln, de oamenii de afaceri în cinstea ministrului de externe român pe care îl însoțeam într-o vizită oficială în R.F. a Germaniei. Amfitrionul era Otto Wolf von Amerongen, președintele Camerei de comerț. La masă s-a evocat adagiul anticilor cum că «negustorii deschid calea ambasadurilor» și, la concret, s-a evidențiat aportul dinamicii schimburilor economice în pregătirea evenimentului care făcea obiectul vizitei — stabilirea relațiilor diplomatice dintre cele două țări. Episodul mi-a revenit în minte citind, la 2 martie 1970, relatarea de presă despre vizita conducătorilor R.D. Germane, Walter Ulbricht și W. Stoph, la Tîrgul de la Leipzig. La pavilionul vest-german au fost întâmpinați de fosta noastră gazdă, dl. Otto Wolf, și de alți oameni de afaceri din R.F. a Germaniei. A urmat o lungă convorbire care — precizează agenția A.D.N. — s-a încheiat cu constatarea că «ambele părți se vor strădui să ajungă la un pas principal care să contribuie la coexistența pașnică dintre R.D.G. și R.F. a Germaniei». Exact a doua zi începeau la Berlin convorbirile tehnice în vederea proiectării întâlnirii dintre premierii Willi Stoph și Willy Brandt. Cine ar putea tăgădui legătura organică dintre faptul că R.D.G. se situează în prezent pe primul loc în exportul R.F. a Germaniei destinat țărilor socialiste — cu o creștere valorică de 50% în 1969 — și netezirea drumului spre anunțatele tratative la nivel înalt, de neconceput cu numai 2-3 ani în urmă? Nu este un exemplu singular. La 1 februarie a.c. s-a semnat la Essen un amplu acord prevăzând livrarea de gaze naturale din Uniunea Sovietică în schimbul țevilor de oțel vest-germane pentru conducta care să le transporte din Siberia în inima Europei. Despre acest contract — cel mai mare încheiat de R.F. a Germaniei în perioada postbelică — ziarul «Braunschweiger Zeitung» a scris: «Domnește părerea că gazul adus din U.R.S.S. ar putea încălzi relațiile reciproce». Cert e că, între timp, reprezentanții celor două țări, A. Gromiko și E. Bahr, au avut pînă acum, la Moscova, 6 întâlniri în cadrul unor negocieri în probleme de interes reciproc. Un dialog a început și între Polonia și R.F. a Germaniei pentru soluționarea problemelor politice pendente între cele două țări. Se scontează că și el va fi influențat de mersul negocierilor ce se poartă pe plan economic între cele două țări.

În mesajul său cu privire la situația mondială, președintele Nixon a reluat o idee a sa cum că «era confruntării a trecut, începe era negocierilor». Ce a înțeles exact, se va vedea în lunile următoare. Dar fapt e că «era» a debutat cu abolirea, în S.U.A., a legii cu privire la controlul exportului — unul din pilonii «războiului rece» — și intrarea în vigoare a unei legislații de «liberalizare» a schimburilor Est-Vest.

Cred că exemplele citate sînt suficiente pentru a releva esența fenomenului: anume că angajarea unor importante tratative îndreptate spre destindere și rezolvarea unor probleme politice complexe a fost precedată și favorizată de dezvoltarea și diversificarea cooperării pe plan economic, tehnico-științific, între țări cu orinduire sociale diferite. Faptele aduc astfel o puternică confirmare punctului de vedere pe care tot timpul România socialistă l-a afirmat cu clarviziune și l-a promovat cu consecvență — și anume că extinderea relațiilor de colaborare economică pe baza egalității în drepturi și avantajului reciproc constituie un factor primordial de favorizare a destinderii, înțelegerii și încrederii reciproce între state.

Nic. IONESCU

IERTAREA CALULUI TROIA

Nu degeaba se spune că unele dorințe se alimentează exclusiv din neputința realizării lor! În momentul în care porțile posibilului se deschid, ardoarea acestor dorințe și putem avea surpriza unei reevaluări severe și exigente a intențiilor.

Ce înfruntare politico-diplomatică vest-europeană reținut mai mult atenția în ultimii zece ani decât dierea continuă de către Marea Britanie a zidurilor Pieței comune? Guvernele conservatoare, ca și cel laburist, înscris constant în programele lor dezideratul pătrunderii în C.E.E. Cite cuvintări, articole, studii și referențe nu au fost puse în slujba acestei cauze? La cite mane de flanc nu s-a recurs pentru a ocoli imuabilul veto Franței? Relațiile anglo-franceze ajunseseră chiar la punct extrem de critic după ce — acuzați de planuri diabolice și comparați cu un «cal troian» sau etiche drept prea firavi și nesiguri din punct de vedere economic — britanicii au recurs la dubioasa armă a dezvăluirii secretelor diplomatice, sacrificînd chiar cariera u harnic și distins ambasador în încercarea de a șubi pozițiile principalului lor oponent.

Și iată că de la o vreme edificiul imposibilului și-a pierdut din rigiditate. O dată cu retragerea generalului Gaulle a devenit tot mai evident că obstacolele în calea aderării Marii Britanii la C.E.E. nu mai sînt decît simbolice și că terenul negocierilor va fi deminat pas cu pas. Dar... nu degeaba se spune că dorințele se alimentează din neputința realizării lor. Cînd, în sfîrșit, șansele început să le surîdă, britanicii au reacționat... cu ca Dorința s-a transformat în indoială, iar aceasta din urmă în opoziție. Potrivit unor sondaje al căror rezultat a fost publicat recent în presa londoneză, 57% din englezi devenit ostili aderării, 18% ezită, și numai 26% ar favoriza o asemenea acțiune. Această metamorfoză, ori ar fi de surprinzătoare, are temeuri foarte precise. Dispersînd argumentele de mîndrie și prestigiu, au rămas calcul elementele reale ale problemei. Acestea arată prin aderarea costul vieții în Marea Britanie ar crește cu 4%. O adevărată senzație a produs publicarea de către guvernul Wilson a «cărții albe» referitoare la consecvențele financiare ale aderării la C.E.E. Prejudiciile pentru Marea Britanie — se constată în acest studiu — se ridică la peste un miliard lire sterline anual.

Pare neîndoielnic că guvernul laburist se străduiește prezent să măsoare de două ori înainte de a tăia o dată «Sîntem gata să începem negocierile, declară Harold Wilson, dar dacă condițiile vor fi inechitabile, nu vor intra. Nimeni nu va putea să ne oblige la plata unei taxe de intrare».

Pe plan politic, rezervele sînt și mai serioase. Ele referă la caracterul indezirabil al oricăror instituții tip federal sau supranațional și la preocuparea de a pune în primejdie însăși suveranitatea țării datorită tendințelor supratatale ale comunității.

Probabil că, în cele din urmă, Anglia va intra în C.E.E. pentru că vrea — și are nevoie — să revină în Europa. Actuala metamorfoză a poziției sale față de această întreprindere amintește de replica unui abil negociator orientat: «Dacă se poate, atunci să mă mai gîndesc...»

telex

MOSCOVA

În apropiere de Novosibirsk va lua naștere un nou «oraș academic». Se vor construi cinci institute de cercetări științifice și cartiere de locuit destinate unei populații de 10—15 000 oameni.

HAGA

Aruncînd în Rin reziduuri chimice, concerenele vest-germane poluează apa potabilă folosită în Olanda. Numai firma Hoechst varsă zilnic în apele fluviului 40—50 kg substanțe toxice. Parlamentari olandezi au cerut guvernului să întreprindă o largă anchetă în această problemă.

OTTAWA

Guvernul canadian a alocat 100 milioane dolari pentru despăgubirea fermierilor dispuși să-și ardă anul viitor recoltele de grâu și să contribuie astfel la menținerea prețului acestuia. Raportul anual asupra situației agriculturii menționează că din 2,4 milioane fermieri vest-germani, în 1980 nu vor mai rămîne decît 1,4 milioane. În decursul a zece ani deci, circa 1 milion mici fermieri vor trebui să-și găsească alte mijloace de subsistență.

BONN

SOFIA

QUITO

ROMA

CANBERRA

Uzina «Dunav» a fabricat primele 10 automobile electrice destinate în special transportului de mărfuri și călători în localitățile cu populație densă. Viteza: pînă la 35 km pe oră. Economia Ecuadorului, bazată aproape exclusiv pe monocultura bananei, se resimte de pe urma scăderii importurilor S.U.A. la acest articol. Se apreciază că pînă în anul 1971 suprafața plantațiilor va trebui redusă cu cel puțin 20 000 ha. Cu începere din acest an, la Bienala de artă plastică de la Veneția nu se vor mai acorda nici un fel de premii. Această măsură a fost luată anul trecut pentru festivalul de film, c urmarea a cererii de a se elimina caracterul comercial. Populația băștinașă din Australia a hotărît ca la 29 aprilie — cînd în întreaga țară se va sărbători ziua descoperirii a către Cook a continentului — să declare zi de doliu și să participe la demonstrații de protest împotriva condițiilor intolerabile în care trăiește azi.

rgiu VERONA

STATISTICA ȘI POLITICA

relativ recent, la mijlocul lui noiembrie, la Helsinki, le se desfășurau tratativele sovieto-americane în pro-marea limitării mijloacelor strategice (SALT), fiecare zi- prezent a primit un studiu elaborat sub auspiciile enției Statelor Unite pentru controlul armamentelor dezarmare, consacrat cheltuielilor mondiale pentru sa înarmărilor («World Military Expenditures 1966— 67»). În aceeași lună buletinul centrului de presă SALT, tat în capitala finlandeză, ne anunța că la Stockholm ise de sub tipar o voluminoasă lucrare a Institutului ntru problemele păcii (SIPRI) condus de Gunnard Myrdal, ind de asemenea ca obiectiv problema cheltuielilor ce fac de către state în scopuri militare.

Să fie oare vorba de o simplă coincidență? Doar o supra- nere a unor teme similare de studiu?

Există toate motivele să nu considerăm lucrurile prin eastă optică. Problema cheltuielilor în scopuri militare ajuns un obiect de preocupare stringentă nu numai pentru i avizați, pentru «inițiații» în cifre și statistici. Coloanele ci înspăimintă și pe nespecialist, întreaga opinie publică accepiunea cea mai largă a cuvântului, deoarece ele iflectă nu numai proporțiile alarmante ale cursei înarmă- lor, ci concretizează imensul efort la care sînt supuse ooparele întregii lumi, efort de la care nimeni, nicăieri, u se poate sustrage.

Să prezentăm deci câteva cifre, și anume pe cele mai ge- erale. Anul trecut cheltuielile pentru înarmare au depășit 30 miliarde de dolari față de 120 miliarde în 1962. Aceasta resupune că, menținîndu-se actualul ritm de creștere, menirea ar trebui să cheltuiască în următorul deceniu, entru aceleași scopuri, 4 000 miliarde de dolari. Respectiv am atît cît s-a cheltuit de către umanitate în scopuri m- itare în primele șapte decenii ale secolului nostru. Pot fi icute, firește, și alte comparații. Creșterea cheltuielilor militare este mai mare în prezent decît creșterea popu- ației și a venitului național în întreaga lume. Expertii stimează că 50 de milioane de oameni, deci 4% din popu- ația activă din punct de vedere economic, sînt angrenați n domeniul militar.

Cît timp și pînă unde poate continua acest proces? Cît timp și în ce măsură cadrul relațiilor internaționale va putea rezista presiunii acestei imense acumulări de mij- oace de distrugere? Cît timp economiile diverselor țări vor putea suporta o povară care devine tot mai apăsătoare?

Sînt, din păcate, nu simple întrebări de domeniul teoriei, ci probleme de o pregnanță deosebită, esențiale pentru desfășurarea generală a relațiilor dintre state. Iar răspunsul a ele nu este de loc încurajator.

Specialiștii în problemele militare consideră că în mo- mentul de față cursa înarmărilor se află la un moment de prag. Există posibilitatea creării unor tipuri noi de arme, cu o capacitate de distrugere ținînd de progresia geome- trică, putînd aduce un dezechilibru total în viața interna- țională. Cursa înarmărilor a reprezentat totdeauna sub- stratul unei politici de forță și de încălcare a normelor de drept în relațiile dintre state.

Acest prag nu trebuie trecut pentru a nu se ajunge la cel punct de unde nu mai există întoarcere. Iar unul din instrumente este oprirea imensului flux de mijloace desti- nate distrugerii, stăvilirea acestor cheltuieli militare de-a dreptul apocaliptice.

Florica ȘELMARU

NU S-AR PUTEA OARE ?

«Revenire la obiceiuri sălbatice în relațiile internațio- nale». S-au rostit asemenea cuvinte în legătură cu bombar- darea de către forțele israeliene a uzinei de la Abu Zabal. Cu cîtăva vreme în urmă, indignarea stîrnită de masacrul de la Song My se exprimase în termeni asemănători. Apre- cierea este, cred, nedreaptă. Nedreaptă și injurioasă.

Dar nu pentru cine s-ar putea crede. Ci pentru acei pe care, de la orgolioasă înălțime a civilizației sale, o omenire cu ordinatoare, televizoare și utilaj electro- maner, cu antibiotice și armament atomic, cu perplexi- tăți în problema lungimii veșmintelor feminine sau a coloritului garderobei masculine și cu autentice neliniști profunde în ceea ce privește propriul ei viitor, îi numește global și sumar «sălbatice». Am citit un reportaj despre asemenea ființe care trăiesc în ținuturi puțin explorate din Noua Guinee răsăriteană. Cei care i-au văzut afirmă că existența lor e cea a omului din epoca de piatră. Împărțiți în triburi, acești primitivi se războiesc uneori între ei. Firește, fără să cunoască normele dreptului internațional în materie. Dar cu norme proprii: 1) adversarul trebuie anunțat în prealabil și în mod public; 2) înfruntarea nu poate începe înainte ca ambele armate să fie gata de luptă; 3) săgețile nu au voie să fie prevăzute cu pene, deoarece astfel zborul lor ar deveni prea precis și ar ucide prea mulți oameni. În jargonul nostru civilizat asta înseamnă interdicția de a folosi avantajul sur- prinderii adversarului și excluderea anumitor tipuri de armament. În plus, lupta se desfășoară pe un teren sta- bilit, crușînd satele și familiile. Populația civilă, adică: lar normele se respectă.

Departate de mine gîndul rousseau-ist despre «bunul sălbatic» și despre civilizația mamă a tuturor rețelor. Dar de la roată și pînă la energia atomică, toate, dar absolut toate marile descoperiri care jalonează biografia colectivă a omenirii au căpătat o dublă fizionomie: un chip întors spre viață, un chip întors spre moarte. Trebuie oprit progresul? Fără îndoială nu, și nici n-ar fi posibil: din gîndire naște gîndire, dintr-o idee alta, iar rapiditatea mijloacelor de comunicare contemporane stimulează și înmulțește procesele creatoare. Dar rodul acestora să nu fie aruncat într-un dans bezmetic, ca în povestea uce- nicului vrăjitor care nu mai știa să oprească mișcarea dezlănțuită de el.

În sud-estul asiatic, intervenția militară americană — deși se împlinesc în curînd doi ani de la începerea convor- birilor de la Paris — nu numai că nu încetează în Vietnam, dar se extinde și asupra Laosului. În Orientul Apropiat, rolul ucenicului vrăjitor îl joacă un climat pasional de ad- versitate. Care a dus în vremea din urmă la intensificarea acțiunilor militare în regiune, apoi la atacarea unor insta- lații civile. Numai în bombardamentul de la Abu Zabal au fost ucise aproape o sută de oameni. Civili. Deci, dintre cei pe care «sălbaticii» îi feresc de primejdiile războiului. De altfel, există pentru sud-estul asiatic acordurile înche- iate la Geneva în 1954 și 1962, pentru Orientul Apropiat, rezoluția din noiembrie 1967 a Consiliului de Securitate. În lumea noastră civilizată, asemenea documente nu ar putea oare beneficia de respectul pe care aceiași «sălbatice» — care probabil nu știu de etic și juridic — îl păstrează cu strictețe față de normele pe care le-au stabilit?

După tentativa de asasinare a președintelui Ciprului, arhiepiscopul Makarios, însoțit de o puternică escortă, s-a îndreptat spre locul de unde un grup de necunoscuți au tras asupra elicopterului său. Președintele a fost cu acest prilej obiectul unei manifestații de solidaritate din partea populației.

LEIPZIG

ROMÂNIA - PREZENȚĂ PRESTIGIOASĂ

Corespondență specială de la St. DEJU

Ediția din această primăvară a Tîrgului internațional de la Leipzig s-a bucurat de o largă participare, prilejuind numeroase contacte economice. Aproape 10 000 de partici- panți din 65 de țări au expus pe o suprafață de 350 000 mp; 2 000 de firme din 11 țări socialiste au prezentat produ- sele pe o suprafață de 38 500 mp. Firmele românești au expus pe o suprafață (peste 1 200 mp) mai mare decît în anul trecut, dispunînd totodată de un stand central de informare. Printre exponatele lor au figurat produse tehnice și mașini-unelte, produse electrotehnice și ale industriei metalurgice, precum și instalații de extracție și pompe. De asemenea, o serie de întreprinderi de comerț exterior românești au prezentat produse de uz casnic și ale industriei alimentare.

Cu prilejul unei conferințe de presă, directorul expo- ziției românești, ing. Remus Brad, a prezentat produsele românești expuse la această ediție.

Au fost prezentate noi tipuri de tractoare românești de 40 CP pentru legumicultură și viță-de-vie. A fost expus de asemenea un nou tip de avion utilitar; două dintre aceste avioane, staționate pe aeroportul din Leipzig, au stat la dispoziția vizitatorilor tîrgului pentru zboruri de încercare.

Prevenitorul de erupție pentru instalațiile de foraj, expus pentru prima oară la un tîrg internațional de întreprin- derea «Industrialexport» din Republica Socialistă Româ- nia, a primit medalia de aur — expresie a înaltei aprecieri de care se bucură astăzi peste hotare produsele industriei românești.

sapte zile pe pământ

ÎNTRU GĂINI ȘI ULII

Correspondentul la Londra al ziarului «New York Times», Anthony Lewis, semnala recent că asupra aliaților S.U.A. se fac noi presiuni pentru a-și mări cheltuielile militare, pentru a intensifica înarmările convenționale și pentru a prelua o parte mai mare din poverile create de participarea la N.A.T.O. Un indiciu evident l-au furnizat convorbirile Brandt-Wilson de la Londra, în cadrul cărora au fost abordate, după cum se arată în relatările oficiale, «problemele apărării vest-europene în lumina evoluției politice în cursul viitorului deceniu».

Statele Unite amenință, între altele, pe aliații lor, nici mai mult, nici mai puțin, cu retragerea trupelor americane din Europa occidentală, în cazul că nota de plată nu-și găsește o mai mare acoperire din partea partenerilor. Ce răspund acesteia din urmă? Întâi subliniază că americanii nu au intenții serioase de a retrage trupele, deoarece la Washington se consideră încă a fi în «interesul» S.U.A. de a menține trupe pe teritoriul străine. În al doilea rând, că nu au de unde da noi bani pentru N.A.T.O. și pentru trupele americane. Cancelarul Brandt a declarat la Londra că, după părerea vest-europenilor, «ar fi o greșală să se comporte asemenea unor găini speriate». În caz că ar proceda astfel — a spus cancelarul vest-german — ei nu ar face decât să influențeze defavorabil dezbaterile ce are loc în S.U.A. în legătură cu această problemă. La rândul său, observatorul american Anthony Lewis avertizează pe compatrioții săi că presiunile nu vor da rezultate, întrucât «oricine dovedește un minimum de simț al realităților politice nu poate să se gindească că membrii europeni ai N.A.T.O. pot să-și mărească contribuția». Rămâne de văzut cât de speriate vor fi găinile vest-europene și cât de amenințatori reușesc să pară ulii americani.

Nicolae LUPU

arhivă-foto

TRAGICUL RECORD

Cea mai teribilă catastrofă minieră cunoscută vreodată s-a petrecut în Franța, în martie 1906. O explozie de gaz, produsă într-unul dintre puțurile exploatarea de cărbuni de la Courrières — în regiunea Calais — a făcut atunci 1 099 de victime. Tragedia aceasta a declanșat și o importantă grevă muncitorească, la ea participând 85 000 de mineri. După explozie, conducerea minelor a făcut câteva încercări de salvare a muncitorilor care se presupunea că mai sînt în viață în subteran, apoi a închis mina, socotind înutil orice efort. La 30 martie însă, cînd trecuseră trei săptămîni de la declanșarea dezastrului, 13 mineri (între care și un copil de 14 ani) ies la suprafață prin gura altui puț. Evenimentul face senzație în întreaga Franță, cei 13 salvați (în fotografie) devenind eroii zilei. Încep protestele generale, se declanșează greva și guvernul este nevoit să ordone efectuarea unor ample acțiuni de salvare. Prea tîrziu însă. În iadul de sub pământ se mai afla un singur supraviețuitor și cele 1 099 cadavre ale victimelor catastrofei de la 8 martie 1906.

Ion MUNTEANU

„REPUBLICA“ CELOR 1%

La Salisbury, capitala rhodesiană, portretele maestății sale britanice au dispărut din clădirile publice, iar acordurile cunoscutului «God Save the Queen» nu vor mai răsună la ceremoniile oficiale; parcurgînd un nou pas pe drumul care-l desparte de Anglia și-l apropie de apartheidul sud-african, guvernul lui Ian Smith a proclamat Rhodesia «republică». Este un epilog al modului în care a evoluat situația din Rhodesia în ultimii patru ani, marcați de tentative, eșuate, de negocieri cu fosta metropolă britanică și de promovarea de către guvernul rasist de la Salisbury a unor inițiative menite să legitimeze pe deplin supremația albă asupra populației de culoare. În acest sens se poate afirma că proclamarea «republicii» rhodesiene a fost pregătită minuțios încă din cursul verii trecute, cînd a avut loc simulacrul de referendum în legătură cu promulgarea unei noi constituții și cu ruperea ultimelor legături care mai existau între metropola britanică și fosta sa colonie. Ambele proiecte au fost adoptate cu aproximativ 55 000 de voturi din cele exprimate de 70 000 de albi și 6 600 de africani participanți la scrutin, reprezentînd o populație de 5 069 000 de locuitori, dintre care 4 818 000 negri. Cu alte cuvinte, «republica» lui Ian Smith se bucură de adeziunea declarată a aproximativ 1% din populația țării.

Marea majoritate a populației din Rhodesia s-a opus (prin demonstrații, întrucît nu au drept de vot) proiectului de constituție și, implicit, proclamării «republicii», deoarece în acest mod se instituționalizează draconice practici rasiale, similare celor sud-africane. În principalele organe legislative ale țării, reprezentarea se face după criteriul averii, astfel încît Camera reprezentanților urmează să fie alcătuită din 50 de albi și 16 africani, opt aleși și opt numiți din rîndul șefilor de triburi, favorabili îndeobște guvernului.

Actul de proclamare a «republicii» rhodesiene a fost primit cu dezaprobare în majoritatea statelor lumii și îndeosebi pe continentul african. Reunit în sesiune plenară, Consiliul ministerial al O.U.A. și-a concentrat dezbaterile asupra acestui eveniment, considerat «o sfidare adresată întregii lumi africane». La încheierea lucrărilor a fost adoptată o rezoluție prin care se cere tuturor statelor să rupă orice legături cu Rhodesia și ca împotriva regimului Smith să fie folosite orice mijloace, inclusiv forța. Consiliul ministerial al O.U.A. condamnă totodată Anglia pentru poziția de expectativă adoptată față de Rhodesia și prevede în același timp sprijinirea masivă a forțelor patriotice zimbabwene care acționează împotriva regimului rasist de la Salisbury.

Venera ANGHEL

ASA S-AU NĂSCUT VIADUCTELE

Lucrările elvețiene de artă din domeniul construcțiilor de șosele și autostrăzi s-au îmbogățit recent cu cele două viaducte de lângă Chillon, realizare îndrăzneată și de mare originalitate. Situate între localitățile Montreux și Villeneuve, viaductele fac parte din drumul

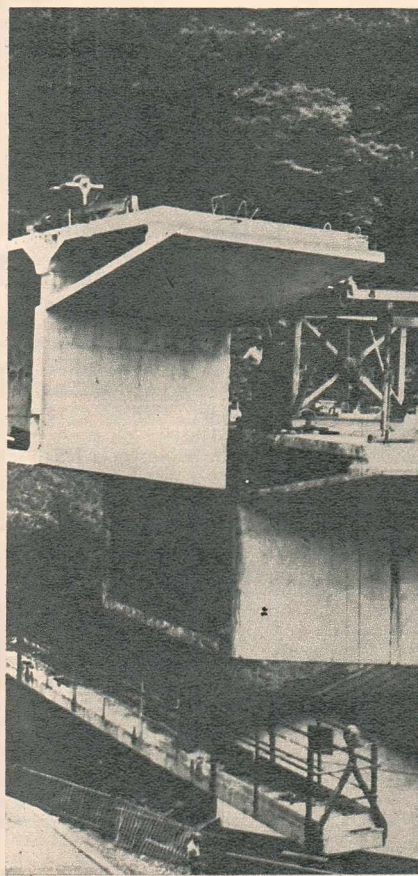
național nr. 9, care traversează întreaga Elveție, făcînd joncțiunea cu șoseaua internațională nr. 2 — șosea ce pornește de lângă Londra și continuă pe continent trecînd succesiv prin Paris, Lausanne, Milano, pînă în sudul Italiei, la Napoli. Lucrarea, ce domină Lémanul de la o înălțime de aproximativ 100 m, se ridică pe pantele accidentate ale Alpilor, reflectîndu-și silueta elegantă în apele limpezi ale lacului. Construcția viaductelor — recent încheiată — a început în 1966. Iată și câteva date caracteristice. Cele două viaducte, paralele și independente, au lățimea carosabilă de 12 metri și o lungime de 2 150 m. Fiecare dintre ele se sprijină pe 22 piloni, situați la distanțe de circa 100 metri. Materialul folosit este betonul precomprimat, autostrada propriu-zisă fiind alcătuită din panouri celulare prefabricate; greutatea unuia singur din aceste elemente prefabricate variază între 45 și 80 tone.

Aflîndu-mă la Chillon în perioada construirii viaductelor, am avut prilejul să văd cum se lucra și să apreciez originalitatea soluției tehnice adoptate. Pe cele două laturi ale unui pilon central se fixa câte un element constitutiv al autostrăzii. Cîrînd se mai adăugau încă două elemente fixate «în balanță» și consolidate apoi cu ajutorul cablurilor pretenșionate. Urmau alte două elemente, și încă două, și sub ochii noștri se profila silueta zveltă a unei porțiuni a viitorului viaduct.

Podul-macara, o mașină pășitoare, funcționa neconținut, ritmul de înaintare fiind în medie de 290 metri pe lună.

L. TIBOR

UN PICTOR ROMÂN PE MERIDIANELE LUMII

«Ningea afară, dar florile înflorau pe pereții locuinței lui Oates» — consemna de curînd cronicar ziarului «Memphis Press» din capitala statului nord-american Tennessee, anunțînd prezența la galeria locală de artă «W.E. Oates» a unui mesager al picturii românești, Aurel Iacobescu. În actuala expoziție personală din Memphis, pictorul român nu s-a limitat însă la evocarea florilor — parte dintre cele 42 de lucrări trimise la galeria Oates reprezentînd marine, peisaje din Dobrogea și Transilvania, naturi statice etc.

Întîlnirea artistului cu iubitorii de pictură din orașul nord-american a fost de fapt o reîntîlnire, pentru că Aurel Iacobescu revine aici, prin intermediul tablourilor sale, exact la un an de la prima lui expoziție, deschisă în aceeași galerie.

Aurel Iacobescu — prezent de altfel, în momentul de față, și la Expoziția de artă românească contemporană din Beirut cu cîteva lucrări remarcate de cronică plastică locală — așterne acum pe pînza impresiile culese dintr-o recentă călătorie în arhipelagul grecesc (unde plecase, în chiar ziua în care lăzile cu tablourile sale porneau spre Memphis). Pe șevalet, în definitivare, se află una dintre schițele făcute în insula Ydra. Un vraf de alte schițe și note de culoare — realizate în Peloponez, la Delfi și în special în cursul unui popas mai îndelungat în Creta, la Hagios Nicolaos, din golful Miram pelou — își așteaptă transpunerea.

M. R.

cronica de trei secunde

CÎINII ȘI POETII

În aceeași zi a lui '70, două știri s-au încrucișat horodoranc-tranc pe telecurile lumii, de parcă telefonistele planetei ar fi vrut să ne incurce convorbirile zilnice cu Gulliver în țara piticilor. N-a ieșit nici un scurtcircuit, nici o scînteie din cele două fire conectate anapoda, unul din Țara Galilor, altul dintr-o țară africană. La Cardiff, zice că dacă faci un anume număr de telefon poți asculta în fiecare zi un poem. 52 de poezii au acceptat să participe la această suavă experiență. La Keimoes, zice altceva: zice că o standardistă a poștei centrale a fost chemată la aparat de un om care lătra ca un nebun în receptor. Era un cîine închis din greșală într-o cabină telefonică a abatorului — chiar și în Africa abatoarele au telefon! — și, acolo, în disperare de cauză, animalul a apucat receptorul, declanșînd automatul care era

în contact cu centrala. Ce putea face un cîine disperat la telefon? Exact ce face și un cîine vesel: lătră!

Și uite așa — viața telefonică se desfășoară, ca orice altă viață, între poem și lătrat. Nimeni nu moare, nimeni nu ia foc din acest scurtcircuit de stiri. Nici măcar un fier de călcat. Planeta nu ia foc nici din poeme, nici din cîini desperați.

CORESPONDENȚĂ

Stimate tovarășe A. Szony din Tg. Ocna. Sînt fericit că răspunsurile mele din «Flacăra» (17 ian. 1970) vi s-au părut exacte. Visul meu cel mai traicnic e să vă dau răspunsuri exacte, nu romane, nu nuvele, nu cai verzi pe pereți sau alte supe. Imi scrieți acum să mă ocup și de Charles Manson, «să-i mai fac puțină publicitate» și să vă comunic cum o mai duce. Mărturisesc că atunci cînd simt, de departe, că ziaarele au vreo știre referitoare la el trec imediat pe altă

stradă, pe alt meridian, și prefer să îngheț la pol cu vreo expediție rămasă în pană sau să urmăresc căderea avalanșelor în munții lumii. Prefer natura, oricărui naturi umane. Imi mai cereți să mă ocup și de «curiozități din țara noastră»... Poate n-ați observat, dar rubrica mea apare în paginile externe ale revistei. Nu e bine să confundăm externele cu internele. Ca să nu vă mai spun că, din cîte am observat eu, ziaarele noastre nu știu ce-s alea curiozități. Noi nu avem curiozități interne, ci fapte diverse. E cu totul altceva. Imi mai propuneți să extind rubrica la «cinci secunde». Mulțumesc. Eu rămîn la părerea că ceea ce se poate spune în trei secunde e superior oricărei fraze în cinci. Dar elogiul dv. mi-a mers la inimă ca orice critică constructivă.

Cu stimă,
Radu COSAȘU

FLACĂRA-ALBUM

YUL BRYNNER, cunoscutul actor american al cărui creștet ras a făcut la fel de multă vogă ca și filmele sale.

